

tuổi ngọc

tuần báo của tuổi vừa lớn

tuổi ngọc

TUẦN BÁO CỦA TUỔI VỪA LỚN

CHỦ NHIỆM :
THƯ KÝ :
QUẢN LÝ :
TRỊ SỰ :

DUYÊN ANH VŨ MỘNG LONG
ĐINH TIẾN LUYỆN, TỪ KẾ TƯỜNG
ĐẶNG XUÂN CÔN
NGUYỄN MAI

VĂN

rời cây trái sẽ chín
phóng vấn võ hồng
nỗi buồn không người
hố sâu đau

VŨ HỒNG
TUỔI NGỌC
PHƯƠNG THÚY
THIÊN THU

THƠ

từ kể tường — hoa vòng vang — Nguyễn Thị Ngân Tảo —
trương văn dũng — Hoàng Thụy Khanh — như luân — Trương
quỳnh linh giang — Nguyễn Ngoan — Nguyễn Đan Phượng —
hiền thý họa mi

TRUYỆN DÀI

thăng khoa
nhà báo
lá tương tư
trong nhật ký của Quỳnh

DUYÊN ANH
VŨ MỘNG LONG
MƯỜNG MÁN
ĐINH TIẾN LUYỆN

MỤC THƯỜNG XUYÊN

tham dự phỏng vấn bỏ túi
ngọc thân ái
nhìn xuống cuộc đời
sưu tầm
chạp phở
bông hồng cho tình đầu
tranh bìa

BẠN NGỌC
NGỌC
TÒA SOẠN VÀ BẠN ĐỌC VIẾT
LINH VIỆT
KIẾN VÀNG
ĐINH NGUYỄN THÚY — THU DUNG
Họa sĩ NGỌC ĐIỆP

Tòa soạn, Trị sự 38 Phạm Ngũ Lão, Saigon 2 — Đ.T. : 23.595
BIÊN LAISỐ 597/BTT/NBC NGÀY 24-4-1971
TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ NĂM

tường trình hàng tháng

Nếu tính bốn số báo là một tháng thì Tuổi Ngọc đã sống được bảy tháng. Vì Tuổi Ngọc đã ra tới số 28. Bảy tháng vượt mọi khó khăn, Tuổi Ngọc tới với bạn ngọc đều đặn mỗi thứ năm ở Sài Gòn, Gia Định và thứ sáu ở miền Trung, lục tỉnh. Một tuần báo muốn sống lâu, điều kiện tiên quyết đặt cho nó là đều đặn và đúng hẹn. Tuổi Ngọc đã đều đặn, đúng hẹn. Và đề xuất bản đều đặn, đúng hẹn, Tuổi Ngọc đã cố gắng, đã dẹp bỏ chất nghệ sĩ của những người viết văn. Nghĩa là làm việc công chức hơn cả công chức. Khiếm khuyết còn nhiều. Về kỹ thuật. Lỗi typo không số nào không đảm địa. Có một vài lỗi nặng nề khó tha thứ. Chữ Tây, chữ Anh và những con số, những địa danh sai be bét. Hiến chương Liên hiệp quốc hóa thành Hiến pháp Liên hiệp quốc ! Nội dung chưa xứng đáng. Hình thức thì có tiến bộ. Sự trình bày khá đẹp. Có thể nói đẹp nhất trong số các báo cùng khổ cùng loại. Điều này nên khen thư ký tòa soạn Đinh Tiến Luyện cho hẳn lên tinh thần. Nhưng nếu so sánh với những tuần báo xuất bản cùng thời gian, nhiều vốn liếng, kỹ thuật ăn lột toàn offset tới tấp mà vẫn lỗ vốn, Tuổi Ngọc có thể tự hào... chưa lỗ vốn. Chưa lỗ vốn nghĩa là chưa mất gậy. Còn gậy ta vẫn chống gậy mà đi. Xin đoán quyết với bạn đọc : Tuổi Ngọc không bao giờ chết trừ khi bạn ngọc « ly dị » nó. Tôi chắc bạn ngọc chẳng nỡ « ly dị » nó. Bởi vì, không thể là người vợ xuất chúng, sắc nước hương trời song nó là người vợ bình thường chung thủy, không thích chạy theo thời trang giai đoạn. Mực Trên bực gỗ, Dưới bàn học gợi cảm hứng cho những người đang vận động Ngày Nhớ Ông Thầy. Và loạt bài của Vũ Thiên Chương, vẫn chưa được nhà nước đoái hoài, ít ra cũng đã được Viện Khoa Học Giáo Dục chiếu cố nồng hậu. Viện đang nghiên cứu loạt bài « 5 câu phỏng vấn bạn ngọc » của Tuổi Ngọc và sẽ có bài đúc kết trên Tuổi Ngọc để tuổi trẻ nhìn thấy mình một cách trung thực. Số 27, tôi đã viết bài Ngày Nhớ Ông Thầy. Đề hậu thuận tích cực nhóm người vận động ngày này, từ số 30 Tuổi Ngọc khởi đăng loạt bài Bông hồng cho thầy, cô. Bạn ngọc hãy viết về thầy, cô đang dạy hay đã dạy mình gọi là ngắt bông hồng tâm tưởng kính tặng Thầy, Cô. Tuổi Ngọc không thể là tuần báo tranh đấu đòi hỏi quyền này, luật nọ. Đếm lửa nhận đường đã thấp. Tuổi Ngọc chỉ làm công việc nói lên nỗi cô đơn của tuổi trẻ để tuổi già nhìn họ bao dung, độ lượng, không kết án họ ; chỉ thôi vào tâm hồn tuổi trẻ cơn gió heo may của mộng mơ để họ dịu mát cơn nóng bỏng, đỡ se sắt và tàn nhẫn ; chỉ muốn làm cho tình nghĩa những người Việt Nam hết phân pha. Làm đúng ý mình là đi hết cuộc đời mình. Là tới đích của ước nguyện. Hy vọng thiết tha rằng bạn ngọc giúp Tuổi Ngọc làm chín vàng ước nguyện đó.

VŨ MỘNG LONG

con bổi rổi của tuổi ngọc về kinh tế mùa thu

Con bổi rổi không phải là bông giấy trợ cấp sắp dẹp bỏ từ đầu năm 1972 (có tin đồn như vậy) mà vì sinh hoạt leo thang, nhà in bị thợ thuyền đòi tăng lương đành đau khổ tăng tiền công ấn loát tuần báo Tuổi Ngọc. Hết được trợ cấp bông giấy, mỗi kỳ xuất bản, Tuổi ngọc «mất» chừng hơn ba chục ngàn bạc, mỗi tháng khoảng ngót một trăm năm chục ngàn. Còn thuốc chữa. Chứ công in lên giá, trong hoàn cảnh «chỗ g gậy mà đi» Tuổi Ngọc sẽ ngất ngư con tàu gặp sóng. Bạn ngọc đã biết rõ : Tuổi Ngọc không hề được Bộ Văn Hóa Giáo Dục bảo trợ, không được Phủ Đặc Trách Văn Hóa cấp vốn (như đã cấp cho một tuần báo), không được Bộ Thông Tin đặt mua (như đã mua một số tạp chí). Tuổi Ngọc tự lực tự cường. Không ai có quyền cấm anh em Tuổi Ngọc xuất bản một tuần báo ngoại ca dục tình và bìa đặt «xi căng đan» đèo ca, kếp hát. Nhà nước luôn luôn lên án sách báo nhằm nhĩ nhưng đã «mặc

mặc» những tuần báo sạch sẽ, xứng đáng để chúng nó chống gậy lên đường, lâu lâu ta gom của chúng nó mở sách mở báo đem ra ngoại quốc triển lãm lấy le. (Phủ Đặc Trách Văn Hóa đã khuan hàng thùng sách của các tác giả không được trợ cấp hay ăn lương Phủ đem qua Âu châu triển lãm. Trong số đó có sách của Tuổi Ngọc lại bê luôn cả hình tác giả chụp ở hiệu Đồng Ba của Trần Cao Lĩnh). Mà chẳng thêm hỏi tác giả hay báo in cho tác giả hay gửi văn thư : ông đem sách này đi triển lãm đó. Mà phản đối ông bỏ tù ! Nhà văn Nhật Tiến hẳn đã chưa sót thăm thía nên mới viết một bài «lượn về» sách báo nhĩ đồng nhằm nhĩ đăng trên Văn Bút số 1. Nhưng thôi, ta chả nên nói chuyện về những người làm văn hóa, giáo dục xứ này. Khi ông Giáp văn Thập, chủ tịch là Hội Viên Hội Đồng Quốc Gia Văn Hóa Giáo Dục thi văn hóa, giáo dục bắt buộc phải đen thui và bầy nhầy như dầu mỡ chạy xe ô tô ! Ta hãy nói về con bổi rổi của những tuần báo sạch sẽ, có đường hướng xây dựng đứng đắn nhưng phải tội quá nghèo và số bán quá khiêm tốn. Nếu báo bán được nhiều, nhà in tăng tiền ấn loát hay mua giấy thuê mới không ăn nhằm gì. Báo đối quảng cáo, trăm sự nhờ vào số bán mà số bán bấy lâu nay chỉ là vốn thì cái sự tăng tiền hay mua giấy chợ đen là một... tiếng thở dài ả nào ! Đó là con bổi rổi của Tuổi Ngọc. Xin trình bày để bạn ngọc góp một tiếng thở dài. Ai dám nói làm đẹp cho cuộc đời, làm ích lợi cho cho một số người chỉ cần thiện chí ? Người xưa thật đúng. Muốn thành công phải hội đủ ba yếu tố thiên thời, địa lợi, nhân hòa. Chúng ta khởi sự

thiếu cả ba yếu tố. Chúng ta dẫu thất bại, không do lỗi chúng ta. Vì chúng ta đã khởi sự, đã tỏ thiện chí. Phải chăng, bạn ngọc thân mến (Ái Nhi)

một người tuổi trẻ chiêm thành nhìn về việc bảo vệ di tích

Những du khách, và người dân Nha Trang chắc không lạ gì đối với Tháp Bà, một di tích lịch sử của dân tộc Chiêm thành. Một dân tộc có nền văn hóa cổ kính, có thời kỳ lập quốc hào hùng, đã bị tiêu diệt. Dĩ nhiên sự tiêu diệt đó làm đau lòng không ít cho những thế hệ Chiêm Thành còn sót lại. Tháp Bà nơi nuôi sống cho bà đồng bóng, cho ông thầy bói vì đã lợi dụng sự huyền bí, cổ kính đó để lột bạc quý khách thập phương mê tín, dị đoan vào những lần cúng tế cầu tự. Nhưng, thật buồn. Nếu Tháp Bà mang lại nguồn lợi tức nhỏ nhỏ cho chính quyền xã ấp địa phương thì thiết tưởng rằng chính quyền phải biết bảo vệ một cách đúng nghĩa. Dường như chính quyền tỉnh Khánh Hòa, không có đầu óc thẩm mỹ, và thiếu óc thưởng ngoạn di tích lịch sử, nên đã cho lát gạch hoa, bắt những bóng điện sáng chói, cho xây cất thêm vài ngôi nhà nhỏ và một nhà chơi, đồng thời còn dầy cỏ sạch sẽ khoảng sân trên tháp. Viện Khảo Cổ cho đó là hình thức bảo vệ di tích lịch sử hợp lý nên đã im hơi lặng tiếng. Ty Phát Triển Sắc Tộc Ninh Thuận (Phan Rang) có lẽ hoan hỉ trước tâm thịnh tình đó nên lâu lâu dẫn một phái đoàn vũ nữ đến múa ca. Thật đáng buồn cho những người tuổi trẻ Chiêm Thành khi nhìn thấy cảnh bảo vệ «Cổ kim hòa điệu» đó. Pô Nagar (Tháp Bà) không quen với ánh

Phân ưu

Chúng tôi vô cùng đau đớn hay tin :

Cụ Bà **NGUYỄN KIM KÍNH**
nhũ danh **VŨ THỊ CHÂU**

Thân mẫu của anh Nguyễn Mạnh Hùng, Nguyễn Tuấn Anh đã mệnh chung tại Sài Gòn ngày 23-11-71. Xin được chia sẻ nỗi đau buồn cùng anh chị Nguyễn Mạnh Hùng, Nguyễn Tuấn Anh và tang quyến. Và cầu chúc linh hồn Bác sớm tiêu điều miền cực lạc.

tuổi ngọc

và Sư huynh **MAI TÂM**

đèn điện, với gạch bóng, nên chắc có lẽ ngài cũng đau lòng không ít. Xin hãy trả về với thuở âm u, rêu mốc — Xin hãy để ngàn đời với đời núi hoang vu, sâu thẳm, cho đỡ vỡ và tàn lụi theo thời gian. Đừng mang niềm vui giả tạo trám lên nỗi khổ đau điệu vợ đó. Nếu trong đầu óc quý vị còn một chút lòng thành, và tâm hồn biết thưởng ngoạn nghệ thuật. (Jalan, giáo sinh sư phạm Nha Trang)

nhắn tin

DƯƠNG CUNG CÁT (?) — Không biết bây giờ anh ở đâu ? Truyện *Kim Mao Sơn Vương* do anh kể định đăng số Xuân năm nọ nhưng vì số đen đành... sập tiệm. Vẫn còn đó. Tôi muốn đăng ở Xuân Hồng Tuổi Ngọc năm nay. Bản chữ Anh tôi vẫn giữ kỹ. Mong được gặp anh tại 38 Phạm Ngũ Lão mỗi sáng. Thân mến. Duyên Anh

MUÔNG MÁN. — Đã « nhận đủ ». Gửi gấp cho một truyện ngắn Vào rồi đi lên Đalat. Thân. Nguyễn Mai

VÕ HỒNG

họ đã viết truyện ngắn như thế nào ?

Võ Hồng sinh ngày 5 tháng Chạp năm Nhâm Tuất (1922) tại tỉnh Phú Yên (Trung Việt). Bắt đầu viết văn từ năm 1939. Tập truyện ngắn đầu tiên được ấn hành : HOÀI CỔ NHÂN, năm 1959. Từng cộng tác với : Bách Khoa, Văn-hữu, Mai, Giáo dục phổ-thông, Văn, Giữ thơm quê mẹ, Tin-văn... Đã có 14 tác phẩm đã in, trong đó có 8 tập truyện ngắn : Hoài cổ nhân, Lá vẫn xanh, Vết hằn năm tháng, Con suối mùa xuân, Khoảng mát, Bên kia đường, Những giọt đắng, Trầm mặc cây rừng.

1 Ông đã viết truyện ngắn như thế nào ?

Câu hỏi có thể được hiểu theo hai cách :

a— Vào trường hợp nào ông bắt đầu viết truyện ngắn ?

b/ Hãy nói phương pháp viết truyện ngắn của ông.

a/ Hồi học tiểu học, tôi không có năng khiếu đặc biệt gì về Việt văn hết. Hồi đó Pháp văn được coi là tiếng mẹ đẻ, được dùng làm chuyện ngữ, chúng tôi phải làm Luận bằng Pháp văn hồi mới lên lớp Nhì. Nhưng tôi có cái duyên may là được đọc tuần san Tiểu thuyết thứ Bảy và Ích-hữu do môi giới của

người chị một anh bạn tôi. Lên trung học, giáo sư dạy Luận quốc-văn một hôm có ban cho tôi một lời khen sau khi chấm bài luận : «Tôi nhận thấy có vài đóa hoa trong bài của anh ». Tôi không sung sướng nhiều lắm bởi vài đóa hoa vu vơ nào đó, trong khi các bạn tôi lại tỏ ra vui vẻ một cách hăng hái thay tôi. Họ bày làm thủ-báo (báo viết tay) và bắt tôi phải góp bài. Bài viết xong, một bản tôi đưa đăng trên báo nhà, một bản tôi gửi ra tòa soạn Tiểu thuyết thứ Bảy ở Phố Hàng Bông Hà nội : Tòa soạn chẳng thư từ liên lạc gì với tôi hết, nhưng chừng một tháng sau tôi bỗng thấy bài đó được đăng. Đầu đề của truyện là Mùa gặt. Dưới ký bút hiệu là Ngân Sơn (Ngân Sơn là tên làng của tôi. Năm đó tôi học troisième année (tương đương với lớp Tám thời nay). Buổi chiều thấy bài mình và tên mình được đăng trên báo, tối đó tôi đi lang thang khắp các phố, đi đến mỗi chân. Sướng quá hóa dại. Ngồi trong nhà chịu không được. Mà đi thì rồi cuộc cũng chẳng biết làm gì. Đó, tôi bắt đầu làm quen với thế giới truyện ngắn một cách khá ngỡ ngàng như vậy.

b. — Thường, một truyện ngắn được khởi đầu bởi một hoàn cảnh nào đó : một sự việc xảy ra, một cảm xúc chợt đến... Người cầm bút xây dựng thêm nhân vật, tạo ra thêm tình tiết để câu chuyện diễn biến hợp lý, tạo ra một cái gút và tìm cách để mở một cái gút đó cho tự nhiên. Cái khó nhất là tìm cách mở gút (dénouement). Thiếu nó thì câu chuyện mất đi phần hấp dẫn không thỏa mãn người đọc. Phương thức viết truyện ngắn cổ điển là như vậy. Có truyện tôi viết ra được đến hai phần ba rồi bỏ đó vì không tìm ra một lối mở gút nào cho tự nhiên. Tôi bỏ mặc đó hai hay ba tháng, một hay hai

năm. Rồi bỗng vào một lúc bất ngờ có một việc chi xảy đến mình chợt thấy rằng nếu đem sự việc đó ghép vào câu chuyện dở dang kia có được đoạn kết. Ví dụ truyện *TRÁ THỦ*. Tôi viết nó vì một hôm nhận thấy cái đơn mê bần xin của một người đàn ông ngồi kết thay vợ, chặm rãi chọn những giấy bạc bần và rách để thổi lại cho khách hàng. Nhưng viết đến đó rồi thì thấy kiến nghệt cứng. Mở gút như thế nào? Tôi đành bỏ mặc đó. Ba năm sau nhà tôi đi chấm thi ở Quảng-ngãi tôi gặp một cô giáo sư cùng giám thị một phòng thi với tôi. Khuôn mặt đó, giọng nói đó, màu áo đó và cái hoàn cảnh mà cô thi sự cho tôi nghe đã giúp tôi tìm được đoạn kết cho câu chuyện bỏ dở dang ba năm trước. Truyện *RỜI CÂY TRÁI SẼ CHÍN* cũng đòi hỏi một thời gian dài từ lúc bắt đầu cho đến khi kết thúc. Thời gian không dưới bốn năm. Tôi không bao giờ vội vàng khi viết văn. Những đoạn quan trọng của truyện, tôi tập trung kịch tính, tôi viết đi sửa lại nhiều lần. Làm sao cho sự kiện được diễn ra thật rõ. Thật linh động tự nhiên. Chúng quan trọng như những khớp xương cần cho bộ xương hoạt động nhẹ nhàng, dễ dàng.

2 *Viết truyện ngắn khó hơn hay viết truyện dài khó hơn. Nếu khó, như thế nào? Nếu dễ, như thế nào?*

Mỗi lối có cái khó riêng của nó, nhưng đem so với nhau thì một truyện dài viết hay phải khó hơn một truyện ngắn viết hay. Bởi lẽ dễ hiểu là truyện dài đã dài gấp mười lần, gấp 20 lần truyện ngắn thì người viết phải gặp ít nhất cũng đến 10 lần hay 15 lần. Cố nhiên là đây không nói đến trường hợp một truyện ngắn viết hay so với một truyện dài nhằm nhai. Một truyện dài có thể được ví với một thân cây rườm rà và một truyện ngắn là một cành được chọn. Được chọn vì cành đó có cái dáng đẹp hay có nhiều nụ hoa. Cái đẹp ở đây được ngưng tụ lại trong một diện tích nhỏ. Một truyện ngắn hay, ít nhất cũng có thể được xem như một bức tranh có giá trị. Người họa sĩ chọn một góc của cảnh (tĩnh cảnh hay hoạt cảnh) một nét của người vật thể hiện nó ra bằng màu sắc. Người xem tranh xúc cảm, suy nghĩ, và bắt được tư tưởng của họa sĩ. Họa sĩ đâu cần phải vẽ cả « một truyện dài bằng tranh ». Huống chi so với một bức tranh vẽ thì truyện ngắn có khả năng đạo đạt tư tưởng và tư tưởng đến người đọc hơn nhiều. Nhưng nói như vậy không phải chúng ta hạ thấp giá trị của truyện dài. Trái lại, truyện dài bao giờ cũng thể hiện đầy đủ tư tưởng của tác giả hơn. Nhưng truyện dài đòi hỏi công phu xếp đặt lâu, cần mạch lạc, cần dài hơi... thế mà cuộc đời rộng lớn phức tạp lại cứ đập mạnh, đập tới tấp vào cảm quan người viết dưới nhiều vẻ khác nhau, trái ngược nhau nữa. Người viết thấy cần phải ghi lấy, cần phải nói lên, trong những trường hợp này thì thể truyện ngắn là thể thích hợp nhất để họ suy nghĩ của họ. Không ai chối cãi là thể truyện ngắn thật quá ngắn để nói hết tư tưởng. Nhưng bình tâm mà xét thì biết nói bao nhiêu mới hết? Người viết truyện ngắn có tài và người đọc truyện ngắn thông minh đều cùng cảm thấy với nhau rằng: *truyện ngắn giống như băng sơn (iceberg)*. Phần nổi trên mặt nước của một băng sơn thường chỉ là một phần mười của toàn khối. Chính phần

mười giấu ở dưới mặt nước. Thấy một phần mười mà biết được cả mười phần, đọc truyện ngắn như vậy không thú sao?

3 *Theo ông, những nhà văn Việt nam nào viết truyện ngắn hay nhất, xin kể vài tác giả và tác phẩm của họ.*

Thời tiền chiến, trong nhóm Tự-lực văn đoàn có Khái Hưng, Thạch Lam trong nhóm Tân Dân có Nguyễn Tuân, Tô Hoài, Nguyễn công Hoan. Thời hậu chiến, số nhà văn đông đảo hơn nên những người viết truyện ngắn hay cũng nhiều hơn. Bạn mới tập viết có thể học cách bố cục tình tiết một truyện nơi ông Bình nguyên Lộc, ông Nguyễn mạnh Côn, ông Hoàng hải Thủy, học cách phân tích tâm lý nơi ông Võ Phiến, ông Dương nghiêm Mậu, ông Nguyễn đình Toà, học cách xử dụng ngôn ngữ nơi bà Túy Hồng, ông Mai Thảo, ông Sơn Nam. Đó là những nhà văn trong danh sách Tuổi Ngọc đã chọn để phỏng vấn lần này. Còn nhiều vị viết hay nữa, mỗi người hay một vẻ.

4 *Truyện ngắn nào của ông được ông ưng ý?*

Thật khó mà nói đích xác mình ưng ý nhất truyện nào của mình. Bình thường mỗi truyện mình yêu một cách. Truyện *BẾN ĐẬP ĐỒNG CHÁY* được coi như có kỹ thuật vững. Truyện *CON SUỐI MÙA XUÂN* bằng khuâng dịu dàng như một dòng suối mát. Truyện *TRẦM MẶC CÂY RỪNG* làm tôi nhớ nước mắt ngậm ngùi.

5 *Trong một cuốn sách bàn về nghệ thuật viết văn, ông Nguyễn Hiến Lê đã viết, đại ý: Truyện dài là nhiều truyện ngắn kết hợp lại. Ông nghĩ sao? Và từ câu trên, ông có chấp nhận định lý đảo: Truyện ngắn là một phần rút ra từ truyện dài?*

Tôi chưa đọc cuốn sách nói trên của ông Nguyễn hiến Lê nên chưa thể phê bình quan niệm của ông. Còn nếu căn cứ theo câu tóm tắt của Tuổi Ngọc rằng «... Truyện dài là nhiều truyện ngắn kết hợp lại» thì tôi không đồng ý. Một truyện dài không thể là nhiều truyện ngắn kết hợp lại được. Cái định lý đảo có thể tạm chấp nhận được. Nhưng mà phải nói cách khác. Ví dụ « Có thể rút từ truyện dài một đoạn để làm cái truyện ngắn ». Có thể chứ không phải luôn luôn.

6 *Những người viết trẻ bây giờ thường thích viết truyện ngắn, ông có thể nói cho họ nghe một vài kinh nghiệm của ông?*

Truyện ngắn, gọi thì đơn giản như vậy nhưng nó bao gồm nhiều thể, nhiều trường phái. Vay kinh nghiệm của tôi thường chỉ giúp ích cho tôi thôi hoặc, may ra thì có thể giúp chút ít cho bạn trẻ nào thích viết loại truyện ngắn như tôi vẫn thường viết.

a.— Lúc mới tập viết, người viết thường hay chủ quan, nghĩ rằng câu chuyện của mình kể là hay lắm trong khi trên thực tế thì đến 80 phần trăm chuyện kể mang một nội dung nghèo, nhàm. Nữ sinh đệ nhất cấp thì ra đưa ra hai nhân vật là hai cô bạn thân, rồi mẹ một cô bị bệnh, rồi cô kia lên bạn

đem đến giúp thuốc men, rồi người mẹ lành mạnh, rồi hai cô cảm động cảm tay nhau. Nam sinh đệ Nhị cấp thì thường đưa một nhân vật nam thầm yêu một cô bạn của mình, rồi họ xa nhau, rồi họ bằng khuôn gặp lại nhau, vừa đi để kịp trao đổi một chút nghẹn ngào. Tôi nghĩ rằng nội dung câu chuyện nên có một chút hấp dẫn nào đó, một sự khám phá nào đó (về tâm lý chẳng hạn).

Những bạn mới viết chùng như không chú ý mấy đến việc xây dựng cốt truyện, hoặc là họ thường thức cốt truyện của họ với nhiều chủ quan. Nhân vật thường là họ và người họ yêu. Họ chỉ kể lại chuyện gặp gỡ, chuyện nhớ nhung và chỉ bấy nhiêu đó thôi đã đủ đặt họ vào một không khí êm đềm sương khói, ấm áp ngọt ngào. Họ quên nghĩ rằng độc giả là kẻ xa lạ, lạnh lùng khách quan. Độc giả đòi hỏi tìm biết trong khi người viết đã thỏa mãn bằng những ý nghĩ và những kỷ niệm chủ quan của mình rồi.

b.— Về hình thức phổ biến, — tức hành văn, — một số các bạn có vẻ coi thường, viết sao cũng được miễn người ta đọc hiểu câu chuyện. Tôi thì không nghĩ vậy. Tôi thấy các tác giả luôn luôn tìm những hình ảnh phổ biến mới, những dụng ngữ mới.

Có lần tôi muốn tả đôi mắt của nhân vật Annie (truyện *Con suối mùa Xuân*). Tôi không chịu dùng chữ trong, chữ sáng, chữ long lanh một cách dễ dãi. Tôi loay hoay tìm một hình ảnh lạ, mới để mô tả. Không dễ đâu. Tôi thay đổi chỗ ngồi, bỏ bàn viết ra ngồi ở xa-lông. Lúc đó cơn mưa vừa tạnh. Nền trời sáng. Tôi nhìn ra cửa sổ nơi có hàng cây măng cầu và cây mận. Tôi nhìn những giọt nước đọng ở dưới lá. Nhìn từ trong cửa sổ, giọt nước phản chiếu ánh sáng long lanh. Bất chợt tôi tìm ra được hình ảnh rồi. Tôi viết: « Annie! Đôi mắt sáng long lanh như hai giọt nước treo ở dưới lá na lá mận được nhìn qua ánh sáng của khung cửa sổ... »

Một mùa Hè tôi về Đalat nghỉ ngơi vài tuần. Đêm khuya vắng lặng, lắng nghe hạt sương rơi lộp độp từ mái nhà rơi xuống sân, tôi chợt liên tưởng đến những giọt nước mắt, đến Đêm lạnh, đến nỗi cô đơn của tôi. Và tôi viết... « Sương từng giọt từ mái bếp lộp độp rơi xuống mặt đất. Giọt nước mắt của Đêm. Những người buồn chắc sẽ đỡ cô đơn khi Đêm tối cùng chung chia giọt nước mắt với họ... » (BÊN KIA ĐƯỜNG)

Các tác giả đều là những kẻ khéo tạo ra hình ảnh, khéo pha chế ngôn từ. Funck Brentano tả một buổi chiều: « Sương chiều xuống. Những mảnh kính cửa ở từng gác cao các ngôi nhà dọc bờ sông mà mặt trời chiều đã đốt cháy, lần lần tắt từng mảnh một và rải ánh sáng ở chóp các ngọn tháp nhà thờ Đức Bà, càng lúc càng nhạt và mỏng, lướt dần vào đêm... »

Muốn có chi tiết độc đáo thì điều kiện trước tiên là phải quan sát, quan sát thật kỹ, vì chỉ sau khi quan sát kỹ mình mới tìm thấy đặc điểm của vật mình tả. Đại văn hào Flaubert dạy đệ tử của ông rằng: « Khi anh đi qua trước một ông chủ tiệm chạp phở đang ngồi ngoài cửa, qua trước anh gác đồng hồ hút thuốc, qua một bến xe ngựa, anh hãy mô tả lại ông chủ tiệm, anh gác đồng hồ, hình thù, dáng điệu... làm sao cho tôi khỏi lầm với một ông chủ tiệm nào

khác, một anh gác đồng hồ khác. Và bằng một chữ thôi, anh làm sao cho tôi phân biệt được con ngựa kéo xe mà anh anh tả để tôi khỏi lẫn lộn nó với năm chục con ngựa khác chạy trước nó hoặc chạy sau nó.

Có bạn sẽ nói « Tôi chú trọng nghệ thuật vị nhân sinh chứ không chấp nhận nghệ thuật vị nghệ thuật ». Tôi xin thưa « Nhưng trước hết, bạn đã có nghệ thuật chưa? Có nghệ thuật chưa để mà vị cái này hay là vị cái khác? »

c.— Đối với các bạn nói giọng Miền Nam, có một khó khăn khá lớn dành cho các bạn mỗi khi các bạn sắp đặt cho các nhân vật đối thoại với nhau. Các bạn thường có khuynh hướng để cho nhân vật nói giọng Bắc. Lỗi đó phổ thông quá mà! Ca sĩ hát giọng Bắc đã đành (giọng Bắc phát âm rõ, tương đối dễ nghe) đến mấy chữ « Xin cảm ơn quý vị. Để đáp lại thịnh tình của quý vị tôi xin... » mà cũng phải trọ-trẹ giọng Bắc. Diễn giả nói chuyện trọ trẹ giọng Bắc. Đến cả các nhân vật trong truyện, một bà gi ở miệt ruộng Sađéc, một anh lính quê ở Quảng Ngãi Bồng Sơn mà cũng nhẹ cũng chán quá cũng vắng a thì thật là ngọng nghịu vụng về. Các bạn nên viết văn đối thoại cho tự nhiên. Cũng nhớ tránh văn hoa, 'ai căng nữa. Tôi nhớ có đọc ở một nơi nào đó, một bà mẹ nhà quê thấy con gái trang điểm lộng lẫy liền ôm chầm lấy con mà khen: « Ô! Con của mẹ đẹp lộng lẫy quá. Đẹp như một nàng công chúa vậy ». « Con của mẹ » chắc là được dịch từ « ma fille ». Không biết bao nhiêu là lỗi trong một câu nói như vậy.

Khi mô tả, thuật sự ta phải tránh đường mòn lối cũ (chẳng hạn nói: Xanh như tàu lá, chim hót véo von, trên vạt rêu đường dải nước v.v..) còn khi viết đối thoại thì lại phải rập đúng y nguyên lối nói thông thường, sát đúng với hoàn cảnh tâm lý, giai cấp và địa phương của nhân vật đó.

d.— Truyện của bạn viết xong gửi đi các tòa soạn mà không được nhận đăng, các bạn cũng đừng vội buồn, đừng vội nản lòng. Hãy kiên trì hơn nữa, đọc thêm các tác giả lớn (cả Việt nam lẫn ngoại quốc), tập phân tích tâm lý thêm tinh vi, tập quan sát cảnh, vật, người thêm sâu sắc. Thành công quá sớm không phải là điều đáng mừng vì luôn luôn có những sơ hở khi mình chưa nhiều kinh nghiệm. Lời nói bay đi chớ chữ in thì cứ năm sờ sờ ra đó. Muốn chối bỏ không được, muốn sửa lại cũng không được nữa. Con người mỗi tuổi mỗi thêm khôn. Điều viết ra hôm nay thấy hay, một năm sau thấy dở, ba năm sau thấy tệ. Mong các bạn nhớ cái thực tế đó để tránh vội vàng.

Một hôm tôi vào dạy một lớp, thấy học sinh dùng cuốn sách Giảng Văn trong đó có trích văn của tôi. Tôi chợt lo lắng tự hỏi thầm: « Chẳng biết bài văn trích của mình có hay không? Thực tế có còn hay như hồi mới viết mình quan niệm không? » Và tôi lo lắng thật sự. Tôi cho học trò chép bài học trên bảng vào vở, lợi dụng thì giờ đó tôi mượn một cuốn Giảng Văn, đi xuống cuối lớp, lên mở đọc bài văn trích của tôi. Tôi hồi hộp, tim đập khá rộn. Mặc dù bài văn đã Kinh-quá sự chọn lựa của soạn giả, — mà tôi không quen, nghĩa là có sự bảo đảm về vô tư, — mặc dù cuốn sách được tái bản nhiều lần và mặc dù tôi đã gián tiếp hay trực tiếp biết rằng bài văn được nhiều giáo sư đem giảng ở lớp hoặc đưa cho học sinh làm bài tập dịch.

rời cây trái sẽ chín

truyện ngắn VÕ HỒNG

Tôi vừa lật qua trang 160 thì chiếc đồng hồ treo ở phòng khách đổ mười một tiếng. Chiếc đồng hồ nhấn nện cứ đổ hồi từng mười lăm phút một như cắt thời gian ra từng mảnh vụn. Dù bản đàn và tiếng chuông đều êm ái nhưng nó báo hiệu sự hiện diện của nó vào một lúc tôi không cần và điều đó làm tôi đột nhiên khó chịu. Tôi yêu chiếc đồng hồ Europa đề bàn hơn. Nó kín đáo chỉ đợi con mắt nhìn đến mới khẽ nói giờ.

Phương ơi, ngày xưa mỗi lần anh mở máy thu thanh là em đưa tay vịn tắt. Em không muốn những người khác xáo trộn cuộc sống tâm tư của mình. Em có lý. Từ ngày xa em, anh quên dần những thói quen của em khi rót nước sôi vào phích cà-phê, khi đặt cái khăn ăn lên đùi, khi lau đế giày nhiều lần trên tấm thảm chùi chân đặt trước cửa phòng. Anh lười nhác bê tha mỗi ngày một hơn bởi không có em thường xuyên kiểm soát, chỉ còn trung thành với em là không bao giờ mở đến chiếc máy thu thanh. Em bây giờ ở tại một thành phố nào, miền xuôi hay miền cao nguyên...

Lê ngồi kể bên tôi lúc nào tôi không hay. Nàng hỏi:

— Anh đọc sách gì thế?

Giọng tôi ồ ỏi:

— Một quyển truyện nhảm.

— Đưa em xem nào.

Vừa nói nàng vừa giật lấy quyển truyện. Một quyển truyện phiêu lưu mạo hiểm với một cái tên truyện đầy máu và sắt, với các tên nữ nhân vật có lót chữ Thu chữ Mộng, với tên nam nhân vật có lót chữ Hùng chữ Minh.

— Sao anh lại đọc truyện này? Nhặt ở đâu thế? Có mấy quyển mượn ở thư viện anh chưa xem xong...

— Anh mượn của chú gác đàn đó. Có em bên cạnh, anh không thích đọc những truyện phải suy nghĩ.

Lê bỏ sách xuống nhìn tôi.

— Anh nói...

— Đúng như vậy. Anh bắt đầu lười.

Lê nghiêng người, hai tay ôm lấy mặt tôi:

— Anh trách em phải không?

— Không.

Tôi kéo nàng ngã xuống và mặt nàng kề sát mặt tôi.

Gió lạnh thổi vi vút ở rừng thông sau nhà. Bầu trời đen. Sao nở chỉ chít, nhấp nháy hơn hờ như những ánh mắt vui.

Lê nói:

— Khuya rồi nhe. Ngủ đi.

— Nhưng tàu Tháp Chàm chưa lên.

— Ờ, hôm nay sao tàu về trễ.

Tiếng « ờ » không biểu diễn một sự ngạc nhiên nào vì khi nhắc tôi rằng « đã khuya rồi, phải ngủ đi » thì trong thâm tâm chắc Lê cũng đang nhớ đến chiếc tàu Tháp Chàm chưa lên. Đã hơn tháng nay kể từ ngày chúng tôi thuê nhà ở khu phố này, đêm nào chúng tôi cũng đợi nghe tiếng còi tàu đêm huyết dài lên rồi mới yên tâm đi vào giấc ngủ. Những đêm tàu về trễ thì dù đèn giường đã tắt, chúng tôi cũng vẫn trần trọc không ngủ được. Người nào cũng làm bộ như ngủ say, nhưng chừng như mười phút sau là chúng tôi cũng khám phá lẫn nhau rằng người kia cũng đang ở trong một trạng thái đợi chờ như mình. Lần đầu tiên nhận thấy điều ấy, tôi nói:

— Có phải em đang đợi tiếng còi tàu?

Lê cười:

— Anh cũng đợi phải không?

Tôi gật đầu:

— Khu chúng ta ở yên tĩnh quá, chúng ta chỉ có tiếng còi tàu khuya làm bạn, ngoài tiếng gió và tiếng chuông reo. Đêm lạnh như thế này! Chắc người vợ ông cầm lái tàu ở một ngôi nhà nào đó đang hồi hộp chờ tiếng còi.

Còn ông cầm lái thì háo hức cho tàu chạy mau hơn, mau hơn cho đến chẵn đường có cắm tấm biển « kéo còi », ông ta cho huýt một hồi còi đặc trưng báo hiệu cho vợ con biết mình đã về đến nơi. Chắc trong óc ông, ông thấy rõ căn phòng có ánh điện sáng, có bình cà-phê bốc hơi, có vài cành hoa thúy cúc trắng trên chiếc tủ thấp, có người vợ đang ngồi đợi, có lũ con cũng đang ngáp dài ngồi đợi.

— Đã khuya rồi, chắc lũ con đã vào giường.

— Nhưng chẳng sao. Một người vợ đợi cũng đủ. Em có thể tưởng tượng sự vội vã của bác tài ba chân bốn cẳng về cho chóng đến nhà. Một tiếng gõ cửa, chỉ một tiếng gõ cửa thôi là cánh cửa đã mở, rồi đóng sập lại sau lưng ông ta. Hai vợ chồng ôm nhau.

Lê choàng qua ôm lấy tôi, tưởng như chính nàng là bác tài xế.

Lê và tôi mới lấy nhau được bốn tháng nên chúng tôi mới có những nghĩ ngợi nản như vậy. Được sống êm đềm trong cảnh yêu thương, chúng tôi muốn cho mọi người xung quanh cũng yêu thương đằm thắm nhau như chúng tôi. Chúng tôi âu yếm như những cặp vợ chồng đi sát cạnh nhau những con chim cùng đậu một cành. Tình yêu cần thiết cho sinh vật biết bao thế mà tình yêu lại là thứ dễ vỡ, dễ mất. Chính tình yêu của tôi và Lê đã gặp nhiều trở ngại, đã suýt tan vỡ nhiều lần, nhưng không ngờ cuối cùng được kết thúc êm đẹp như hôm nay.

Câu chuyện bắt đầu vào một buổi chiều cuối năm. Tôi gặp Lê ở hành lang dài của sở. Tôi thay lời chào thông thường bằng một câu hỏi:

— Nhà cô sắm Tết rộn rịp lắm?

— Tôi biết trả lời với ông ra sao đây? Nói rằng có rộn rịp thì đúng với sự thật nhưng mà thiếu lịch sự. Nhà chúng tôi đông người mà mọi thứ tính lại ra bày biện nấu nướng bánh trái.

— Cô làm bánh?

— Đại khái những thứ thông thường: Bánh chưng, bánh tèo, bánh mèn ga-tô...

Tôi tự nhiên đưa mắt nhìn xuống hai bàn tay nàng. Đã lâu lắm tôi nghĩ rằng những ngón trắng như vậy chỉ biết tiếp xúc với phấn đánh mặt Max Factor và son môi Elizabeth Arden và keo xịt tóc Revlon. Lê hỏi lại tôi:

— Ngày Tết, ông ăn Tết ở đâu?

— Cũng vẫn nhà thôi cơm tháng mang gà-mèn cơm tời. Tôi có thể mua thêm lạp xường, gà quay, dưa hấu, mứt hạt sen...

— Vậy thì buồn lắm.

— Dĩ nhiên. Đầu phải tôi chọn lối ăn Tết này? Nhưng tôi có cách nào khác đâu?

— Ngày Tết có buồn, ông lại đăng nhà tôi chơi.

Tôi mỉm cười:

— Cám ơn cô. Nhưng.. tôi nghĩ rằng ngày Tết nên để cho cô tiếp những người bạn trai trẻ của cô.

— Tôi không có bạn trai.

— Thật vậy?

Nàng gật đầu.

Tuy vậy, ngày tết tôi không đến. Ngày mùng Sáu gặp nhau ở hành lang tôi kiếm cớ xin lỗi. Hình như nàng không để ý đến những cớ cớ về nguy tạo đó. Nàng nói:

— Ngày tết, tôi đợi ông.

Câu nói bất ngờ làm tôi lặng im không biết trả lời sao. Nên hiểu như thế nào? Đợi? Có thật không? Đợi để làm gì? Vì sao mà đợi?

— Ông tưởng tôi nói xã giao?— Nàng lắc đầu. Cầu mong năm mới mang lại cho ông nhiều niềm vui.

Mối tình giữa hai chúng tôi bắt đầu như vậy, nhưng những bản khoản chen lẫn niềm vui. Bản khoản thường do tôi nêu ra và chung qui đều bởi sự cách biệt về tuổi giữa hai chúng tôi. Tôi hơn Lê đến hai mươi tuổi. Chỉ riêng số tôi làm cũng đã có đến năm sáu nhân viên vừa với tuổi nàng. Họ tử tế dễ thương, mỗi người một cách. Sự gặp gỡ chung đụng hàng ngày gây thêm cảm tình, gặm mòn dần những đối nghịch về cá tính về sở thích để đến cuối cùng người ta thấy có thể chấp nhận nhau được, yêu nhau được. Lê không phải là mẫu người dễ dàng phần cho tôi. Tôi bảo nàng:

— Em nên nghĩ cho thật kỹ. Anh không muốn em sẽ hối hận.

— Em đã nghĩ kỹ rồi. Có những người tuổi đầu trẻ nhưng tâm hồn già hơn số tuổi của họ. Em đó. Cũng như có những người tuổi đã lớn mà tâm hồn nào nức trẻ trung. Không phải là trường hợp của anh.

Nàng lặng yên suy nghĩ rồi chầm chậm quay sang tôi:

— Điều quan trọng là em biết chắc rằng khi chọn anh em không lầm.

— Anh mong được như vậy. Nhưng dù lạc quan đến đâu anh cũng không thể quên rằng anh không thuộc về một thế hệ với em. Thế hệ của em là thế hệ những bắp thịt, những mái tóc dài chải lè phè trước trán, là sự say mê cuồng nhiệt, cuồng nhiệt cả trong việc tự tử. Thế hệ của anh sống dè xẻn hơn. Cái gì cũng vừa phải, lý trí và tình cảm phân công nhau chỉ phối con người. Những anh chàng Dũng chàng Lộc không lối cuốn được tâm hồn các em nữa. Họ đã lạc hậu so với Marlon Brando, Sophia Loren. Em cứ hỏi mà thử xem, có phải má không chối cãi rằng Deanna Durbin dịu dàng đã nhường chỗ cho một Brigitte Bardot sôi bỏng, chắc má đôi khi tự hỏi: Lại nữa Sao hỏi kia mình có thể khước được khi nghe tin Rudolph Valentino chết.

— Em không ghét Brigitte Bardot và James Dean nhưng đồng thời em cũng yêu Shakespeare và Lão tử.

— Anh sợ anh không thuộc vào một sở thích « đối chọi » nào của em.

— Nhưng anh có mỗi thứ một ít.

— Anh không xem câu nói vừa rồi của em là một lời khen. Anh khó chịu vì phải mang mỗi thứ một ít. Một con người đại diện cho mọi xu hướng, một con người trung thành với nhiều người...

Lê ngắt lời :

Em không. Nổi lý luận nhiều. Em sợ lý luận lắm. Em chỉ bảo rằng em yêu anh, như vậy chẳng đủ sao? Đừng bắt em giải thích. Em không nói được.

— Trên căn bản đó chúng tôi lấy nhau. Ba má Lê không phản đối nhiều. Cuộc sống hiện tại được xây dựng và bị đổ vỡ bởi quá nhiều luật khiến luật nào cũng đúng và đồng thời cũng sai. Người ta không tin rằng có một cái gì có giá trị vĩnh cửu. Người ta khôn ngoan làm nhẹ trách nhiệm ở mọi lãnh vực. Nhà lãnh tụ chính trị mà người ta tôn là ngôi sao soi đường, ngôi sao đạo cũng chỉ được trao trách nhiệm từng nhiệm kỳ. Một tháng sau ngày cưới chúng tôi được đổi về làm ở Dalat. Chúng tôi thuê một ngôi nhà riêng ba phòng. Có bồn cỏ, có luống hoa lai sa, có ghế xi măng đặt dưới gốc anh đào. Cuộc sống dễ chịu vì giới hạn cho mỗi gia đình được tôn trọng. Ở Sài Gòn đông đảo chen lấn người ta hay giẫm chân vào cuộc đời của người khác. Hạnh phúc không thể dấu cất cho riêng mình mà khởi bị ảnh hưởng của ngoại cảnh. Ở đây chúng tôi chỉ thấy có chúng tôi thôi và thấy hoàn toàn với con mắt chủ quan. Tâm hồn thênh thản êm đềm trong mùi nhựa thông, mùi lá cỏ, mùi hương hoa. Tôi thay những quyền tiêu thuyết nặng trĩu triết lý bị quan bằng những giờ ngồi yên lặng và bằng những quyển truyện tình để dài tờ màu hồng.

Một tối kia tàu lại về chậm. Độ rà các chuyến tàu thường bị giạt mình. Đọc nhật báo, cứ vài ngày là phải gặp một tin tàu, hành khách bị tai nạn với một chuỗi tên những nạn nhân xếp chằng chịt bằng chữ nhỏ. Những lỗi chánh tả khi chép tên, những giấu phẩy đánh nhầm, những tên họ người bị cắt đứt nửa chừng vì hết cột báo phải chạy từ trang đầu sang trang tư thật phũ phàng như thân thể và hành lý của họ nơi bị nạn. Cái thái độ đọc chơi để cho biết tên gì, mấy tuổi, đọc vì tò mò chứ không cảm thông nỗi đau khổ của người bị nạn, của thân nhân họ, thái độ tàn nhẫn ấy chính tôi đã có và tôi hối hận. Con người thật chẳng có giá trị gì hết ngoài con mắt của chính người ấy.

Khi đồng hồ đổ mười một tiếng, Lê nói :

— Tàu vẫn chưa về.

— Hay bị tai nạn dọc đường rồi ?

— Tội nghiệp, người vợ đang lo lắng.

Trong trí tưởng tượng có lẽ Lê đang thấy con tàu lao vùn vụt trong đêm tối rồi bỗng một tiếng nổ rền trời, lửa tóe ra và người tài xế không còn biết gì nữa hết, sau đó. Nàng vội nắm lấy tay tôi như tìm một chỗ tựa. Có lẽ nàng tưởng thấy khuôn mặt đầy nước mắt của người vợ, nhiều nếp nhăn bao quanh một cái miệng méo xệch, những tiếng khóc chẹn lại sau một cái khăn mũi - xoa. Bởi vì khuôn mặt nàng nhìn thẩn thờ ra cửa sổ và cuối cùng nàng nhẹ nhàng nói như nói với cái không gian ngoài kia :

(Xem tiếp trang 54)

truyện dài DUYÊN ANH

Giặc Pháp cười ha hả :

— Ông chứ còn ai ? Mìn rùa đó, con ạ !

Quân ta hứng thêm năm bùn. Mấn sợ biết là trung đội trưởng Khoa đã lên bờ. Nó cho quân rút lui. Henri Rivière truy kích. Toán quân cầm tử lệnh lẽ tiến vào trong chùa. Quân của Mấn sợ chạy thật nhanh. Bắt chợt, Mấn sợ dừng lại phản công. Lựu đạn chày ngay hiểm vô cùng. Thằng giặc nào bị trúng cũng khiếp vía. Henri Rivière Huệ sợ lựu đạn chày, chuẩn gấp. Quân của Mấn sợ đuổi theo. Giặc Pháp về tới đồn thì cầm tử quân của Khoa nấp ở trong chùa ào ra. Henri Rivière bị hai gọng kim kẹp chặt. Hai bên sấp lá cà, đâm đá nhau tụi bụi. Henri Rivière tả xung hữu đột, múa mai hoa quyền. Trung đội trưởng Khoa quyết bắt sống Henri Rivière nhưng xem chừng khó khăn. Thằng Đường làm hồng công phu của Khoa. Nó xung phong quá sớm. Khoa đã pháo công tác : Chờ Henri Rivière đến gần, một tiểu đội cầm tử bất thần phóng ra ôm chặt Henri Rivière, trói gó nó thế là nó hết múa mai hoa quyền và đa song phi. Con nhà Đường ngu dốt, ngựa mồm hồ xung phong. Kế hoạch hồng, toán quân cầm tử đánh xuất đầu lộ diện.

Bây giờ, cả hai bên không dùng lựu đạn chày đất sét, tạc đạn gio và đạn đi xanh, bông non giết nhau nữa. Sáp lá cà là vật lộn, dấm đá, cầu véo. Và cảm tử quân của ta muốn kết thúc chiến trường nhanh chóng để còn đốt rơm sưởi cho ấm, lên ra phía ngòi «bông nhông» xuống nước. Giặc Pháp ngạo dốt bám sát. Cảm tử quân mở bìn pháo kích. Giặc Pháp ăn no đạn bìn, la bai bai. Cảm tử quân bưng bìn lên bờ. Đạn bìn tung vào chiến trường. Giặc Pháp trốn lủi, hàng ngũ tán loạn. Henri Rivière Huệ bị vây chặt. Nhiều tên thực dân và Việt gian đã đầu hàng. Một thắng «mũi lõ» nhanh trí khôn, hồ to:

— Nghiêm !

Nó cất giọng hát quốc ca :

— Đoàn quân Việt nam đi, chung lòng cứu quốc...

Giặc Pháp hát theo. Cả quân ta lẫn quân Pháp ngưng chiến đứng thẳng như đang chào cờ. Henri Rivière lợi dụng giờ ngưng chiến, phóng khối vòng vây, chạy vô chùa. Quân ta quên chào cờ, quên luôn «cờ in máu chiến thắng mang hồn nước», quyết bắt Henri Rivière. Tên giặc hô «nghiên» và hát «đoàn quân Việt nam đi» bị đập ngã sống soài. Nó gang họng đòi co :

— Chúng mày không chào cờ là đồ phản quốc !

Quân ta cãi :

— Giặc Pháp đã man không được chào cờ Việt nam.

Trận chiến tiếp tục. Giặc Pháp bị bắt quá nửa. Những đứa khác thoát cảnh tù binh, chạy về nhà nằm ngủ. Anh Kim Đồng Hiền tức Hiền vô cày mình lập chiến công đầu, đòi quyền xử tù binh. Và anh đã quảng hai tên giặc lỏi anh như lỏi chó chết xuống ngòi. Những tên giặc tưới nước lạnh tra tấn anh, bị anh lấy bìn đập kín đầu tóc, lỗ tai và giật đứt hết giải rút. Lại bắt tù binh đứng thẳng dơ tay. Quần của tù binh trễ quá đùi. Tù binh phải dang chân đỡ quần khỏi tụt. Quân ta ôm bụng cười mừng chiến thắng. Mãn sọ tịch thu bìn nhụi, sai tù binh kiếm củi khô, rút rơm đốt... lửa trại. Cảm tử quân dưới quyền chỉ huy của trung đội trưởng Khoa đang lục soát trong chùa. Chùa tối om. Khoa bảo Mẩu sọ mang rơm vào chùa đốt sáng. Vẫn không tìm được Henri Rivière.

Kim Đồng nói :

— Hun nó như hun chuột, nó sẽ chui khỏi hang.

Trung đội trưởng Khoa mím môi suy nghĩ :

— Ông có cách rồi.

Khoa pha trò cười. Quân ta cười hình bích. Nhưng Henri Rivière ngậm miệng. Khoa lỏi một tên tù binh vào chùa dụ dỗ không tra tấn nó, nhận lời ngay. Nó mếu máo :

— Huệ ơi, bọn thôn dưới tróc hết quần áo của chúng tao rồi. Bọn nó lột trần bường chúng tao. Mày không đầu hàng, bọn nó quảng hết chúng tao xuống ngòi.

Mẩu thực dân sôi lên, Henri Rivière phấn nộ :

— Đồ khốn kiếp !

Trung đội trưởng Khoa hí hửng :

— Hết trốn núp nhé, thực dân. Mày thua ông rồi. Ra đi. Dơ tay lên !

Henri Rivière bị mắc mưu, tức hộc máu mồm xô ngã một ông tượng, hai tay dơ lên cao, lưng thưng ra. Cảm tử quân xông tới ôm chặt tương giặc rồi dùng giầy trói tay, chào Henri Rivière, khiêng nó ra sâu chùa. Đống lửa đã cháy lớn. Quân ta nhìn rõ Henri Rivière buồn thiu. Trung đội trưởng Khoa hỏi Henri Rivière Huệ:

— Thôn dưới xứng đáng giữ trống đồng chưa ?

Huệ đáp :

— Còn thì đua chống giặc đốt nữa. Nếu chúng mày đoạt giải, thôn dưới được giữ trống đồng.

Khoa nói :

— Chàng tao sẽ thắng và tao sẽ chỉ huy cả mày.

Huệ nín lặng. Khoa tự tay cởi trói cho Huệ. Nó đứng dậy, lủi thủi bước. Khoa cấm quân ta hành hạ tù binh. Thế là không còn quân ta và quân giặc nữa. Tất cả vui hát bên đống lửa. Gần nửa đêm, nhi đồng thôn dưới xếp hàng ra về. Mặt đường đất lại muốn nứt lở. Mày sợ hãi không dám che lấp sao. Trời cơ hồ đã tan sương mù. Vùng trời êm ả của thôn quê lại khuấy động bởi tiếng hát của một thời sao xuyên.

Trùng trùng quân đi như sóng

Lốp lốp đoàn quân tiến về

Chúng ta đi nghe vui lúc quân thù đầu hàng

Cả cuộc đời vui về đây

.....

Những bông hoa ngày mai

Đón tương lai về tay

Đang xuân đời mỉm cười vui hát lên

Khi đoàn quân tiến về là đêm sáng dần...

Đêm có vẻ sáng dần. Và Khoa tưởng chừng nó đang kéo quân về thị xã Thái Bình như, từ xa xôi, nhiều người đang tưởng quân ta kéo về Hà nội chiếm lại thủ đô.

5

Đêm kịch đã tàn. Dân làng lũ lượt ra về. Đêm kịch nào cũng đông chẳng kể trời mưa hay tạnh, trời nóng hay lạnh. Nếu bộ đội qua làng, ở lại một đêm, dể kị h thì đêm kịch ấy đình làng muốn nứt ra. Khán giả phải đến thật sớm chiếm chỗ ngồi. Tiếng chõng chèo trở thành xa lạ. Xa như dĩ

vãng. Ngay cả những ngày hội hè cũng được quên đi. Dân làng giống hệt bị sấm bị thổi nam châm kháng chiến thu hút. Đời sống cần cù, âm thầm quên thói đã biến mất. Lương cây trồng chừng có linh hồn. Kháng chiến thay đổi hầu hết sinh hoạt thôn dã. Người thôn quê bây giờ là người hậu phương. Tiên tiến giết giặc. Hậu phương tăng gia sản xuất. Và, tăng gia sản xuất là yêu nước. Thành phố về với thôn quê, gần gũi người quê. Cái mặc cảm quê mùa ngàn đời bị xóa dần. Người quê hãnh diện niềm hãnh diện xây tương lai trên bông lúa vàng đầy đồng. Người quê không còn an phận, thụ động. Họ cự mình. Sự cự mình vươn lên quá nhanh nên quá tội nghiệp. Nhưng họ chân thành. Người quê tham gia kháng chiến sôi nổi. Họ là khán giả trung thành của những đêm kịch hậu phương.

- Thăng con ông cả Hùng đóng hay thật!
- Nó nói tiếng Tây. . như Tây.
- Nó hát giọng cao vút.
- Hôm nay nó đóng thăng Việt gian bù nhìn Lê văn Hoạch rất tài.
- Nó hơn hẳn thăng Huệ thôn mình.

Dân làng trẻ già, trai gái nức nở khen con ông cả Hùng. Thăng Khoa đó. Nó được khen nhiều rồi, không thích nghe ai khen nữa, trừ một đứa con gái tân cư tên là Liên. Con Liên ở Hà nội tân cư về làng Tường An và ở nhà thăng Đường. Chú thăng Đường làm thư ký cho nhà in Lê Thăng, quen biết gia đình con Liên. Chắc chú thăng Đường đã rủ gia đình con Liên tân cư về Thái Bình chứ để gì gia đình nó tân cư xa thế. Những người Hà nội, Nam Định, Hải Phòng có tân cư về Thái Bình thì cũng sang Đông Năm* buôn bán. Ít ai chịu sống đời áo nâu sùng nơi thôn ỉ. Con nhà Đường bảo Liên khen Khoa hát bài *Nhớ thủ đô*. Đêm nay, Khoa không hát *Nhớ thủ đô* mà hát *Hà nội cháy*. Nó đã nhờ thăng Đường hỏi con Liên xem nó hát bài *Hà nội cháy* còn hay không. Thăng Đường chưa trở lại. Khoa đứng nhìn. Để nghe khán giả khen tài diễn kịch của mình.

Vở kịch *Bù nhìn Lê văn Hoạch*, anh Lý giao vai Lê văn Hoạch cho Khoa. Thăng Huệ đóng vai Bolaert. Mở màn, Khoa vung tay, vỗ ngực, kiêu hãnh:

— *Ta Lê Hoạch đáng vì thiên tử*
Nhờ Bô la được cử chức làm vua
So với Tường Tam thì mưu không thua.
Sánh với Nguyễn Hải lại lắm mưu cao cùng chước lạ
Lũ hội tề tôn ta là bệ hạ
Ta vượt râu Bảo Đại chết vì ghen ..

Nguyễn Hải Thần, Nguyễn Tường Tam, Nguyễn văn Sâm, Lê văn Hoạch, Bảo Đại là những tên Việt gian bán nước! Hình nộm Bảo Đại làm bằng thân cây chuối dựng khắp nơi, ngực máng cái biển viết bốn câu thơ:

* Trước kháng chiến. Đông Năm là cái chợ. Sau biến thành một thị trấn nhỏ của những người thành phố tân cư, nổi tiếng thời kháng chiến như Cổng Thần, Chợ Đại. Đông Năm nằm bên đường số 10 khoảng Thái Bình - Hải Phòng.

Bảo Đại mày đại làm sao
Nửa đêm công mẹ xuống ao ăn bèo
Bảo Đại có tính lèo xèo
Hỏi mẹ ăn bèo có ngứa hay không

Mọi người đi qua hình nộm Bảo Đại đều đá vào hình nộm để... yêu nước. Bảo Đại đội nón mê, tay cầm cái cành tre trông khổ sở lắm. Tường đình, tường miếu viết bài thơ náo báng Nguyễn Hải Thần:

Thằng Thần có cái Việt nam
Thực dân gạ đòi ngai vàng nhà vua
Thần rằng Thần chẳng lấy vua
Thực dân gạ đòi ba cô nàng hầu
Thần rằng Thần chẳng lấy hầu
Thực dân gạ đòi nhà lầu xe hơi
Thần rằng Thần chẳng lấy hơi
Thực dân gạ đòi rượu soi say mềm
Thần rằng Thần chẳng thích mềm
Thực dân gạ đòi cơm đen Thần cười

Còn bài hát chế diễu Nguyễn Hải Thần:

Nguyễn Hải Thần
Nguyễn Hải Thần ông ơi
Ông ra đi từ hầm mốt hầm hai
Ông ra đi sang nước Tàu buôn sái
Vì sái thơm ông hy sinh cả một đời...

Tội của Nguyễn Hải Thần là tội thích thuốc phiện. Tội của Nguyễn Tường Tam là cuỗm hai triệu bạc trốn sang Tàu. Khoa không nghe anh Lý kể tội Nguyễn văn Sâm. Nhưng bộ ba Tam - Thần - Sâm rất đáng ghét. Nay đến lượt tên Việt gian Lê văn Hoạch. Khoa không thích bọn Việt gian. Hề anh Lý bảo ai là Việt gian, nhi đồng đã đảo nó, cần giặc nó. Nó dám bán nước cầu vinh. Khoa đóng vai Lê văn Hoạch, dựng độ Bolaert, cao ủy Pháp ở Đông Dương. Bolaert dậm chân, la hét:

— *A la ba xi a la ba xô Viet gian Le van Hoach!*
Lê văn Hoạch cúi mọp:
— *C'est moi le coq*
Cocorico
Ma crête sur mon bec se dresse
Rouge comme un coquelicot

Bolaert:

— *A la ba xi a la ba xô tao khong cho Việt nam doc lap.*

(Còn tiếp)

con đường tuổi nhỏ

Lá đồ thu vàng tan tác bay
Trời thu hiu quạnh dáng thu gầy
Cành thu sót lại dăm lá biếc
Buông nhớ nhung vào hương gió may
Buổi sáng có mưa bay trên đường
Mặt đường run lạnh đón hơi sương
Ta nghe như cả trời thơ ấu
Đang thờ dài nhìn ta mến thương
Có phải không em, mùa đang tàn
Dù mưa vương vít cả không gian
Dù mây gió vẫn buồn muốn thuở
Và vẫn một ta tiếc muộn màng
Buồn lắm, con đường ta vẫn đi
Em vẫn nằm ngoan đợi đông về
Chán ta sẽ buốt theo từng bước
Và em nhòa nhạt dưới sương khuya
Ta cảm ơn em đưa đón ta
Từng mùa trở gió, từng năm qua
Em hiền trong nắng thu vàng óng
Em hắt hiu óm bóng chiều tà
Cổ đơn như chiếc bóng quanh hiu
Như áo dầm phai dưới nắng chiều
Ngày qua chậm lắm và xa hút
Đời trôi từng lượng nước buồn thiu.

NHƯ LUÂN

tuổi vừa lớn

Chiều qua ra đứng trước nhà
Thấy em về học ngang qua mỉm cười
Trước sau em chẳng có người
Ngần ngại không biết em cười với ai
Em cười với đám mây bay?
Đề anh mơ ước là mây trên trời

TRƯƠNG QUỲNH LINH GIANG

trong mưa

Anh về phố nhỏ đầy mưa
Trên tay nước mắt cũng vừa nhớ nhung
Mắt thơ dại bỗng lạnh lùng
Thương em ngày tháng không chung
nỗi buồn.

mưa vẫn còn bay

Còn lay lắt hạt mưa buồn
Miền man từng sợi nhớ thương trong
hồn
Tìm đâu bóng dáng hoàng hôn
Đề mưa thơm vượt thật mơn man sâu.

cuộc tình mới

Xin em ướp mặn cuộc tình
Nhỡ mai hai đứa xẻ tình làm đôi
Vẫn chưa quên nỗi thương rời
Vẫn chưa lay động cuộc đời thanh xuân.

NGUYỄN NGOAN

mơ thành hạc trắng theo em

Anh chợt ngã vô đời em buổi sáng
Em như mây bay mãi trên trời
Anh bỗng muốn mình thành hạc trắng
Bay theo em hơn hỏ rong chơi.

đề mai trái đất đau buồn

Tặng bé một đóa hoa quý
Đem cất vào lòng thơ dại
Đề mai trái đất đau buồn
Bé về ngủ giữa hoa hương

NGUYỄN ĐAN PHƯỢNG

lựa mới

Bao giờ em cũng là
Con chim muốn đời bé nhỏ
Bao giờ em cũng thề
Như bếp lửa đỏ mùa đông
Tôi đi ngang trước cổng
Làm người tình hư không
HIỀN THY HÒA MY

chờ mong

Em như con nai vàng
Dạo chơi trong rừng Lan
Lòng anh giảng muốn lưới
Chờ mong bắt được nàng

hoa mơ

Gặp anh, em lặng nụ cười
Đề cho anh thấy nửa đời ngàn ngo
Môi hồng, mắt biếc ngây thơ
Giường anh trăm đóa hoa mơ rụng đầy

HOA VÔNG VANG

vừa đến trong mùa

Em là cành hoa trắng
Nở thật hiền trong đêm
Tình cờ ai bắt gặp
Dịu dàng con mắt quen.
Em về quên gương lược
Ngần ngại hồn chiêm bao
Quanh sân vàng nổi nhớ
Rụng trên bàn tay không

bài cho người lạ mặt

Vườn nhà em bỏ ngõ
Mưa mấy mùa chưa xanh
Người chỉ qua lần đó
Cũng đủ buồn suốt năm.

chim se sẻ

Thà như chim se sẻ
Ngậm cỏ khô từng mùa
Đậu trên cành cây nhỏ
Hồi theo trời nắng mưa
NGUYỄN THỊ NGÂN TẢO

hoa mộng

Những chùm hoa khế nhỏ
Nở ngát trời hương bay
Mộng ngập tràn hơi thở
Chết hồn tôi chiều nay

minh thoa

Chết hồn tôi mấy bận
Trong vườn cây quá xanh
Ói nụ hôn thầm lặng
Trên môi anh rất hiền

hình như

Trái sầu đau rơi rụng
Ở dưới gót chân người
Tôi nghe hình như cũng
Ở dưới gót chân tôi

chiêm bao

Giọt sương nằm chết lặng
Trên phiến lá ngộ đồng
Đuôi em về vô tận
Mộng ngập trời thu không

TRƯƠNG VĂN DŨNG

bài chờ hoa nở

Lòng anh hoa nở mười giờ
Đi về bỗng nhớ bất ngờ tên em
Nụ thầm kéo nhớ khi quên
Khi hong_tóc rũ bồng bênh đêm nay
Nghe rơi nắng ở bên này
Bên kia phố nhớ những ngóy lang
thang

Cũng mưa trên đám me vàng
Cũng anh đếm bước nghe hàng lá rơi
Látoy đậu xuống xem đời
Như em bước nhẹ, như lời hoang vu
Anh về góp hết mùa thu
Đề mai đứng ngắm trong mù sương
mưa

Nhớ nhau một chút đủ vira
Cho đau mấy ngón tay thừa hững hờ
Anh về nhớ lại không ngờ tên em!
HOÀNG THỤY KHANH

BUỔI TỐI TỪ BỎ ĐÁM ĐÔNG BẠN BÈ. CẦN RĂNG NGẬM đắng cay phiền tủi, ngoảnh mặt làm ngơ trước những ánh nhìn dò hỏi, thương hại, trách móc của bạn bè đi với chàng trên con đường dẫn đến Thủy Tạ. Có lẽ gặp người yêu ở một nơi xa nhà là phải bỏ bạn bè đi với chàng, nên họ đã đề nghị và khuyến khích. Nhìn người, người - ôi bây giờ sao xa lạ - vẫn lãnh đạm không có nét chối từ hay hường ứng. Nhìn các bạn nói xong rủ nhau kéo đi sau khi dặn gờ về, lòng tôi nghe bơ vơ như bị bỏ rơi. Tại sao lại bỏ rơi? Tôi ở lại với ai đây, có phải người này đã từng là một vòng tay yên ổn, hay là một người xa lạ?

Chỉ cần một câu nói «em ở lại với anh» thôi là đã làm đau xót chấp cánh, lòng tôi sẽ nhẹ nhõm, tim tôi sẽ không còn đập những tiếng làm nát tan lồng ngực. Tôi sắp nghẹt thở rồi chàng? Nhưng quanh tôi vẫn chỉ nghe gió lạnh vượt ve an ủi, quất vào mặt, làm se lạnh đôi môi. Tiếng động của thành phố giờ đã lạc vào một cõi hư vô nào. Thế giới bỗng trở nên yên lặng và riêng tư. Trước mặt tôi, chỉ còn chàng. Và trong tim tôi vẫn là niềm tủi thân và sự lạnh buốt của dòng lệ tôi đã nuốt trở vào.

Bước đi cạnh chàng, tôi chẳng mong gì khác hơn là được nghe những lời êm dịu. Những câu nói thật nhẹ nhàng mà ngày xưa đã làm hồn tôi xao động đờ. Sao rồi cũng như mẹ như anh, chàng thôi nói? Rồi chỉ có quyền được hưởng những ân cần, thân yêu khi tôi mang về nhà những tấm bằng danh dự. Tôi chỉ có quyền được chăm sóc đến nếu tôi van xin và hét lên rằng tôi đau đớn, hay sao? Vâng, rồi mãi mãi, tôi sẽ thi đậu, đậu cao. Nhưng van xin và phải nói thì thôi thà rằng tôi cô độc.

Bây giờ tôi không cần phải mượn cái lạnh của nước đá uống vào để làm một mùa đông ở Đà Lạt nữa. Mùa đông đã tự bao giờ, rơi tuyết trắng xóa cả tỉnh yêu. Không có hơi ấm nào đủ để một giọt tuyết tan ra, lộ một bộ mặt của tình yêu mà người ta bảo rằng tuyệt đẹp.

Gió thổi lạnh mặt hồ loáng bạc, có những đợt sóng nhẹ liên tiếp nhau. Tôi nghe tiếng mình thở dài như tiếng gió. Hơi thở lạnh mà buồn. Bàn tay tôi run rẩy - ôi nhưng tôi vẫn không cần thiết một hơi ấm nào vượt ve như chàng làm tưởng. Những gì tôi cần thiết, thật dễ dàng và có giá trị gấp trăm lần hơn thế - Tết cả những mệt mỏi của một đêm Noel không ngủ của anh thản vì phải chịu đựng quá nhiều những bất ngờ dồn dập làm tôi muốn ngất. Nhưng mà... tôi có chết bây giờ thì chỉ gây rắc rối, nên tôi lê những bước nặng nề, nghe chân mình biến thành một khúc gỗ, nghe đầu mình nặng và già lạnh như một khối băng. Bàn chân tự vệ khiến tôi muốn hét lên rồi bỏ chạy. Nếu bỏ lại cả đi những gì vương bạn, những hệ lụy để trở lại với một túi gạo độc, bất cần, lãnh đạm. Hơn bao giờ hết, tôi nghi ngờ hạnh phúc.

VIẾT NGẮN

nỗi buồn
không
người

Nhưng sao tôi vẫn tiếp tục lê bước. Dù tôi vẫn không quên buổi trưa đứng trên một mỏm đá nhìn ra biển và chờ đợi, sự chờ đợi tuyệt vọng, tôi đã tự hứa trong dòng lệ chảy dài; rằng: «Tôi phải bỏ hết, phải lánh xa bởi người ấy không thật lòng, bởi những gì tôi mong ước và chờ đợi, không phải là nỗi thất vọng tủi buồn này». Tôi vẫn không quên sự nhẹ nhõm của lòng, sự thư thái để chịu khi gió biển lau khô nước mắt.

Và làm sao cho tôi hết đau xót khi nhớ lại buổi tôi bước xuống phi cơ, tay ôm tay xách: lòng hơn lúc nào tự hiểu rằng chỉ có gia đình, chỉ có mẹ và bạn là chốn yên ấm bao giờ cũng giang đôi tay thật rộng cho tôi bước vào yên ngủ.

Chúng tôi đến Thủy Tạ uống ly trà rồi trở về. Tôi muốn bật cười khi phải trở về với cặp vợ chồng trẻ mà tôi chỉ là một đứa con nít. Vâng, tôi chỉ là cô bé Reiko muốn biết sức chịu đựng của mình đến mức nào khi âm thầm chịu đau đớn đến nổi liệt tay. Tôi vẫn chỉ là một Reiko đang đi trên thành phố ồn ào của ngày lễ mà mơ chuyện thần tiên trong đó chỉ còn riêng mình và thế giới của mình. Và tôi trở về, yên ngủ.

PHƯƠNG THÚY

MÃI MÃI, TRONG BẤT CỨ THỜI GIAN NÀO, QUÁ khứ, hiện tại, và đến ngay cả tương lai nữa, dĩ vãng luôn luôn, hoài hoài, vẫn là những hiện diện cần thiết của đời sống, những tuyệt cùng xót xa của thương mến:

Em đã vô cùng ngu ngốc, cho rằng: thời gian sẽ xóa nhòa tất cả. Xóa nhòa đi những cơn thủy triều dâng lên, trái phủ, cuốn đi, mang theo những vỏ ốc, lặn lẽ, chơ vơ trên bãi cát buồn, như dấu chân nhỏ bé, buồn phiền dấu mặt dưới lá vàng khô. Để bây giờ, em làm thật sự. Bởi chúng, làm sao em có thể bởi xóa, có thể lãng quên, khi thời gian chính là khởi đầu, mọi tích lũy yêu thương, những đào sâu, đóng đầy của vô cực nhưng nhớ, những hố thẳm của kỷ niệm mù khơi. Và em cũng đã đại đột trong ý nghĩ: cuối cùng tất cả đều được lãng quên, lãng quên một cách đáng yêu. Như lá cây còn thay đổi theo mỗi mùa riêng. Như trái xanh hoài rơi rụng trong ngày tháng đi qua. Như mây đen biến đi, tan loãng với mặt trời đỏ rực, hồng hào. Nhưng, em như rơi vào một hố sâu đen tối, hố sâu tuyệt cùng của thất vọng. Bởi, nào như em nghĩ: dĩ vãng đâu phải là một thực thể dễ quên lãng. Và, đâu có muốn lãng quên, em sẽ chẳng bao giờ loại nguyện. Quên làm sao được, hỡi anh, khi em thay thế, kích thích tổ nhịp đập của tim, những kích thích tổ nhưng nhớ, mang vào giọt máu lưu lưu, hình ảnh của anh. Nếu, tìm em còn đập, máu em còn tuôn, thì mỗi giờ, mỗi ngày, mỗi tháng, mỗi năm... Em còn hoài nhớ. Một đôi khi, em bàng hoàng thăm nghĩ chả hiểu bằng cách nào em sống

hổ
sầu
đau

VIẾT NGẮN

đến ngày nay. Em đã tàn tạ, em đã héo hắt với ngày tháng trời như những chiếc lá vàng rụng chết và mục nát theo những cơn mưa. Em sống chăng? Sao mắt em nhòa lẹ. Sao tim em chắt đầy đau thương. Sao hồn em chịu nặng muện ph ền. Sống, vẫn tưởng như em chết từ kiếp đời nào. Ngày tháng chỉ làm em thêm chìm sâu trong vũng bùn sâu, hoài hoài chết đuối trong đại dương nhờ mệnh mông. Với em, đời sống chẳng còn có tới một cái để mà nhìn, để mà ngắm, để mà ăn, để mà nuốt. Trong em, đời đời một màu đen u tối, kiếp kiếp những vị đắng chát cay và, em biết chắc rằng, không bao giờ anh tưởng tượng được em sẽ như vậy. Anh vẫn vô tình — vô tình một cách đáng yêu — như ngày nào, kia mà, phải không? Em cũng chẳng cần, bởi, mọi sự thương hại đều vô ích với em. Nỗi nhớ dằm dằm em đang mang, đang có, như vết khắc tra máu, hằn sâu trên trái tim hồng (ơi, vết hằn suốt đời em không quên được) Bây giờ, em vẫn ngày ngày hai buổi đi học, ngày ngày bốn lượt đi, về. Nên em vẫn khóc, vẫn buồn, khi đường xưa, lá trải ngập đầy (những chiếc lá của thời kỷ niệm, em còn cất giữ) Em cũng khó mà nín, khi lệ nhòa trên mắt, với quann em, kỷ vật h ệo diện ngày ngày. Đốt đi ư? Xóa đi ư? và vất đi ư? Em nào dám thề, một điều thật nhỏ, cảm nhận được trong ngày tháng héo úa này là: những tĩnh vật miễn yêu đó thay cho những trụ cột, những kết nối dằm thắm, ràng buộc, nối nếp phần đời đã mất, đã qua với phần đời móng manh gang và sẽ còn lại. Đó cũng là những sợi dây vô hình, những mảnh lực không nhận biết được, đã, đang, sẽ thắt buộc, vây chặt lấy em đưa em lên tuyệt đỉnh sâu.

Buổi chiều, niên giờ hay đã qua, thường thường mưa. Những cơn mưa rất nhỏ rất dài, cơ khi kéo dài suốt ngày. Nhưng đâu cần gì phải có một cơn mưa anh ư? Bởi chỉ một chút mưa thôi. Vãng, một chút thôi, anh ạ. Một chút để không gian giăng ngập kín những sợi tơ trắng nõn, cho những giọt mưa lóng lánh, lạnh lẽo thấm ướt tóc em, vai em, mọi em. em cũng khóc vô cùng. Đường vẫn ta đường cũ. Mưa vẫn mãi là mưa. Nhưng, em với đây có đơn, chỉ biết lặng thinh mà bước, lặng thinh mà buồn. Còn ai nữa đâu? Để em hôn đôi môi khi muộ đến đón em học về. Và cũng chẳng còn ai nữa cho em riu rít búng bịt, với nhịp chân chim, trên suốt đường về. Em sẽ chẳng quên được những chiều mưa cũ, những chiều mưa ái yêu của cả một đời. Em nép vào anh, trong sự che chở nồng ấm của vòng tay thương mến, đếm những bước ngọc nga dưới vòm trời xanh dịu nhỏ bé của chiếc dù. Ơi màu xanh ngay cũ đó, bật tung ra bành bồng tiên những nhánh kim toai bóng loáng tấp gập. Để tưởng tượng tuyệt vời rằng, đó chính là vòm trời hạnh phúc, đan kết bằng những nhịp thương yêu của đường dây thân ái tình yêu, cũng là bóng mát mãi hoài bao phủ đời em.

THIÊN THU

NHÀ BÁO NHÀ BÁO NHÀ BÁO NHÀ BÁO NHÀ BÁO

VŨ MỘNG LONG ● HỒI KÝ 10 NĂM LÀM BÁO

3 PHÓNG VIÊN, ĐẶC PHÁI VIÊN, BIÊN TẬP VIÊN, BÌNH BÚT, TRỢ BÚT, KÝ GIẢ, THÔNG TÍN VIÊN

Vì họ tổ chức nhiều tòa soạn tại nhiều thủ đô lớn của Âu châu, Á châu, Mỹ châu, Úc châu, Phi châu.

Mỗi tòa soạn có một thư ký dưới quyền chỉ huy của một người chịu trách nhiệm với ông chủ bút. Và người chỉ huy các ông thư ký tòa soạn là tổng thư ký. Ở Việt nam, một nhật báo bốn trang còn cỡ (trang tư quảng cáo, trang hai và ba tiểu thuyết, phóng sự, sưu tầm...) cũng vẫn có tổng thư ký như ai. Người ta cứ tưởng thư ký tòa soạn là người biết trình bày tờ báo (mise en page). Thực ra, thư ký tòa soạn là linh hồn của tờ báo, vai trò quan trọng bậc nhất của một tờ báo.

Là linh hồn của tờ báo, cho nên, người thư ký tòa soạn cần phải có kiến thức bao quát được mọi vấn đề. Chưa đủ, người thư ký phải thông minh giải quyết vấn đề mau lẹ và biết rõ sở trường, sở đoản của nhân viên tòa soạn. Từ Chung đã biết rõ sở trường của Phan Nghị là chạy ngoài và viết những bài tường thuật lớn. Phan Nghị quen biết nhiều, cửa nào cũng lọt. Với Phan Nghị, đi phỏng vấn ai mà không được phỏng vấn, chỉ cần nhìn qua lỗ khóa hay đấu hót với anh tùy phái, vẫn có một bài đặc sắc hay một vài tin đặc biệt. Tôi xin thành thật nói rằng, từ mười lăm năm nay, tôi chưa thấy ai viết

một bài tường thuật lớn hay bằng Phan Nghị. Tôi đã đọc bài tường thuật của Phan Nghị trên *Chính Luận* về ngày tướng Tôn Thất Đính được phục hồi và lãnh chức Tư lệnh Quân đoàn I, bước chân xuống phi trường Đà Nẵng giữa không khí ngột ngạt của Phật giáo đấu tranh 1966 chống «Thiệu-Kỳ». Bài tường thuật thật hay. Nhưng Phan Nghị viết «pô tanh» dưới những bút hiệu Cửu Sừng, Năm Lèo... thì chỉ ở cái mức bình thường hiện thân. Bởi những đòi hỏi quá nhiều ở người thư ký tòa soạn, thành thử, thư ký tòa soạn lý tưởng cho nhật báo ở Việt nam thật hiếm. Chúng ta đếm bằng đầu ngón tay vẫn thừa. Tổng thư ký tòa soạn thì chưa có đâu. Bởi nhật báo Việt nam mới có một tòa soạn. Xuất bản 12 trang, được coi là nhật báo lớn, *Chính Luận* chỉ có thư ký tòa soạn. Và người thư ký ấy là tiền sĩ kinh tế Từ Chung. Nay là Thái Lâm, khiêm tốn đến cái độ không để tên mình in trên măng sét.

Thời đại của chúng ta là thời đại lạm phát và lạm dụng. Một hiệu uốn tóc nhỏ bé dám tự coi là Viện Uốn Tóc như Viện Đại Học, Viện Giám Sát và cái cửa hiệu sửa tủ lạnh, máy lạnh dám tự coi là Kỹ Nghệ Lạnh thì một nhật báo bốn trang có in dưới măng sét những chức vị Chủ nhiệm kiêm chủ bút, Phụ tá chủ nhiệm, Tổng thư ký tòa soạn, Thư ký tòa soạn, Đặc trách trang trong, Tổng lý... tưởng cũng chẳng lạ lùng. Không phải thiên hạ ngờ ngẩn đâu. Thiên hạ chê thuyết chính danh của Khổng Tử. Thế thôi. Phân định rõ ràng những «chức tước» trong một tòa soạn, thật khó. Và phận định «bồn phận» của họ, càng khó hơn. Vì, một nhà báo Việt nam có rất đông «bồn phận» đối với tờ báo mà ông ta cộng tác. Nghĩa là, ông ta phải viết nhiều mục, phải vận dụng cả sở trường lẫn sở đoản. Đặc phái viên còn có thể là anh ngồi làm tin xe cán chó. Tôi tưởng cần nói về người đặc phái viên. Tiếng Tây, đặc phái viên là *Envoyé spécial*. Động từ *Envoyer* — tự điển Pháp Việt của Thanh Nghị — dịch là *Sai, phái, cử, gửi, tống đạt...* Vậy đặc phái viên là một phái viên được tòa soạn cử đi làm một công việc đặc biệt. Thí dụ: Báo *Chính Luận* cử phái viên Thanh Thương Hoàng xuống vùng bốn chiến thuật phòng vẫn ông tướng tư lệnh vùng này về vụ quân Khờ me vượt biên giới quận Tân Châu sang đất ta ăn cắp bò. Công việc tìm hiểu quân Khờ me vượt biên giới ăn cắp bò là công việc đặc biệt. Người phái viên được cử đi làm công việc đặc biệt là đặc phái viên. Và phái viên nào cũng có thể làm đặc phái viên nếu đủ khả năng làm công việc đặc biệt và được tòa soạn phái đi. Làng báo Việt nam ít lưu ý tới *đặc phái viên* nên đã xảy ra cái tin tầm thường cũng ghi dưới hàng chữ chữ đậm: *Của bồn báo đặc phái viên X.Y.Z...* Rồi từ đó, những anh phóng viên chạy ngoài hay đặc trách những cuộc họp báo tự nhận mình là đặc phái viên. Thật ra heo tới nghĩ, đặc phái viên không còn là đặc phái viên nữa khi nhiệm vụ tòa soạn giao cho anh chấm dứt. Những danh từ bình bút, trợ bút, biên tập viên không được nhắc nhở trong làng báo Việt nam. Chỉ có phóng viên (Hình như, người ta ghét danh từ phóng viên nên cứ quen gọi là phái viên, tuy cùng nghĩa nhưng sang hơn), đặc phái viên, thông tin viên... Trên nữa là thư ký tòa soạn, chủ bút, chủ nhiệm. Tất cả có quyền nhận mình là ký giả (trừ chủ nhiệm chưa biết viết báo). Ông Văn Đô, người chuyên lấy tin ở các bót cảnh sát cũng là ký giả.

Ông Văn Mười, nhiếp ảnh viên cũng là ký giả. Do đó, những biên tập viên nhà văn tiểu thuyết trang trong rồi quí vị chiêm tinh gia, quí vị giải đoán thai đê... cũng là ký giả: Ký giả trang trong. Làng báo Việt nam, tự nhiên, có hai loại ký giả. Ký giả trang trong và ký giả trang ngoài. Và mỗi ký giả, ít nhất, phải làm hai «bồn phận».

Thí dụ: Dương Hùng Cường viết *Buồn tênh lại cười* (phiếm luận) cho *Độc Lập* phải viết thêm tiểu thuyết đăng ở trang trong. Viết phiếm luận không thôi thì... ít tiền. Thí dụ: Sức Mấy Đỉnh Từ Thức viết phiếm luận cho *Hòa Bình*, *Chính Luận*, đồng thời phải làm thư ký tòa soạn cho *Hòa Bình*. Thí dụ Trần Minh Ý vừa là đặc phái viên (theo nghĩa của làng báo Việt nam) vừa là ký giả kịch trường, tân nhạc, điện ảnh văn... Một cây bút phiếm luận, nếu chỉ viết phiếm luận hay nếu chỉ viết phiếm luận cho một tờ báo, sẽ đói. Trừ trường hợp một vài người viết lấy vui, viết để giải tỏa ần ức và đã có nghề mưu sinh riêng. Nếu *Độc Lập* trả Dương Hùng Cường 100 ngàn đồng mỗi tháng chỉ để viết phiếm luận, nếu Sức Mấy chỉ viết phiếm luận cho một báo, nếu ký giả Lô Răng mỗi tuần chỉ viết một bài *tạp ghi*, tôi tin chắc, họ sẽ là những cây bút phiếm luận bắt hủ vào hàng những nhà viết phiếm luận bắt hủ nhất thế giới. Một số người trí thức khoa bảng quen đọc và khen báo ngoại quốc đã quên hoàn cảnh báo chí Việt nam và thương tỏ vẻ bỉ thử ký giả cây nhà lá vườn. Đó là những người mang nặng mặc cảm bụt chùa nhà không thiêng. Tôi đã đi họp báo, đã thắp tùng những nhân vật chính trị ở đây với tội phóng viên ngoại quốc đủ quốc tịch. Thấy thương. Họ hơn chúng ta nhờ họ viết cho những báo lớn đủ để lung lạc dư luận hay làm cho dư luận thế giới bị huỷ hoại. Thế thôi. Nếu ký giả Lô Răng hay Sức Mấy viết cho *Time* hay *Newsweek*, lại một tháng một bài dài đủ một trang, thiên hạ sẽ phục sát đất. Nhưng nếu Alsop hay Lippman viết báo Việt nam, mỗi ngày ba bốn bài, sẽ không viết nổi và viết cũng chẳng có tác dụng gì, chẳng làm nổi một gợn sóng trên mặt hồ phẳng lặng. Văn Hào John Steinbeck đã qua đây làm phóng viên cho tờ *Newsday*. Nếu ông không là tác giả của những tiểu thuyết *Les raisins de la colère*, *Des souris et des hommes* và cái hào quang Giải thưởng văn chương Nobel của ông không tỏa ra, ai biết một phóng viên già mang tên John Steinbeck? Con trai ông làm báo cũng chỉ nổi tiếng nhờ tên ông Đạo Đưa lên hàng sư phụ! Người ký giả của chúng ta phải viết quá nhiều và được đãi ngộ quá tồi tệ. Viết được như Ký giả Lô Răng, Sức Mấy, Gã Thâm, Đê Húc Càn, Độc Thủ, Thăng Bơm, Thăng Hề... là nhất rồi.

Năm nọ, có dịp qua Nhật Bản với anh Trần Nhã, tôi được anh Trần Nhã dẫn đi thăm tòa soạn nhật báo *Asahi* và giới thiệu với một trong hai mươi mấy bình luận gia của *Asahi*: Nhà bình luận này đặc trách về Á châu, đặc biệt về Nam Việt Nam. Ông ta đi rất nhiều, đọc rất kỹ (người ta trả lương để cho ông đọc) và vài tháng mới viết một bài. Gặp đủ mặt lãnh tụ Á châu, nghiên cứu tương tận bao vấn đề để viết một bài báo thì bài báo đó phải « nặng » và « lớn ». Và ông ta có chiếc Cédric tối tân, cấm cờ báo *Asahi* tru tiên chạy. Tôi nghĩ, giá ông Sơn Điền Nguyễn

Viết Khánh được làm ở báo *Asahi*, ông sẽ bình luận thời cuộc rất sáng nước. Ở xứ ta, bình luận gia Nguyễn Viết Khánh vừa là thư ký Việt Tân Xã vừa bình luận cho năm, bảy nhật báo, mỗi nhật báo mỗi ngày một bài thì cái sự bình luận của ông chỉ là sự bình luận cho đầy một khoảng trống khung ở trang nhất. Cái khó bó cái khôn là thế. Tôi cũng có dịp qua Mã Lai Á với nữ ký giả Sherpard. Bà này vác kè kè cuốn sách dày cộm, bên trong in hình bà ta đứng cạnh các vị nguyên thủ quốc gia trên thế giới. Nhan đề: *Let us pass*. Tôi thấy bà ta rất thương. Chính tôi chụp giùm bà kiểu ảnh bà đứng cạnh thủ tướng Abdul Rahman. Có lẽ, bà ta hách hơn tôi vì là ký giả Mỹ. Ở Việt Nam ký giả Mỹ nhất. Bởi báo Mỹ ảnh hưởng ghê gớm đối với vận mạng của chúng ta. Thế giới — nhất là thế giới đóng góp viện trợ cho Việt nam — chỉ biết văn chương và báo chí qua nhà văn, nhà báo giải thưởng văn chương Má ní Tôn Thất Thiện! Kề đáng buồn.

Độc giả còn hay chê trách phóng viên Việt nam không thu lượm được tin tức hành lang nóng hổi nên đã phải đăng lại từ các bản tin của UPI, AFP, AP hay theo đài VOA, BBC. Điều này tôi muốn bênh vực các bạn phóng viên Việt nam. Phóng viên ngoại quốc được cử sang Việt nam ăn dầm nằm dề tại hai khách sạn lớn Continental và Caravelle. Tòa soạn hay hãng thông tấn của họ ngoài phí tiền ăn ở, rong chơi còn cấp tiền « tiếp tân » cho họ. Khoản tiền « tiếp tân » này, họ mời những viên chức cao cấp Việt nam đi ăn chơi. Và, trong những chuyến ăn chơi, luôn luôn họ kêu được những tin hành lang đáng đồng cơm bát gạo. Bằng tiền « tiếp tân », phóng viên ngoại quốc còn có thể kêu được những tin có hại cho miền Nam nhưng hấp dẫn đối với họ. Phóng viên Việt nam, cho tới hôm nay dù làng báo đã có vài tờ cải tiến kỹ thuật tối tân, có người vẫn chưa mua nổi chiếc xe gắn máy Nhật. Phóng viên bị quai xé chơi sai luật giang hồ, đăng báo tả oan rất đơu khổ. Phương tiện giao tế là xe hai bánh. Chủ báo không cấp tiền « tiếp tân », muốn kêu tin sốt dẻo, đặc biệt thật khó. Và, thói thường những viên chức cao cấp Việt nam không thích chơi với báo Việt nam. Chơi với báo ngoại quốc có lợi hơn. Điều này đã xảy ra, đang xảy ra và còn xảy ra. Nó nhắc tôi một câu chuyện đã nghe ai kể. Rằng một ông tổng thống Mỹ sửa soạn tái tranh cử đã mời ký giả quốc nội, quốc ngoại xuống tàu đi chơi. Ký giả ngoại quốc bị bỏ bễ, lêu bêu như chó mất chủ. Ký giả « chùa bà » thiêng hơn nên được đãi ngộ trăm phần trăm. Ký giả ngoại quốc phản đối. Ông tổng thống Mỹ nói với ký giả « chùa nhà »: Tôi cần các bạn. Tôi cần báo chí Mỹ. Bạn thợ viết ngoại quốc, tôi cóc cần. Mặc xác chúng nó phản đối. Báo chí Mỹ hân hoan, về suy tôn tổng thống bằng thích. Nước Việt nam khác nước Mỹ nhiều thứ. Mọi sự lại trông cậy nơi đàn anh Mỹ nên báo chí Mỹ qua đây mới được đãi ngộ. Báo chí Việt nam không « ép phê » bằng báo chí Mỹ. Dự luận Mỹ đáng chú trọng. Đó là thực tế, cả là thực thể nữa. Bởi lẽ đó, báo Việt nam cứ phải đăng lại tin của Rewter, UPI..., những tin xảy ra ngay ở nơi mình sinh sống mà mình không có quyền biết sớm.

(Còn nữa)

bông hồng cho tình đầu

thu dung

ngăn kéo ngày xưa

Em vẫn thường khóc một mình, quạnh hiu vô cùng trong những chiều vắng nắng. Tự nhiên ngồi nơi bàn học nghĩ vu vơ và những giọt nước mắt rơi xuống rất tinh cờ. Những lúc ấy người bắt gặp và trêu: « Oi sao mà nhiều nước mắt ». Người biết không, trời sinh em hay khóc. Có tối nào mà những giọt nước mắt không « mi » đôi má đâu? người bảo chẳng bù cho người muốn khóc mà chả được. Em bằng lòng đổi cho người đó: Để em có nét cương nghị của người, để em khỏi buồn, khỏi khóc vắn vơ mà người chê em con nít. Em bé bỏng thật đó. Em chỉ đứng ngang vai người thôi nhưng em muốn nhỏ mãi để được nũng nịu với người, đòi người kể chuyện. Tiếng

nói của, người làm em bằng khuôn những ngón tay gồ nhẹ trên bàn làm tim em rối nhịp, và đôi mắt, oi đôi mắt nghìn đời em vẫn chẳng quên.

Những bận người bắt gặp trong ngăn kéo của em những bài thơ nhỏ. Người cười thật hiền: « cô bé thi sĩ chả lo học ». Em bối rối mãi, đối với người, em chỉ là một con poupée, một cô bé con khờ dại. Những ngày mùa đông, em co ro trong chăn ấm, nghĩ về người. Bận em gọi người cứng rắn lạnh lùng. Nhưng em biết, người có đơn vô cùng và em cũng cô đơn...

« Cô bé lớn rồi đó, đừng khóc vu vơ nữa nhé » người nói với em khi những giọt nước mắt của em mọng trên mi. Em chớp nhẹ cho chúng lăn trên má và trả lời « em chẳng muốn khóc, mà tự nhiên... ». Mười lăm tuổi của em vừa mới biết rung động hôm nay, ánh mắt nhìn nhau thật sâu, ta trao nhau bao câu nói... người ơi! em không muốn làm người lớn, bé nhỏ mãi để người chịu chuộng nằng nịu. Nếu em lớn, em không dám nũng nịu với người chắc chắn em sẽ buồn lắm.

Em mở gói quà sinh nhật của người. Có poupée Nhật để « mi » vô cùng, quỳn (sở xính xấu « để cô bé chép thơ » và cành mimosa vàng thắm. Có phải người muốn nói: « Bé nhỏ vô tình lắm, chả biết là người ta... rất quý ». (Mẫu sưu tầm do người đã che biết khi ngày trước em hồi tơn và ý nghĩa các loài hoa). Người đứng bên em, nhìn đôi tay run rẩy nâng cành hoa nhỏ. Trong đôi mắt ấy, em đọc được tất cả ý nghĩ của người và những giọt nước mắt của em rơi ra một cách dễ dàng.

Em biết lắm, người rất mến. Em chẳng bé dại như người nghĩ đâu ! Con poupée thì chẳng bao giờ lớn chứ cô bé của người thì cũng có lúc lớn khôn. Em muốn nói với người mà chẳng dám : « người ơi, em quý người ghê lắm ». Sao chẳng dễ dàng như lúc em nói với mẹ « mẹ ơi ! con yêu mẹ nhất » ?

Tiếng mưa gõ nhịp trên ngói làm em đã ngộ tiếng chân người bước đến, nhẹ nhàng như một thoáng mây. Mà người ta là thoáng mây thật, đến với em, làm rộn rã một chuỗi ngày đầu.

« Nếu xa em, chắc sẽ vô cùng nhớ... » người nói với giọng ấm và trầm. Em cúi đầu thối khê « Em cũng

bông hồng
cho tình đầu

Nắng vàng trên ngọn cây, vương trên tóc em bằng bành. Buổi chiều hiu quạnh, thành phố núi rừng đen một nỗi buồn menh mang.

Em lang thang những con đường vòng quanh khung trời bút vẽ áo trắng, hàng cây hoa Phượng đã xanh lá, và đã là sắp sửa cho một năm học mới. Em nghe tâm tư mình reo vang một tiếng vui đầm ấm, đong đầy trong mắt niềm cảm động. Em thương mến tuổi thơ và thiên đường học trò mộng mỵ quá.

vậy... » Cả một buổi chiều, mưa rả rích. Người hỏi : « Em yêu mưa ? » Vâng, em yêu mưa vô hạn, mưa ngăn bước chân người về, như thế chẳng bao giờ ta xa nhau.

Người rời thành phố vào 1 sáng, chẳng từ già để em quay quắt nhớ nhung. Giọt nước mắt đầy hơn và em lang thang đếm lá rơi. Nghĩ đến người là chiếc lá, đã rời xa em vĩnh viễn. Em lại khóc, chẳng cần dấu nước mắt. Có người đâu nữa mà trêu. Người ơi, có biết ở thành phố, cô bé con hay khóc ngày xưa vẫn mến người vô vàn và cất giữ những kỷ niệm của người vào ngăn kéo nặng kình nhất của tim.

đình nguyên thúy ban đầu mười bốn

Và hàng cây xanh đó, cồng trường, từng lớp học, phiến đá, lối đi. Từng ấy gọi cho em nhớ ngày xưa mười bốn êm đềm. Mười bốn bình yên tâm hồn ngày thơ trong cuộc sống. Như một lá mùa thu rơi xuống nhẹ nhàng. Như một cơn mưa núi rừng bay bay trôi nhẹ trên tóc. Như thoáng gọn nhẹ hồ tâm tư. Huân đã đến, đã vào hờn em bằng khuôn len len và dịu dàng trong trái tim xanh. Em chưa hiểu được cho hết tiếng tình yêu. Chưa nói được lời nào trong đáy mắt. Chỉ

nghe một nỗi bàng hoàng ngây ngất làm rung động hồn xanh mười bốn. Đạo ấy em vớ vắn ghê lắm, mới mười bốn mà. Em cứ thắc mắc trong tâm tư — Sao ấy nhỉ ? Minh cứ nhớ đến Huân hoài, cứ mong đến giờ đi học để được nhìn thấy Huân, nhìn thấy đôi mắt có nét buồn xa vắng, Huân cũng hay nhìn em và khe khẽ mỉm cười. Nụ cười làm tim em xao động một thứ tình cảm kỳ lạ. Rồi Huân và em quen nhau thật tình-cờ. Những ngày tháng đó xanh như mây trời êm ái. Hồn em mê mãi phiêu bồng với một đám mê dịu dàng thần trí trong đôi mắt xa vắng đó. Trái tim nhỏ bé ươm kết thành một đóa tình yêu rực-rỡ kiêu sa trên thiên đường mộng mỵ.

Ngày tháng đến, ngày tháng đi qua đưa em vào mười lăm tuổi. Có lẽ tâm hồn em là thiên phú. Từ thuở đó, từ thuở mới vừa lên mười lăm, tự nhiên em bắt đầu biết làm thơ rồi đó. Thơ với thần suốt ngày. Trang giấy nào, ngọn cây nào, phiến mây nào, cành hoa nào đâu đâu ý thơ em cũng một đôi mắt Huân buồn xa vắng vương vấn. Không hiểu. Sao em lại thương đóa hoa Pensée màu tím sâu muện, mà có lần Huân trách — Sao Hạnh thích màu buồn quá vậy, Hạnh biết không Pensée là Hoa dở dang đó. Em chỉ cười không nói. Làm sao giết được hờn mình, giết được con tim kiêu sa mộng mỵ thiên phú.

Từ đạo đó đến bây giờ đã là một quãng thời gian, tháng ngày lặng lẽ. Huân ra khỏi hờn em như sương khói, em không biết đề ngờ là mình vẫn còn yêu thương vẫn còn thương mến. Em đổ dành hồn trinh phiến muện, an ủi con tim đau đớn mà nghe như

từ vực sâu, tiếng buồn vang thất đấm — Hạnh ơi ! Hãy tỉnh cơn mê loạn vì yêu đương, tình yêu chỉ là một thiên đường xanh trái đắng.

Em vẫn ở lại núi rừng ươm đầy kỷ niệm. Quãng đời màu xanh sớm úa vàng, và tâm tư sớm mọc đầy rong rêu phiến muện đờn đau. Em nghe chừng tim mình rạn vỡ chưa một lần xuân hồng nắng ấm. Và cuộc đời đong đầy bằng kỷ niệm với ngày xưa.

Nỗi buồn menh mang trong hờn em như quện vào màu xám của buổi chiều tắt nắng, lênh đênh như mây trời giăng ngang tháp chuông giáo đường vôi vôi. Tất cả không có động, làm em thấy mình bối rối bơ vơ. Nhớ tình yêu ban đầu mười bốn để nghe mình nghèn nghẹn con tim, và đôi mắt như muốn trào ra giọng nước sâu muện từ đáy hồ tâm tư thâm kín. Em ở lại với một người tình, một người tình có khuôn mặt diễm lệ là cô đơn vô bóng vô hình lặng lẽ.

tuổi ngọc

In tại nhà in

NGUYỄN ĐÌNH VƯƠNG

38, Phạm Ngũ Lão, Sài Gòn

giá bán

Một số 40đ.

Ba tháng 480đ.

Một năm 1920đ.

TỔNG PHÁT HÀNH ĐỒNG NAI

270 Đê Thám, Sài Gòn

1. Ở tuổi bạn, vấn đề nào được coi là « vấn đề lớn », chi phối nhiều thì giờ nhất, tại sao?
2. Bạn quan niệm như thế nào về tình yêu ở tuổi học trò, sự giao thiệp rộng rãi giữa trai và gái có nên khuyến khích hơn chăng?
3. Ý kiến của bạn ra sao về các phong trào trẻ bây giờ. Có phải bạn là người lúc nào cũng bận rộn tới chuyện theo đuổi « mốt »?
4. Có bao giờ bạn bạn nghĩ tới chọn nghề nghiệp trong tương lai? Điều đó làm bạn băn khoăn nhiều không?
5. Hẳn bạn có rất nhiều ước vọng, bạn muốn nói điều gì với những người chưa quen biết?

Chi tiết tham dự cuộc phỏng vấn này đã đăng liên tiếp trong TN số 19 và 20.

**BẠN NGỌC THAM DỰ
CUỘC PHỎNG VẤN BỎ
TÚI CỦA TUỔI NGỌC**

YẾN TÂM
17 tuổi, Hồ Ngọc Cần

- 1.— Ở tuổi học trò vấn đề được coi là lớn và chi phối nhiều thời giờ nhất là học và thi.
- 2.— Khó bền vững nhưng dễ thương. Về sự giao thiệp thì phải trong khuôn khổ vừa vừa thôi.
- 3.— Miễn bàn vì mỗi người có 1 quan niệm khác.

Riêng tôi thì chỉ thích chơi không bao giờ chạy theo các phong trào và đua đòi cho đúng mode.

4.— Có chứ, suy nghĩ thật nhiều nhưng vẫn phải tùy thuộc vào gia đình phần nào chứ!

5.— Thật là nhiều, nhưng biết nói thế nào để những người chưa quen biết hiểu được mình đây.

STANN
19 tuổi, Lê Văn Duyệt

1.— Ở tuổi tôi, vấn đề được coi là « vấn đề lớn » chi phối nhiều thời giờ nhất là « thích phá thiên hạ » vì theo tôi nghĩ mình sắp bước đến giai đoạn của tuổi trưởng thành phải vui cho nhiều, thật nhiều.

2.— Tình yêu ở tuổi học trò khó trả lời đối với tôi quá vì học trường nữ nên ít giao thiệp mí các anh. Sự giao thiệp trai gái nên khuyến khích hay không cũng tùy theo hoàn cảnh.

3.— Phong trào trẻ bây giờ tôi chỉ ảng có ý kiến, tôi không bận rộn tới chuyện theo đuổi « mốt » vì tôi an phận.

4.— Nghĩ đến chọn nghề trong tương lai dĩ nhiên ai cũng phải nghĩ đến và điều đó làm tôi băn khoăn vô cùng.

5.— Con người ai lại chả ước vọng đối với những người chưa quen biết tôi chả biết nói gì khi mình chưa quen biết họ.

TRƯƠNG THỰC NGUYỄN YÊN
16 tuổi, Nữ Trung Học Nha Trang.

1.— Việc học và mơ mộng. Cả hai điều cộng lại chia đôi cho thời gian. Sang năm phải thi rồi nên cần chăm một tí. Giờ rảnh rồi còn lại dành cho khung cửa sổ trên căn gác vì lúc ni dễ thương lắm cơ!

2.— Tình yêu ở tuổi học trò rất thơ mộng. Có những vụng về và hồi hộp rất đáng ghi nhớ. Nên khuyến khích kết bạn khác phái để cùng nhau trao đổi văn hóa, tư tưởng nhưng đừng quá lố lăng và xin đừng ai vội nghi ngờ mà hiểu lầm.

3.— Nhiều cái hay và cũng thật nhiều cái tệ! « Mode » rất dễ yêu nếu đừng quá diêm dúa hoặc hở hang. Yên thích thành phố mình thật nhiều người trẻ diện « mode » cho đẹp mắt; trẻ trung và lịch sự. Nhưng Yên chẳng phải là người lúc nào cũng bận rộn đến vấn đề này. Thích thì thích vậy thôi; ngắm thiên hạ đủ rồi — Rất giản dị và khi mô cũng dung hòa giữa hai nếp sống. Dù sao có vẻ Đông phương chút xíu cũng hay hơn.

4.— Dĩ nhiên phải có, những lúc này bằng khuôn không ít. Bao nhiêu ý kiến xây dựng được dựng lên, được vẽ vời nên nhưng rồi cũng đành vỡ loang như bọt sóng khi nghĩ đến hoàn cảnh hiện tại; xã hội v.v...

5.— Hẳn rồi, còn quê hương của Yên ngoài kia nữa. Ngày sau bình yên sẽ về thăm vì nhớ lắm. Hình ảnh ấy đã nhạt nhòa như khói mây làm sao

không khỏi mong được trông lại, để nỗi nhớ thương trong tiềm thức được dịp sống lại mà ấp ủ tình quê hương dấu yêu. Đối với những người không quen biết Yên xem tất cả như tình bạn và dành một tình thương nhân loại. Nói rằng: Xin hãy nhìn lại lịch sử Việt Nam từ ngày vừa khai hóa mảnh đất này cho đến ngày nay.

DU MÙA ĐÔNG
17 tuổi, Trưng Vương

1.— Với em thì việc học chính là vấn đề lớn. Bởi vì dấu sao, em cũng còn đang đi học. Em vẫn phải nương tựa lắm vào sự bảo bọc, che chở của bố mẹ. « Tương lai » cho em hầu như chỉ căn cứ vào sự học.

2.— Một thuở học trò với trường lớp, thầy cô, bạn bè, và một tình yêu nhỏ. Dễ thương lắm chứ. Và em nghĩ, có lẽ nên tưởng về tình yêu đó với cái nghĩa của một cơn mơ tuyệt vời, nhẹ nhàng, thơ mộng. Bao giờ cũng nguyên vẹn thế. Việc giao thiệp « bạn bè » thì cũng nên. Đôi khi là một sự khám phá ra những cái hay hay, thích thú, trong cuộc nói chuyện. Nhưng chả nên khuyến khích hơn. Cái gì cũng chỉ phần nào thôi.

3.— Có những phong trào mà em rất thích cái « nguyên thủy » của nó. Hiện thời các phong trào thường nặng phần hình thức quá.

Không ạ. Nhưng em nghĩ lúc nào mình cũng nên « đăng hoàng » một chút.

4.— Có chứ ạ. Nhiều ghê lắm. Có lẽ nói nó ám ảnh luôn luôn. Bởi em thích tự lập. Và, nếu mà mai kia phải nhận một nghề « bất đắc dĩ », thì buồn lắm.

5.— Vàng, rất nhiều ước vọng. Nhưng thôi chớ nói. Nói với người ta khó lắm.

PHẠM CAO ĐÔNG VÂN
16 tuổi, Regina Pacis

1.— Vấn đề học vấn được coi là «vấn đề lớn», chi phối nhiều thì giờ nhất, vì muốn sau này sẽ có một địa vị trong xã hội.

2.— Tình yêu ở tuổi học trẻ thật đẹp, thật thơ mộng, sự giao thiệp giữa trai và gái nên khuyến khích một cách vừa phải.

3.— Các phong trào trẻ bây giờ thấy hay hay, tuy nhiên đừng quá lố. Lúc nào tôi cũng bận rộn tới chuyện theo đuổi mode.

4.— Đôi khi tôi có nghĩ tới chuyện chọn nghề trong tương lai, nhưng không làm tôi băn khoăn lắm.

5.— Vàng, tôi có thật nhiều ước vọng. Với người chưa quen biết tôi muốn nói, tôi thích quen với tất cả những ai cùng lứa tuổi và cùng goût với tôi.

NGUYỄN THANH HUƠNG
20 tuổi, Văn Khoa

1.— Với lứa tuổi 20, đối với tôi «việc học» được xem là «vấn đề lớn» chi phối nhiều thì giờ nhất. Vì theo tôi những dự định trong tương lai đều tùy thuộc vào «việc học».

2.— Tình yêu ở tuổi học trẻ đẹp và thơ mộng nhất vì mang nhiều tính chất ngây thơ, trẻ con. Không suy tư cần cỗi như người lớn, nhưng điều cần nhất là không nên lãng mạn quá. Sự giao thiệp rộng rãi giữa trai và gái tôi thiết tưởng có lợi ít mà hại nhiều, không đáng khuyến khích.

3.— Phong trào trẻ hiện giờ phần lớn ảnh hưởng chiến tranh, sống thác loạn, không lý tưởng nên dễ sa đọa. Theo đuổi «mốt» không phải là vấn đề lo nghĩ đối với tôi.

1.— Chọn nghề nghiệp trong tương lai, đó là một điều làm cho tôi suy nghĩ và băn khoăn không ít. Mặc dầu là gái nhưng tôi thấy việc chọn nghề cũng không kém phần quan trọng. Xã hội hiện tại, người đàn bà không chỉ lo việc bếp núc mà phải phụ thêm cho gia đình, vì thế chọn một nghề cho hợp với khả năng, vừa mất ít thì giờ thật khó.

1.— Ước vọng của tuổi trẻ ư? thật vô bờ bến... chỉ một trang giấy, vài hàng chữ làm sao chứa hết được, nhưng hỏi những người chưa quen biết ơ! tôi muốn nói lên cái ước vọng thành thật nhất của tôi: HÒA BÌNH.

H.TR.
16 tuổi, Trường Nữ Trung Học
Đông Khánh

1.— Đối với một học sinh như tôi, thì chuyện học được coi là vấn đề lớn nhất rồi. Bởi lẽ tôi có nhiều ước vọng làm đẹp cho xã hội, cho cá nhân tôi. Và cũng để tôi trả thù cuộc đời, tôi muốn tất cả những người thân đừng nhìn tôi với đôi mắt khinh ghét.

2.— Tình yêu giữa tuổi học trẻ đẹp là hẳn nhiên rồi. Tuy nhiên theo tôi, không nên giao thiệp quá rộng rãi. Tôi không khuyến khích nhưng không phản đối vì, với tôi còn vấn đề học.

3.— Theo tôi nếu phong trào trẻ mà đúng nghĩa của nó hay không đúng nghĩa của nó, cũng đừng nên

có ở nước ta. Một nước chiến tranh trường kỳ. Tôi là người chẳng bao giờ theo «mốt».

4.— Chọn nghề? đó chính là một dấu hỏi lớn của tôi. Và cứ phân vân hoài để rồi bao giờ vẫn bảo với chính mình «sẽ tính».

5.— Ước vọng của tôi thì nhiều, nhiều lắm. Nhưng cái chính vẫn thích hai chữ Hòa Bình. Đối với các bạn tôi chỉ muốn nói rằng: «Tương lai của nước ta chắc sẽ sáng sủa hơn hiện tại, nếu thế hệ chúng ta bây giờ không đang trên con đường đi xuống».

ĐẶNG THỤY HOÀNG
18 tuổi, «Ngập ngừng trước ngưỡng cửa đại học»

1.— Với tôi, «vấn đề lớn» bi chừ là chuẩn bị, thu xếp hành trang để bước xuống cuộc đời.

Từ một cô học trò tỉnh lý nhỏ bé phải rời bỏ nơi chốn đầu yêu đến Sài Gòn ồn ào, mang theo tất cả hoang mang, ngờ vực và ngạc nhiên thật nhiều khi khám phá những gì xưa kia xem là chân lý miên viễn thì hôm nay chỉ là những giấc chiêm bao.

Tôi đang tìm kiếm trong hoài nghi một niềm tin, một lý tưởng, một nghị lực để nghĩ đến việc xây dựng tương lai.

2.— Tình yêu ở tuổi học trẻ đẹp lắm, thơ lắm, thánh thiện lắm và cũng vụng dại lắm. Đó là bóng mát cho những ngày dài sau này nhưng tình yêu đóng khung trong lớp học có thật là tình yêu, hay chỉ là những xúc động, những băng khuàng của tâm hồn lãng mạn, đôi khi, chỉ là nhu cầu của tình thần.

3.— Tuổi trẻ bây giờ hình như sống trong sự chờ đợi, khao khát một niềm tin, một lý tưởng. Vì thiếu lý tưởng, thiếu niềm tin nên một phần nào đó những người trẻ tuổi đã đem sự nhiệt thành, lòng hăng hái của tuổi trẻ gia nhập vào những phong trào trẻ, lao vào những cuộc vui đề lãn tránh, chạy trốn nỗi buồn nản hiện tại.

Thời trang là cái gì hôm qua chẳng ai biết đến và ngày nay chẳng ma nào để ý tới. Có nhiều mốt thật dễ thương nhưng cũng có những mốt kỳ khôi quá. Tôi có để ý đến thời trang nhưng để ý không hẳn là theo đuổi.

4.— Hơn bao giờ, bây giờ việc tìm cho mình một cái nghề là câu hỏi thường xuyên đến với tôi. Sau một vài va chạm, tôi biết được thực tế và lý tưởng khác xa nhau quá nhiều. Giữa xã hội hỗn loạn nói đến lý tưởng có vẻ khôi hài quá nhỉ, nhưng một trái tim không lý tưởng là một hành tinh không ánh sáng. Với tôi một nghề chọn được chỉ là một sự đúng đắn rồi tính cờ.

5.— Hẳn có nhiều ước vọng. Muốn nói thật nhiều với những người chưa quen nhưng nên nói những gì bây giờ? Hành động «dấn thân» của tuổi trẻ bao giờ cũng là hành động đáng quý. Hãy ngồi lại với nhau xây dựng, kiến tạo xã hội đang đổ nát này, hãy thắp một ngọn lửa hơn là ngồi nguyên rửa bóng tối.

HỒ THỊ LỆ HUƠNG
16 tuổi, Trung học Ngô Quyền

1.— Ở tuổi tôi, vấn đề được coi là «vấn đề lớn» chi phối nhiều thì giờ nhất không gì ngoài vấn đề «lo học»

và « phải học » dù là gái hay trai. Ngay cả khi vấn đề chớm biết yêu đang lan rộng trong tâm tưởng, thì cũng chính lúc đó vấn đề học vẫn phải được đề cao hơn nữa.

2.— Ở tuổi học trò, tình yêu luôn là một cái gì thật đẹp, thật mơ và cũng thật buồn cười vì tuổi học trò là tuổi nhiều vụng dại, ngây ngô.

Sự giao thiệp giữa trai và gái rất nên khuyến khích như những cuộc họp bạn, cắm trại hoặc những sinh hoạt tập thể ngoài trời như hội Hướng đạo chẳng hạn.

3.— Các phong trào trẻ bây giờ bắt quá cũng chỉ là một cái mode mà thôi. Chẳng đáng để đặt nặng quá.

« Mốt » bây giờ cũng có nhiều cái khá hay đấy chứ. Tuy nhiên tôi vẫn không phải là người dễ bị bạn rộn bởi « mốt ».

4.— Khi sắp sửa khăn gói đi thi Tú nhất (Tú tài 1) người ta cũng đã bắt đầu nghĩ tới một nghề nghiệp cho tương lai mình. Điều đó chi phối tim óc tôi khá nhiều, nhưng tôi vẫn tin rằng « 1 ngày 1 đời » nên chưa biết rồi sẽ ra sao ?

5.— Ước vọng ! Phải nói là còn thỏ là người ta còn mơ ước, còn vọng tưởng. Người chưa quen biết ! Có vẻ mơ hồ quá, tôi khó mà nói được với họ điều gì dù rất nhỏ.

HẢI LÝ

16 tuổi, Nông Lâm Súc, B.D.

1.— Một ngày trung bình học 1 giờ ngoài ra còn thực hành tại gia cho nên « vấn đề lớn » chiếm nhiều thì giờ nhất ; là học, mọi chuyện khác hạ hồi phân giải.

2.— Tình yêu ở tuổi học trò như cánh hoa hồng buổi sáng, nó thật đẹp nhưng coi chừng « hồng nào mà chẳng có gai ».

Sự giao thiệp giữa trai gái nên khuyến khích nhưng phải có giới hạn, không nên đi xa vòng lễ giáo.

3.— Đã gọi là mode thì nó sẽ chóng tàn. Tuy nhiên vẫn có 1 vài cái hay hay. Không bận rộn với chuyện lancer mode. Vì « người ta » không thích...

4.— Đã học ở ngôi trường Nông Lâm Súc thì việc trước tiên là chọn nghề. Chọn nghề với lứa tuổi này thì nó có hơi sớm. Do đó đôi lúc đâm ra băn khoăn, lo sợ...

5.— Ước vọng : Mong các học trò áo trắng hãy nhìn áo nâu với cặp mắt bình thường. Có gì đâu mà ngạc nhiên màu nâu là màu đất ấy mà, các bạn chưa thấy bao giờ sao ?

HỒ ĐÔNG CHÂU

22 tuổi, Điện thoại viên

1.— Tình yêu và mơ mộng là vấn đề chi phối thời giờ nhiều nhất.

2.— Tình yêu ở tuổi học trò dễ thương nhất, nhưng bông bột nên hay bị tan vỡ. Giữa trai và gái nên khuyến khích sự giao thiệp nhưng vừa phải thôi.

3.— Phong trào trẻ bây giờ hơi loạn, và quá ồn ào, diêm dúa một đôi khi cũng bị mất nhiều thì giờ về « mốt »

4.— Rất lo lắng về tương lai, nhưng không biết nên chọn nghề gì, vì không có lập trường.

5.— Ước vọng í hả, nhiều lắm, không kể xiết, muốn gây thiện cảm và làm quen với những người chưa quen biết.

truyện dài MỪNG MÁN

một

Thoan không từ không hử gì cả. Thoan găm tia nhìn thẳng vào bức vách trắng xóa trước mặt, tưởng chừng trong phút chốc Thoan sẽ chọc thủng vách ra đi lang thang ngoài đường. Quyên chưa ngã lòng, Quyên vượt má Thoan.

— Nói đi Thoan ơi, chi mà giống như mất hồn mất vía rứa ? Trong thiên hạ có 4 bề thuốc giải thì riêng tau tau chiếm hết 3 bề rồi, cứ tin tau đi, khó mấy tau cũng giải được hết.

Thoan lầm bầm :

— Trường hợp mi hết thuốc chữa rồi, ông Hoa Đà có sống lại cũng bó tay, ông Khổng Minh cũng chạy dài.

Quyên ngừng vượt má Thoan :

— Mi nói chi nghe tuyệt vọng như kẻ sắp lên đoạn đầu đài rứa con tê ? Thoan thu tia nhìn lại không ngắm bức vách nữa, đôi mắt Thoan âu yếm hai bàn tay Thoan đặt ếp trên đùi.

— Đứng lăm, tau là kẻ lên đoạn đầu đài, anh Quân là tên đao phủ.

— Mi đang nói hay đang ca cái lương rứa Thoan ?

— Tau là nàng ca kỹ không sản khấu.

— Nàng ca kỹ nên ca bài « vui ca lên » cho đỡ buồn, tau sẵn sàng song ca với mi.

Thoan đẩy nhẹ vai Quyên, hai đứa xa nhau 3 gang tay, Thoan nhìn Quyên xa lạ :

— Đừng hòng dỗ ngọt tau, tau nhất quyết không nói mô, đề tau ngậm đắng nuốt cay một mình thôi, đề tau đo coi sự buồn dày mấy thước, niếm sâu dài mấy cây số, đây là dịp để tau thử tài chịu đựng, tài lì của tau.

— Mi lì quá rồi thử chi nữa, tau nói khi hồi tới chừ tưởng muốn văng mười cái răng ra ngoài mi có chịu hé cái mồm bí mật ra mô.

— Đừng nài nỉ vô ích; trái tim tau biến thành cái túi xi-rô đông lạnh rồi.

— Tau tình nguyện thổi lửa vô cho cái túi xi-rô đông lạnh của mi phải tan ra. Tim mi sẽ đập lại bình thường.

Thoan trẻ môi, hỉnh mũi :

— Vô ích.

Quyên bắt đầu thổi chi!

— Mi trơ lì như trái núi lay không chuyển, thức không dậy, véo không đau, cắn không sứt.

Quyên sực nhớ tấm ảnh nãy giờ vẫn nằm trên sàn nhà lạnh lẽo. Quyên liếc xéo Thoan một khước nhìn sắc lém hơn dao cau rồi bước tới nhặt tấm ảnh cầm lên tay ngắm nghía, Quyên xuyết xoa :

— Trời ơi anh Quân đứng dưới gốc me hút thuốc trông thơ mộng dễ thương, trông ngon lành muốn nhưc cả răng như ri mà mi nữ đang tâm dùng cây kéo oan nghiệt cắt lia một chân của người ta, cái trò xử giáo của mi thật tàn bạo ác ôn dã man hơn loài cầm thú.

Thoan cười khẩy, tiếng cười khiêu khích.

— Mi cứ mắng cứ nhiếc tau đi, cho mi về một phe với anh ấy luôn, tau không thêm ai nữa hết, tau sẽ cô đơn hùng dũng một mình.

Quyên ngược lên :

— Một mình lạnh lắm em ơi!

— Lạnh đã có lò sưởi, đi mô tau cũng mang theo một cái lò sưởi cho đỡ lạnh.

— Một mình rồi mi nói chuyện với ai?

— Tau nói với cây cối.

— Cây cối không chịu nghe mi.

— Tau nói với đất đá.

— Đất đá sẽ dội tiếng nói của mi trở lại, có ngày mi rụng tóc, gãy xương.

Thoan phì cười :

— Trong thiên hạ còn tới mấy tí con trai, mô phải một chàng Quân, trong trời đất còn mấy tí con gái nữa, mô phải chỉ có một đứa tên Quyên. Tau sẽ từ mi, từ Quân, tau đi tìm một Quân, một Quyên khác để kết giao tình bằng hữu.

— Tau sẽ mua một ngàn cây thuốc cho mi thấp mà đi tìm.

Thoan pha tí đường phèn vào ngôn ngữ cho tiếng nói đỡ xăng :

— Mi phải mua thêm me cam thảo nữa đề tau ngậm vì đi hoài đi mãi khát nước lắm mi ơi!

— Cho mi chết luôn.

— Tau chết mi có khóc không hở Quyên?

— Khóc chớ.

— Thiệt há?

— Không phải khóc tiếc khóc thương mi mô mà vội mừng, tau khóc cho đôi mắt tau càng thêm đẹp, khóc là thức ăn bổ dưỡng của đôi con mắt, mi không thấy mỗi lần khóc xong mắt mi sẽ lóng lánh như hai vì sao mới được rửa bằng những cơn mưa hay rằng? không khóc, đôi mắt đôi, mắt không được rửa, mắt mờ, mắt quáng gà nhìn đàn bà ra đàn ông.

Thoan tò mò :

— Thiệt há? Rửa mỗi ngày mi khóc mấy lần cho mắt mi đẹp? Bí quyết đó lâu ni mi cất kỹ không chịu nói cho tau nghe, hèn chi đôi mắt mi sáng rực như hai ngọn đèn pha.

— Mi tưởng dễ khóc lắm hay rằng mà hồi mỗi ngày khóc tới mấy lần?

— Bộ khó lắm à?

Quyên cười, quên mất sự giận dỗi đang có giữa hai đứa. Quyên lưu lo :

— Cái bí quyết khóc để làm cho mắt đẹp ngó rứa mà cũng khó xài, xài lâu chỉ tổn nước mắt.

Thoan tuy không tin, đúng hơn nửa tin nửa ngờ nhưng cũng giả bộ bắt đầu mết cái bí quyết của Quyên lắm lắm, Quyên gầy đàn :

— Khóc những lúc buồn lúc giận mắt mới đẹp, chừ khi không cứ khóc đại thì làm răng đẹp được.

— Khóc đại là khóc rằng?

— Là khóc vô duyên cớ, vô duyên ỏm.

Thoan chau mày :

— Rằng là khóc vô duyên?

Quyên bật cười :

— Ví dụ mi vừa nghe tau nói khóc mắt sẽ đẹp, mi vội vàng lấy muối ớt xát vào mắt cho ứa nước mắt ra thì mô có đẹp.

Thoan cười to hơn Quyên, cười dài hơn Quyên:

— Rửa khóc rằng cho đẹp?

— Ví dụ chừ mi đang giận anh chàng Quân tới năm phôi, gặp mặt anh chàng là mi muốn ăn tươi nuốt sống, nhưng mi đừng dại ăn tươi nuốt sống anh chàng, anh chàng ốm o chỉ có xương bọc da, mi sẽ mắc cở. Mi chỉ cần gặp mặt anh ta mi khóc một trận dầm dề ràn rụa, khóc đã nư, mi chớp mắt một cái là anh chàng xỉu liền, lúc ấy mắt mi sáng rực rỡ như hai ngọn đèn 1.000 watt, đẹp mê ly, anh chàng chịu chi thấu, hờn anh chàng sẽ bị mất mi thu hết.

— Thu hờn anh chàng rồi tau cất chỗ mô?

— Cất trong buồng gan buồng phổi trái tim mi.

— Còn anh chàng?

Quyên ngược mặt nhìn trần nhà :

— Than ôi, lúc nó anh chàng chỉ còn là cái xác không hồn, anh chàng như cây chuối đổ, mi muốn đá, muốn quăng anh chàng chỗ mô cũng được hết.

Thoan mắt hết vẻ buồn thiên thu lúc đầu :

— Rửa lờ khi không tau hết giận tau muốn trả hồn lại cho anh chàng sống lại thì làm răng ?

Quyên cười duyên dáng :

— Để ợt à, mi chỉ cần vỗ vai anh chàng 3 cái, đúng 3 cái chứ 2 cũng không được. Mi vỗ vai rồi mi thỏ thẻ : anh Quân ơi Thoan hết giận anh rồi, mau đứng lên mình về Vỹ Dạ ăn một chục đĩa bánh bèo, tức khắc anh chàng sẽ đứng dậy liền và nhất định đòi ăn 15 đĩa thay vì một chục như mi đề nghị.

Thoan cười ranh mãnh :

— Rửa lúc nó tau có cần nói thêm với anh chàng là rủ thêm con Quyên về Vỹ Dạ ăn bánh bèo cho vui không ?

Quyên chớp mắt :

— Cần lắm chứ, đó là câu quan trọng.

Hai đứa cùng cười xòa, giọng cười của Thoan ngọt êm như lưu thủy giọng cười của Quyên bình bằng như hành vân. Hai đứa hòa chung tiếng cười, trộn tiếng cười vào nhau, hai tiếng cười nước chảy và mây trôi chiếm hết thể tích căn phòng, chui tuốt ra khỏi cửa, bay vạt vờ lên tận đỉnh cây cau cao ngất ngoài vườn.

Nguyên đưa lấm ảnh cho Thoan :

— Chừ mi rập lại cái chân cho anh chàng đi.

Thoan phụng phịu, má đỏ au như má búp bê nhựa Nhật-bản :

— Không, không, trăm lần không vạn lần không, cái kéo đã cắt đi như tiếng nói đã thốt ra ngàn ngựa đuổi không kịp, không thể rập chân cho anh Quân được, anh Quân phải là anh Quân què, anh Quân cụt.

— Rửa mi có tính sấm cho anh Quân của mi cái nặng gỗ không ?

— Không.

Quyên vỗ hai bàn tay tháp bút vào nhau, không khí bị ép giữa 2 lòng tay đẹp nở bốp bốp 3, 4 tiếng đòn :

— Mi khôn đáo đề mi ơi.

Thoan ngo ngác ngậy thơ ngo ngẩn :

— Tau khôn răng hả con tê ?

Quyên cười, nụ cười làm bằng 2 cánh mới hồng tằm hương huyền bí :

— Mi khôn đáo đề, mi đừng có giả dại hỏi gán, mi chờ giả bộ ngậy thơ bách điệp.

— Nói đi, tau khôn mà tau không biết thiệt đó.

— Tau đi guốc trong bụng mi.

(Còn nữa)

TỪ KỂ TƯỞNG

NGÀY LẠNH

Buổi sáng đi qua những con đường
buồn như mắt em

Không còn chiếc lá me vàng nào rơi
trên mái tóc

Tháp chuông nào có rất nhiều chim
Trên ô cửa nào có mùa giá rét

Anh đi qua nhìn mãi những giòng
điện giăng

Tưởng chỉ mình anh cô đơn trên
trái đất

Anh chợt biết đời sống co ro trong
một nụ cười

Rất ngậy thơ trên môi đứa trẻ
Bài hát nghe xa trên những đóa hoa
hồng

Nở trong sân nhà ai
Buổi sáng

Mặt trời vàng của một chiếc đèn
thương nhớ

Buổi sáng
Hai bàn tay đầy mưa nhỏ

Nói cho anh biết bao đang thời tới
từ một hướng nào

Con chim tự nhiên bay lạc vào mây
trời

Như anh đang lạc vào một thành phố
Ở đó

Buổi sáng vẫn đầy mưa nhỏ
Đầy đôi mắt em một hồ nước xanh

Màu áo len như một trái nho đang
chín

Những cuốn vở ăn năn
Cặp sách và cây lược

Cùng chiếc gương, cùng một đôi hài
Ngày lạnh bắt đầu viết lên tấm bảng
cuối năm

Sửa soạn một tháng mười hai tháng
thốt

Sửa soạn nở một màu bánh gai trên
da trời

Buổi sáng nơi thành phố mới
Anh ngồi trong quán nước nhìn ra
mưa

Và mưa nhỏ buồn như mắt em
Đằng sau một lần cửa kín

Con đường dẫn tới ngôi trường
Dẫn tới những bài thơ anh chưa viết
được

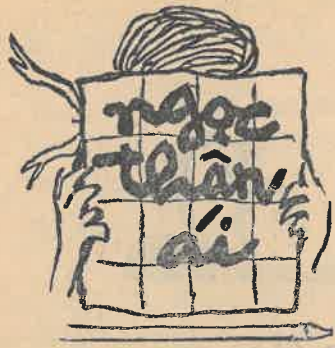
Phải không em của anh,
Tại sao không thể gọi một lần trong
ngày đang lạnh

Như hơi ấm nơi đầu que diêm
Vắng vẻ cả đời anh hương thơm
khỏi thuốc

Vắng vẻ cả đời anh hơi ấm một
người

Phải không em của anh,
Với một triệu lần lá me bay ngoài kia

Trong những ngày giá rét.

tình yêu của mẹ

Em là đứa con gái lớn trong gia đình nhưng đã mất tình thương cha năm tám tuổi. Còn mẹ thì suốt ngày lo làm ăn, không chú ý gì đến em. Vậy chị Ngọc ơi như vậy là mẹ không có thương em như hồi trước nữa phải thế không chị?

VÕ TRẦN THÁI PHƯƠNG (Phú Bôn)

Không thương em tại sao mẹ em suốt ngày lo làm ăn nuôi em ăn học. Tình thương của người mẹ Việt nam âm thầm, gói kín. Đừng bắt mẹ em mỗi ngày phải ôm lấy em mà rên xiết: « Con ơi, mẹ thương con ».

tóc em uá nắng hè

Con bé này 14 tuổi rồi cơ, nhưng tóc con bé sao mà lâu dài và hay chấy quá hà. Chị Ngọc có thể thân ái chỉ bảo cho con bé không hở?

MÂY THU (Phú Nhuận)

Em nên tới một vị bác sĩ gần nhà em, xin ông ấy một cái toa thuốc. Có lẽ, em thiếu chất gì đó trong cơ thể. Đừng nhuộm và đừng dặt dột mua thuốc mọc tóc mau dài.

một chỗ ngồi

Tất cả ba người: Một ông chú, một cô cháu và một cô em họ của cô cháu (không bà con với ông chú), khi vào xi-mê thì phải ngồi thế nào cho đúng cách hở chị?

NGÔ THỊ HƯƠNG (Đà Lạt)

Theo chị thôi nhé (vì không đọc thấy ở sách Người lịch sự nên biết giải đáp trường hợp này), cô cháu ngồi giữa. Bên trái là ông chú, bên phải là cô em họ của cô cháu. Cô cháu hẳn là em. Ta nên là Ủy Hội Quốc Tế. Và rất có thể, ta còn làm trung gian cho một chuyện tình nếu như trận gió lạ sẽ đến với cả ông chú và cô em họ của cô cháu (không bà con với ông chú). Rắc rối tởm quá đi thôi..

phân chất mùi hương

Màn rặng mà khi có « người ta » rồi thì khi xa người ta, cảm thấy nhưng nhớ làm sao?

VÕ THÁI PHƯƠNG CHÂU (KBC 4117)

Tôn Nữ Thu Hồng đã diễn tả tâm sự ấy: Người đi tôi thấy làm sao ấy. Và cảm bên mình nổi tịch liêu. Chưa được yêu người ta mong đợi tình yêu đến. Tình yêu nó nhảm nhảm, nũng nịu và thích bắt ta buồn. Thỉnh thoảng, tình yêu «du lịch» chút chút. Nó bắt ta nhớ nhưng. Và ta buồn trong nỗi nhớ ấy. Tình yêu phải buồn mới nên thơ, bạn ơi! Bạn muốn tình yêu man mác, lơ lửng như tơ trời, bạn hãy «huang như làm sao» đi. Đừng tìm hiểu cái «làm sao» đó. Cái gì có thể cắt nghĩa và phân chất thì sẽ vô nghĩa và mất chất. Tình yêu không thể cắt nghĩa và phân chất. Ai đem phân chất một mùi hương? Và Làm sao cắt nghĩa được tình yêu. Bạn hiểu chưa?

mơ mộng

Chị Ngọc ơi, dân con gái thường hay mơ mộng, thương hoa, thích làm thơ, ung nhạc. Còn em em không biết mơ mộng, không biết gì hết vậy em có phải là dân kíp tóc không nhỉ?

BÙI THỊ HẪN TÂM (Lộc Hưng).

Em không biết mơ mộng là em đang mơ mộng rồi đó. Và em vẫn là dân kíp tóc. Nhưng, em ạ, đâu cứ gì dân kíp tóc mới biết mơ mộng. Dân hái cua cũng mơ mộng nặng. Nguyễn Thái Học mơ mộng «không thành công thì thành nhân». Và giấc mơ ấy đã biến thành một Yên Bái oai hùng, một Người Nguyễn Thái Học. Bà Trưng không mơ mộng sao có vụ Hồng quân nhẹ bước chinh yên, Đuôi ngay Tô Định dẹp yên biên thành... Mơ mộng không có nghĩa là cả đời ngồi nghĩ chuyện ái tình phù phiếm. Mơ mộng phải là để làm đẹp cho cuộc đời. Sẽ có dịp chị «luận về» sự mơ mộng của tổ tiên ta. Câu hỏi cá khó và lộn lộn của em, bác sĩ Tuấn Anh đã trả lời nhiều bạn ngọc trong Bệnh mới lớn. Em tìm đọc lại sẽ thấy bệnh của em cần uống thuốc gì cho thành Hưng mập.

trả lời chung

Nhiều bạn ngọc gửi câu hỏi dài hai ba trang giấy hoặc hỏi nhiều «vấn đề» quá. Lại viết trên hai mặt giấy nên Ngọc thân ái không thể đăng câu hỏi rồi trả lời riêng được. Từ nay, bạn của Ngọc nhớ giùm: Có dạng câu hỏi thật ngắn. Hỏi một câu thôi. Những câu nào Ngọc thân ái đã trả lời bạn ngọc, xin đừng hỏi nữa.

ÊN BẠC (Bạc Liêu).— Không có gì phải ngại cả. Em cứ gửi bài cho

Tuổi Ngọc. Lần sau đề tên Duyên Anh. Bởi chị chỉ được phép nhận thư của ai gửi cho Ngọc thân ái. Hai bài thơ em gửi, chị đã chuyển qua người phụ trách thường là T.K.T, Đ.T.L chọn đưa «trình» chủ bút. Chủ bút phê «đăng» thì bài được đăng. Theo ý chị, em làm thơ năm chữ được đó. Bài Vòng tay khá về kỹ thuật nhưng ý thơ hơi cũ. Làm mới tư tưởng đi. Em đã «nằm» nỗi kỹ thuật sợ gì không làm nỗi nghệ thuật. Bài áo trắng thường. Lối dùng điệp ngữ còn vụng. Hãy nghe Nguyễn Bình dùng điệp ngữ để thu thập kinh nghiệm:

«Có một chiếc xe màu trắng đục
Hai con ngựa trắng bước hàng đôi
Mang theo một chiếc quan tài trắng
Và những bông hoa trắng lạnh người
Theo gót những người khăn áo trắng
Khóc hồn trinh trắng mãi không thôi.»

Kiến Vàng là giọng giỡn nhà kiến. Em cứ hiểu đó là con kiến và đừng thêm biết kiến đục hay kiến cái. Là kiến, dĩ nhiên, Kiến Vàng bé nhỏ.

NHÓM NỮ SINH CHÍNH TÂM (Phan Thiết).— Chẳng có ý nghĩa gì về ngôn tay dơ lên. Đó chỉ là sự bối rối ngượng ngùng của những cậu trai vừa lớn, lòng còn trắng và thơm như giấy học trò khi tỏ tình yêu.

VIẾT MỘT CÂU HỎI TRÊN MỘT MẶT GIẤY GỬI VỀ CHO: NGỌC THÂN ÁI

Bạn sẽ được trả lời câu hỏi mà bạn không biết ra hỏi

CỬA TIỆM BÁN TỪ CÂY KIM
ĐẾN CHIẾC PHI THUYỀN

chuyện sa mạc

— Khi bị lạc giữa sa mạc mà cứ việc tìm một hòn sỏi ngậm vào miệng là hết khát nước ngay.

— Ở nhĩ! Mà ở giữa sa mạc kiếm đâu ra sỏi?

— Sỏi dọc theo mấy bờ suối thiếu gi

— ???!!??...

— Hai người bị lạc giữa sa mạc. Một người đi có vẻ bình tĩnh háng hái còn người kia sắp gục đến nơi:

— Gần chết đến nơi mà còn bình tĩnh hay vậy?

— Tao không sợ! Thầy bói bảo sau này tao chết đuối cơ.

KIẾN CẬN

bổn phận

Người cha vì trừng nói với đàn con:

— Ăn thế đủ rồi, hãy đi vào trái cật làm toán và vào buồng phồi học bài.

TÂM LAN

chuyện ruồi

Hai con ruồi bò trên trần nhà. Một con nói:

— Theo ý tao thì loài người có vẻ ngu lắm.

— Sao vậy?

— Họ bỏ ra biết bao nhiêu tiền bạc để tô điểm cái trần, thế mà rồi lại đi ở dưới sàn!!

TI TI (Khánh Hội)

đãng trí nặng

Vào giờ học, Hồ quay sang hỏi Bê:

— Hôm nay mấy Tây hồ máy?

Bê không trả lời mà tính bơ hỏi lại Hồ:

— Hôm qua mấy Tây?

Hồ bắt đầu cố moi óc nhớ xem hôm qua mấy Tây, vì nó có tật đãng trí, lát sau trả lời:

— Hôm qua 17 Tây mà a!

— Thế thì bữa nay 18 Tây chứ mấy... khỏi hỏi cũng biết...

TẮT TỬ LỢI

cãi vã

Bà chủ hỏi người tớ gái mới vào làm:

— Tại sao chị không còn làm với người chủ cũ nữa?

— Dạ, thưa bà, vì họ quá lắm! Họ cãi vã suốt ngày!

— Vậy hả?

— Thì bà tính, hết lượt ông ấy thì lại đến lượt bà ấy cãi vã với tôi.

ĐỜN CÒ (Nha Trang)

không cảm

Viên cảnh sát đang đứng gác tại một ngã ba đường. Bỗng ông nhìn thấy một ông già đang lúi húi dán mảnh giấy quảng cáo bên bức tường cạnh đó. Bên trên bức tường là những chữ «cấm không được dán giấy» thật to.

Ngạc nhiên, ông bước đến hỏi:

— Này ông! Sao ông lại dán giấy nơi đây? Ông không biết đọc sao?

— Biết chứ! Thầy.

— Thế ông hãy đọc những chữ này xem sao.

Cụ già sửa lại đôi kính, lắng giọng đọc:

— «GIẤY DÁN ĐƯỢC, KHÔNG CẤM» đây mà.

LY ĐAN

xét người

Một chính trị gia đã nói với học trò:

— Hãy nhìn vào mắt để biết sự thật thà, nhìn chung quanh mồm để biết sự hèn yếu, nhìn vào cái cằm để biết sức mạnh, nhìn hai bàn tay để biết tính khí, nhìn các móng tay để biết sự sạch sẽ, và nghe họ nói kinh nghiệm sống của họ.

những con số bất ngờ

— Dưới triều đại hoàng đế Néron ở thành phố La mã, mỗi ly nước là đáng giá 2 triệu quan Pháp ngày nay.

— Vào năm 1952, một người đàn bà Ý đã thức dậy sau một giấc ngủ dài 10 năm. Bà ta cho rằng rất bằng lòng vì đã ngủ trong thời kỳ giặc giã. Nhưng kỷ lục ngủ lâu do một bà người Thụy Sĩ đạt được. Bà ngủ khi được 13 tuổi và chỉ thức dậy trong 34 năm sau.

— Một người đi Lô đi với tốc độ trung bình 1 cây số một giờ, anh ta phải chờ 9 năm trời mới lên đến mặt trăng.

TRẦN VĂN DIỆP (Sưu tầm)

bạn có biết

— Dân quê ở ven sông Pô bên Ý quốc vừa bắt được 4 con nhái dài 80 phân, ngang 40 phân và cân nặng từ 7 đến 8kg mà thoát tiên ở trên bờ họ tưởng là bò!

— Hơn một ngàn năm trước Thiên Chúa giáng sinh. Ba Tàu đã biết lấy khí thiên nhiên ở sâu tới 1 000 thước và chở đi bằng những ông dẫn bằng tre.

— Để đặt một đường điện thoại trong cái ống dẫn dây 24 thước đường kính 3 phân, một ông cai thợ điện ở Sydney là Tom Taylor đã có sáng kiến mua một cặp chuột bạch. Ông ta buộc đầu giấy điện thoại vào đuôi con đực và để con cái ở đầu bên kia!

— Sở xe đò đăm ma ở Rhode Island không kiếm được quan tài để làm đăm táng vì người quá cổ là một bác tài xế rất to lớn cân nặng tới 300 ký lô! Không biết có đóc không?

THA PHƯƠNG (Sưu tầm)

kiến vàng ơi!

Hãy gửi về KV câu hỏi mà bạn hỏi ai cũng bị chê là ngờ ngẩn.

HỎI: KV ơi, làm cách nào để mình tỏ cho dân hái của mà mình «đề ý» là mình thích họ mà đừng lỡ bịch ấy nha MỸ.

ĐÁP: Lần 1: nhìn hán và khẽ chớp mắt một cái. Lần 2: nhìn hán và khẽ mỉm cười một cái. Lần 3: (vẫn chưa kết quả) ta bèn giả bộ đi qua mặt hán và đánh rớt chiếc mũ xoa (như khăn trắng, sạch sẽ, có bôi tí nước bông, đừng là khăn hi mũi rồi hay vừa lau mép có dính tương ớt). Hán sẽ lượm và gọi trả bạ. Sau đó ta tùy nghi mà chớp mắt với cười. (Đó là nghề của các cô mà).

HỎI: Kiến Vàng ơi hỏi kiến vàng, khi mình đi ngang bọn hái của đang ngồi... tán dóc, mà hán đếm bước một, hai thì làm sao để khỏi bị vấp té vì... cảm động?!

TRẦN NGUYỄN

ĐÁP: Lần đầu bạn chưa có kinh nghiệm bỏ đi. Lần sau khi ngang qua bàn nhớ mang giấy, bọn hán đếm thì bạn rán bình tĩnh bước theo nhịp và để ý nện gót dày cho kêu. Sau đó bạn quay lại nói: Khi các anh vào quân trường các anh sẽ đi «một hai» đề hơn tôi nhiều. Lần sau đó bạn sẽ không thấy bọn hán ngồi đếm nữa và phải lo chúm mũi vào họ.

HỎI.— Kiến Vàng ơi! Cái đẹp với lại cái duyên cái nào hơn hở Kiến Vàng trả lời giùm Mít Tố Nữ đi.

MÍT TỐ NỮ (Phan Thiết)

ĐÁP.— Cái duyên nó núp sau cái đẹp, nhưng ta thể không nhận ra cái duyên cùng lúc. Vì thế mà có tiếng «duyên thâm». Cái đẹp, nghề của Mỹ Viện đang phát triển. Cái duyên, chẳng ai tạo được cho người khác. Phần kết luận dành cho bạn.

tình đời

Một hôm tôi đi ngang qua hè phố, gặp một em bé đang đứng khóc tức tưởi. Mẹ nó đứng bên cạnh, thấy tôi bà liền nhờ tôi hăm dọa nó sợ và nín khóc.

Vốn là người hay giúp đỡ và hay làm oai, tôi liền trợn mắt quát :

— Im mồm ! Tao mỗ bụng bây giờ. Mẹ đưa bé bảo :

— Dạ tôi sợ lắm, thôi nín đi con. Đưa nhỏ tớ về sợ hãi nín bật nhưng miệng còn mếu.

Tôi vội bước đi nhưng lại nghe mẹ đưa bé bảo con :

— Ông đó dọa con hả, được rồi, để mẹ đánh chết cha ông ấy con nhé ! Tôi vừa đi vừa tức cười.

HÌ HÌ

sự thật đau lòng

Cố Thủ Tướng Anh, ông Churchill vừa ở nhà người bạn ra, chợt nhớ rằng chỉ còn vài phút nữa là ông phải đọc diễn văn trước máy truyền thanh. Ông kêu một chiếc taxi để đến thẳng đài phát thanh BBC.

— Anh tài xế : Tiếc quá, tôi đang đợi chờ nghe ông Churchill đọc diễn văn, ông kêu xe khác đi !

Cảm động quá, Churchill bèn đặt vào tay anh tài xế tấm giấy bạc một ngàn bảng Anh. Anh tài xế thấy tấm giấy bạc cảm động không kém tắc lưỡi.

— Mời ông lên xe. Thôi kệ. Churchill đọc gì thì đọc kệ ông.

KIM THOẠI

ngựa chứng trong sân trường

cuốn truyện đẹp tuyệt vời của Duyên Anh gửi tặng tuổi trẻ Việt nam đã phát hành.

cá voi

Ở nước ta không bao giờ đánh cá voi nhưng ở Mỹ quốc tại các bờ biển, người ta có những tàu đánh cá voi thật lớn dài khoảng 50m. Sau đây một vài số lượng cá voi đánh được và những điều liên quan đến «đồng».

— Chiều dài : 35m

— Chiều cao : 5m

— Thịt lấy được : 50.000kg

— Xương, ruột, phèo, phổi : 50.000kg.

— Mỡ : 3000kg ăn vô bảo đảm chống được lạnh.

— Răng : 1500kg.

— 1 răng dài 80—1.000cm: điều đặc biệt không bao giờ vàng dù đem lên cạn

— Da : dày, đẹp mịn giống bánh gia lợn không hôi

— Phân cá voi : rất quý, dùng làm một chất dầu thơm gọi : «Long duyên hương» rất đắt tiền, có thể không có tại V.N Vấn đề liên hệ đến ông cá voi :

— 3 năm mới đẻ một con

— tháng đầu dài 6cm

— tháng II 12cm

— tháng III 18cm

Tháng đầu và tháng II sinh sống bằng cách bú sữa mẹ, sữa mẹ bỏ gấp 4 lần sữa người, nhiều kinh khủng ; 1 lần bú hết 4 tấn sữa. Cá voi mẹ sinh sống bằng cách ăn những sinh vật nhỏ như tôm, tép, những loại cá nhỏ khoảng 10cm tép, và 1 loại rong biển tên Phancton, không bao giờ ăn cá lớn hơn tôm tép

THANH CHÂU

lý luận

Giờ cách trí thầy giáo hỏi Tư :

— Gà đẻ ra con hay ra trứng.

Không cần ăn ngữ, Tư đáp luôn :

— Tựa thầy gà đẻ ra trứng, ấp thành con rồi... nuôi con bằng sữa.

Thầy giáo trừng :

— Gà gì lại nuôi con bằng sữa.

— Thưa thầy chính gà có sữa thật ! má em thường mua sữa hộp hiệu con gà trống ạ !

Thầy ???

TRẦN QUANG TRUNG

sissi

— Sissi, chính là tên của Hoàng hậu Elisabeth d'Autriche, con được mệnh danh là Hoàng hậu Cô đơn (L'Impératrice de la Solitude) ra đời năm 1837 đúng vào đêm Noel và là con gái út của Cựu Vương Maximilien. Tính tình lãng mạn, tâm hồn thơ mộng, nàng đã làm cho bà mẹ chồng Hoàng thái hậu Sophie ghét cay ghét đắng. Nàng bất chấp và xa lánh Triều đình đi du lịch khắp thế giới. Nhưng định mệnh quá tàn ác đã xui một tên khủng giết chết nàng khi nàng đang lao thang bên bờ hồ Genève tìm văn thơ lai láng trong hồn ! Hoàng hậu Elisabeth d'Autriche tắt thở trên bờ hồ thơ mộng đó ngày 10/9/1898 ; chấm dứt cuộc đời một bà Hoàng Hậu phiêu lưu.

PIANO

cô đi đâu

Một cô gái tới phòng bán vé mua một vé tàu :

— Ông cho tôi một vé.

Người bán vé hỏi :

— Có đi đâu ?

Cô gái giận dữ :

— Sao ông tò mò quá vậy, tôi đi đâu kệ tôi chứ.

Người bán vé giả thích :

— Có đi đâu, tôi mới biết để bán vé chứ.

Cô gái diu giọng :

— Xin lỗi ông nhé ! Tôi đi về thăm ba ngoại tôi.

Người bán vé :

— Ồ! HỒ HỮU TRỌNG (Chợ Lớn)

kinh nghiệm

Trong một tiệm bán quần áo may sẵn, một bà nói với người bán hàng.

— Tôi muốn mua ba cái áo somi cho chồng tôi, nhưng tôi quên mất số rồi.

— Chắc ông nhà có số 36 hay 37 gì đó.

— Đúng rồi sao ông biết rõ vậy.

— Dạ, những người đến ông được vợ mua quần áo thường nhỏ người.

búa nhỏ

Tên cướp uống rượu no say, hùng hổ bước ra khỏi quán. Tên bồi kêu lại, tên cướp móc một cái búa to tươg ra bảo.

— Trả tiền hả, trả cái này nè.

— Nhưng anh lại nhưm vai : Rất tiếc tiệm tôi lại không có búa nhỏ để thổi lại.

VƯƠNG VĂN BẦY

thuốc

Có một bà nợ người ốm như que tăm vừa mượn được một người tó gái. Cô ta là 1 Bé Bự, bà ta lừa bảo :

— Có làm ơn chỉ tôi làm cách nào để mập.

— Có ta liền bảo vâng thế thì khi cháu ăn Bà cũng ăn cháu ngủ thì Bà cũng ngủ cháu uống Bà cũng uống nhé và bà làm theo cô ta đến chiều thì cô lấy 1 viên thuốc uống Bà cũng lấy 1 viên thuốc, uống xong Bà hỏi.

— Có uống thuốc gì thế.

— Thưa Bà cháu uống thuốc ốm ạ.

NHÀNH

chục 12

Tất cả các dân làng Corvera de Buitrago ở thủ đô Madrid (Tây Ban Nha) đều có 1 số ngón chân, ngón tay nhiều hơn người thường. Mỗi bàn chân, bàn tay thường có 7 ngón, chỉ 1 người có 5 ngón, Ông là cựu binh sĩ già nhất làng. Vì ai nấy cũng có 12 ngón tay nên ở đó người ta đếm chục 12.

LÊ NGUYỄN HOÀI TRƯƠNG (Sưu tầm)

biển địa trung hải thu nhỏ lại

Đó là giả thuyết được đặt ra bởi Tiến sĩ William B. Ryan thuộc viện đại học Columbia sau chuyến du hành trên chiếc tàu «Glomar Challenger» của hải học viện Hoa Kỳ. Biển Địa Trung Hải thu hẹp lại vì lục địa Phi châu tách rời khỏi lục địa Âu châu. Do đó có thể trong vài triệu năm nữa một dãy núi mọc ra. Nước Tây Ban Nha rời lục địa Phi châu và dính vào

lục địa Âu châu trong khoảng thời gian địa chất học gần đây.

YÊN DUNG TỬ ghi

danh ngôn

— Người Việt Nam nói: nhưt vợ nhĩ trời.

— Người Pháp nói: Ce que femme veut, Dieu veut (người đàn bà muốn thì trời cũng chịu).

— Người Phi Châu nói: Abomaja tajapalon (ông trời cũng sợ vợ)

— Anh ba Tèo nói: Ông trời không có vợ, vì ông sợ đàn bà.

AKAI (Sưu tầm)

mỗi phút bao nhiêu

Tính trung bình, trên thế giới, mỗi phút toàn thể con người:

— Uống 6.000.000 tách cà phê

— hút 3 tấn thuốc

— ăn 50.000 kg thịt

— 50 tấn muối

— 50.000 trứng

— 1.000.000 kg đường

— 375.000 kg khoai tây

Và trung bình một phút thì khắp thế giới xảy ra:

— 3.500 vụ irôm

— 115 vụ ám sát.

GIANG THANH BÌNH

số dách

Một bà lớn nổi tiếng là người có máu hoạn thư mỗi khi ông lớn đi làm về, không khi nào mà bà không lục soát áo quần. Chẳng phải là lục túi để lấy tiền mà để xét xem áo ông có dính sợi tóc mây nào không.

Đã nhiều lần kiểm soát mà không tìm được sợi tóc nào, tưởng bà thở ra khoan khoái nào ngờ bà tìm mặt và nhào lại nắm áo ông mà xía xối:

— Bây giờ ông lại mèo chuột với bọ sọt đầu hả ???!!

BÍCH NGỌC

tóc trắng râu đen

Một ông già lối bảy mươi tuổi, rất tự hào có một bộ râu thật đẹp.

Ông đang dùng cà phê trong một

tiệm nước thì một em bé chạy đến hỏi:

— Ông ơi! Tại sao tóc ông đã bạc mà râu ông vẫn còn đen?

Suy nghĩ một lát ông già vuốt râu và trả lời:

— Râu ông màu đen vì nó mọc sau mái tóc đến 20 năm.

TRẦN TRỌNG HIỀN

hết chỗ nói

— Tắc xi, cho tôi đến đầu đường Cộng Hòa, đi mau lên nhé, tôi đang đợi.

— À, nếu vậy tôi đi chỉ 5 phút là tới.

— Ấy ấy, nói thế chứ đừng chạy nhanh quá.

— Trong thành phố, tôi chỉ chạy 100km thôi không nhanh hơn nữa.

— 100km !! Ờ, nhanh quá cỡ, vậy mà không gây ra tai nạn sao?

— Có chứ, mỗi tuần khoảng 2 lần. Cách đây 8 ngày tôi ủi vào một tiệm thuốc Tây...

— Rồi có sao không?

— Ông khách hàng của tôi phải vào nhà thương.

— ...!! Trời ơi!!...

— Ấy thế còn đỡ hơn hôm kia, chỉ một tí nữa tôi với chiếc tắc xi của tôi xuyết lợt xuống sông rồi đấy chứ.

— ... Ở thời thời, ông tài, tốp tốp, cho tôi sướng đây.

— Hi hi, hết nguy hiểm rồi mà ông, mình qua khỏi sông rồi mà.

— Vàng vàng, nhưng tôi mới thấy 1 tiệm thuốc tây ở đầu ngã tư kia.

— ! !... X H.

bao nhiêu cái răng

Chú ý các bạn vàng răng, tất cả những chuyện cười trên CPTN từ nay cho tới cuối năm 1971 đều có tính điểm và giải trong cuộc thi cười.

LINH VIỆT

lịch sử xe hơi

Có người cho rằng, ý kiến chế tạo xe hơi đã bắt nguồn từ lý thuyết của nhà bác học Anh Quốc Sir Isaac Newton vào hậu bán thế kỷ 17 khi ông nhận định «nước bốc hơi, hơi nước sẽ tạo ra một lực đẩy có thể làm chuyển động một chiếc xe». Khám phá này của Newton đã được những người ham chuộng khoa học sau ông chú ý áp dụng để chế tạo ra xe hơi, theo đó chiếc xe hơi đầu tiên chạy bằng hơi nước ra đời.

nicolas cugnot với chiếc xe hơi đầu tiên

Vào năm 1769, một người Pháp tên là Nicolas Cugnot đã sáng chế được chiếc xe hơi đầu tiên. Chiếc xe của Cugnot có 3 bánh. Trục bánh trước được nối liền với một hệ thống ống hơi ăn thông với một nồi lớn đựng nước đun sôi đặt ở mũi xe. Đúng như lý thuyết của Newton, nước thoát ra hệ thống ống hơi tạo thành

một sức đẩy làm chuyển động trục bánh xe. Bánh xe bị sức đẩy của hơi nước truyền qua trục bánh quay tròn kéo theo cả chiếc xe. Cugnot lái chiếc xe này từ Paris đến Vincennes với tốc độ 3 cây số giờ đã gây ngạc nhiên không ít cho người đương thời. Vui thú với công trình sáng chế của mình không được bao lâu thì chiếc xe của Cugnot trật tay bánh đâm đầu vào bức tường khiến chiếc xe vỡ nát để gây ra tai nạn xe hơi đầu tiên trong lịch sử.

những chiếc xe tiếp nối

Vào đầu thế kỷ 19, nhiều nhà chế tạo xe hơi đã sáng chế ra một loại xe không dùng bánh cho xe lăn chạy mà lại dùng nạng cho xe bước đi như những cặp nạng của người đi khập. Những cặp nạng của loại xe này cũng có trục ăn thông với một nồi nước đun sôi. Nước bốc hơi, thay vì tạo ra sức đẩy làm chuyển động bánh xe như xe của Cugnot thì hơi nước lại làm xô dịch những cặp nạng đặt dưới bụng xe khiến cho chiếc xe bước từng bước một liên tiếp nhau làm cho xe di động. Xe này cũng có 3 bánh. Nhưng theo tính toán của các nhà chế tạo thì bánh xe chỉ dùng để chống đỡ và giúp tạo thế cân bằng khi xe khởi hành mà thôi. Chiếc xe này được gọi là xe hơi chống nạng (automobile à béquilles) được sáng chế năm 1824. và cũng bị đào thải ngay sau đó vì lỗi vận chuyển kỳ cục của nó.

Vào thời kỳ này có 2 người Anh tên là Trevithick và Stephenson đã chế tạo thành công chiếc đầu xe lửa đầu tiên chạy bằng hơi nước trên thiết lộ. Sáng kiến này đã thúc đẩy một kỹ thuật gia khác cũng người Anh tên là Gurney chế tạo ra một loại xe hơi chở hành khách rập theo kiểu

mẫu của loại xe ngựa đương thời. Loại xe này được chế tạo vào năm 1828-1829, có tốc độ 15 cây số giờ đã làm say mê hành khách từ Luân Đôn cho đến những vùng phụ cận. Có thể nói, đây là bước tiến lớn của nghề chế xe tự động trên thế giới vào đầu thế kỷ 19.

Trên 30 năm sau, vào năm 1860, kỹ nghệ chế tạo xe hơi đã bước một bước tiến vượt bậc, khi một nhà sáng chế người Pháp tên là Lenoir ghi trong đề án trình lên chánh phủ Pháp để xin sản xuất loại xe hơi chạy bằng khí thấp (gaz d'éclairage) mỗi bằng tia lửa điện. Khí cháy, khí hấp có không khí sẽ tạo ra một lực đẩy để làm mẫu mực đầu tiên cho loại động cơ nổ. Cùng với Lenoir, còn có một người Đức tên là Siegfried Marcus, năm 1875 đã sáng chế một loại xe hơi khác cũng chạy bằng động cơ nổ. Thế là thời kỳ của xe chạy bằng hơi nước chấm dứt để mở ra một kỷ nguyên mới cho các loại xe chạy bằng động cơ nổ bắt đầu. Hiện nay hình dáng chiếc xe của Marcus chế tạo còn tìm thấy tại Viện Bảo Tàng Monaco.

Nguyên tắc chuyển vận của loại xe hơi chạy bằng động cơ nổ do Lenoir và Marcus sáng chế với nhiên liệu khí thấp đã trở thành điểm tựa cho 2 kỹ nghệ gia khác là các ông Benz người Đức và Delamarre-Deboutteville người Pháp chế tạo ra loại xe hơi chạy bằng xăng vào các năm 1883, tiếp đó được một kỹ nghệ gia khác tên là Daimler xuất vốn sản xuất loại xe này trên bình diện đại qui mô. Mặc dầu chỉ chạy với tốc độ 12 cây số giờ, nhưng nhờ chạy bằng xăng vừa tiện lợi vừa sạch sẽ, cho nên loại xe này rất được khách hàng hâm mộ. Cũng vào thời kỳ này có những kỹ nghệ gia cho ra đời loại xe hơi chạy bằng bình điện (accumulateur électrique), nhưng gặp phải trở ngại là giá quá mả, chơn nữa, các bình điện phải tiếp điện luôn, cho nên, loại xe này chỉ sống được một thời gian ngắn.

Năm 1885, xe hơi chạy bằng bánh cao su do hãng Michelin chế tạo bắt

đầu được tung ra thị trường ở Âu Châu. Người có sáng kiến chế tạo ra bánh cao su là ông Panhard. Chiếc xe đầu tiên có bánh cao su đã được sử dụng trên lộ trình Paris-Bordeaux-Paris. Tuy nhiên, loại bánh cao su này là cao su đặc, chạy không êm mà còn chóng hỏng, cho nên, sau đó, ông Panhard đã đúc ra loại bánh hồng với vỏ và ruột bánh được bơm bằng hơi như ngày nay mọi loại xe vẫn dùng.

Năm 1898, các loại xe hơi chạy bằng xăng đã đạt được tốc độ 60 cây số giờ và chính tốc độ này đã khiến các nhà sản xuất phải nghĩ cách đóng thùng để che gió thay vì để xe lộ thiên như trước. Ông Louis Renault là người đầu tiên đã chế tạo chiếc xe có thùng kín để vừa che gió, che bụi và mưa nắng, đồng thời bảo đảm an ninh cho khách hàng.

Đến đây, lịch sử xe hơi đã bước qua khúc rẽ của đầu thế kỷ 20. Trong vòng 70 năm qua, kỹ nghệ chế tạo xe hơi đã cho ra lò nhiều loại xe vừa đẹp lại vừa đầy đủ tiện nghi. Sự tiến bộ của các loại xe hơi ngày nay đã vượt ra ngoài dự tưởng của mọi người, đó là chưa kể nhiều nước có tài nguyên dồi dào và nền kỹ nghệ tiên tiến đã sáng chế được xe chạy bằng năng lực nguyên tử.

những hãng sản xuất xe hơi nổi tiếng

Với các hãng như Ford, Chevrolet vẫn vẫn... không ai có thể phủ nhận Hoa Kỳ là nước sản xuất xe hơi nổi tiếng nhất thế giới. Ở Anh Quốc có xe hiệu Rolls-Royce của hãng Bentley qui phái và thanh nhã. Ở Đức có hiệu Mercedes của hãng Benz vừa nghi vệ vừa đẹp bên. Ý Đại Lợi có hiệu Fiat là nổi tiếng. Pháp có hãng Citroen và Renault sản xuất những loài xe được hầu hết khách hàng ưa chuộng vì ít hao xăng và thích hợp với túi tiền người mua.

nghề
đẹp nhất
thế giới

ĐỐI THOẠI VỚI MỘT GIÁO SƯ SÙNG SƯỞNG

Tuần trước, Tuổi Ngọc đã giới thiệu phần đầu của cuộc đối thoại giữa hai người: phóng viên Jean Daniel của tuần báo Le Nouvel Observateur và «ông giáo già» Marcel Domerc, người đã 30 năm dạy học và yêu nghề dạy tha thiết, coi nó là nghề đẹp nhất thế giới. Mời bạn đọc «nghe» tiếp cuộc đối thoại đầy ý nghĩa này.

J.D.— Thế còn ông, thái độ của ông ra sao ?

M.D.— Tôi à ? Thật ra đôi khi tôi cũng có những lúc quên lãng và đã phản ứng theo quy luật cổ, nhưng những lúc đó càng ngày càng ít xảy ra, và những lúc yếu hèn đó là những kỷ niệm khó quên đối với tôi. Dầu sao tôi cũng có thể xác định rằng thái độ bằng bột gần như là p' ản ứng tự nhiên của tôi là luôn luôn coi học sinh như một đối tượng quan trọng, nhìn nhận ở nó một sự hiệu hữu cá nhân, tách biệt, đầy đủ, tự nó và bởi nó đã được chứng minh chứ không cần phải đem ra so với những mẫu người lớn tiền chế.

J.D.— Trong thực tế, ông đã xử sự ra sao, vì như ông nói thì đó là một sự bằng bột hơn là một ý chí có suy nghĩ ?

M.D.— Đúng vậy... Thật ra tôi cũng không biết rõ đã xử sự như thế nào. Tôi chỉ biết là học sinh thì họ linh cảm thấy điều đó rất nhanh, và càng ngày họ càng cảm thấy rằng đối với tôi họ là những hiện hữu, mỗi em học sinh là một cá nhân hiện hữu - và rằng sự hiện hữu như vậy là một điều quan trọng đối với tôi. Ông chắc chưa được biết đến một lớp học cởi mở. Lúc đầu chính tôi cũng không quan niệm nổi điều đó, nhưng tôi đã tạo lập được sự cởi mở như vậy.

Trong mười năm gần đây, lớp học của tôi coi như được bỏ ngỏ, ai muốn đến hay ai muốn trở lại cũng được. Ngoài nhà trường, tôi rất hay nhận được những cú điện thoại của các học sinh hỏi tôi: « Bao giờ con có thể gặp thầy? Con cần gặp thầy lắm ». Tôi cũng nhận được rất nhiều thư từ...

Một hôm có một trò cũ thuộc một nhóm rất thường đến nhà gặp tôi, trong một cơn căm giận đã nói mỉa: « Hừ! Cái «mốt» lại nhà thầy bàn thảo! Tại con lại vì chẳng biết làm gì khác, cũng như đến quán nhậu vậy ». Ông coi, đó cũng là một thành công đáng kể đấy chứ. Ông thử tưởng tượng xem nếu điều đó được tổng quát hơn, một nền giáo dục, một xã hội mà người ta có thể bảo nhau: « Buồn quá nhỉ, chẳng biết làm gì bây giờ. Thôi tại mình lại đang trường học một lúc đi ».

J.D.— Hiên nhiên đó là lời ca ngợi cao đẹp nhất người ta có thể dành cho giáo sư.

M.D.— Tôi không ngừng tự hỏi: Tại sao họ ở đây? tại sao họ đến đây, họ trở lại đây? Lời nói của tôi đâu có phong phú đến nỗi họ nghe không biết chán, không nghe thì thấy thiếu sót.

Rồi sau cùng tôi đã hiểu: họ đến không phải để tìm tôi mà để tìm chính họ. Với tôi, họ tự tìm thấy họ dưới một con mắt — một con mắt người lớn — coi họ là những hiện hữu cá biệt và toàn vẹn, và tôn trọng sự cá biệt toàn vẹn đó.

J.D.— Xin giáo sư cho biết học sinh làm sao có thể hiểu rằng họ được coi như một con người, rằng người ta nhìn thấy ở họ không phải chỉ là một tương lai mà là một cuộc đối thoại với một hiện tại.

M.D. Học sinh cảm thấy rất mau rằng tất cả cái gì là cuộc đời của họ, đối với tôi đều có một tầm quan trọng như cuộc sống của một người trưởng thành; rằng tất cả những gì đến với họ, những hành vi của họ, những tư tưởng, những khao khát, những ưu phiền của họ đối với tôi cũng trầm trọng, cũng gây cho tôi những xúc động mạnh mẽ, cũng nặng nề ý nghĩa như bất cứ một điều gì có thể xảy đến cho bất cứ một người trưởng thành nào, cho bạn bè, cho phụ huynh của họ, cho chính tôi...

Đối với một nhóm học sinh, tôi là kẻ mà vào một buổi tối, họ có thể điện thoại cho biết có một cô bạn gái (15 tuổi!) trong một tình trạng gia đình bị đất, không thể làm bài thi môn quan trọng ngày hôm sau (môn đó tôi không phụ trách dĩ nhiên), vì lý do nữ sinh đó đang bị thất tình. Tôi thấy cần phải tránh cho em đó một con zéro và thậm chí anh gia đình có thể do cái số điểm xấu đó mà ra. Tôi đã thu xếp với giáo sư liên hệ bỏ qua việc đó. Các em học sinh đã nhớ mãi việc đó. Ba năm sau, một nữ sinh đệ nhị có nhắc lại câu chuyện với tôi.

J.D.— Thế còn ngay trong lớp học thì thái độ của giáo sư ra sao?

M.D. Tôi đã đi đến một kết luận rất mau — một kết luận mà tôi hoàn toàn chấp nhận — là lớp học phải điều hành cho một sự thông đạt 2 chiều, về cả hai phương diện giảng dạy và uy quyền.

J.D.— Xin trở lại một điểm quan trọng. Thái độ của giáo sư có lẽ do một triết lý cho rằng tới 15, 16 tuổi con người kẻ như đã thành nhân rồi. Như vậy thưa giáo sư, sao còn đặt ra vấn đề đào tạo, uốn nắn các em?

M.D.— Tôi không hiểu rõ thế nào là thành nhân. Ông chắc cũng biết rằng chúng ta luôn luôn còn trong tình trạng đang hình thành; và chúng ta nên cầu mong cho đến lúc mãn đời vẫn còn trong tình trạng đang dở đó, vì có như vậy thì con người mới còn có cái gì để cố vươn lên mà đạt được.

J.D.— Nhưng cái thế giới nội bộ của tuổi mới lớn — cái thế giới mà giáo sư cho rằng cũng tự tại và thuần nhất như thế giới của người trưởng thành — cái thế giới đó không kéo dài.

M.D.— Thời gian có một ý nghĩa nào không?

J.D.— Thời gian có một ý nghĩa nếu ta công nhận phải có thời gian để tạo được một nhân dạng. Quả thật có một chuyên biệt và gần như có một thứ giai cấp của tuổi trẻ. Nhưng cái sự kiện là điều đó không kéo dài có thể khiến ta tha thứ được ở những người trưởng thành một ý nghĩ và một thái độ chờ đợi vì thấy rằng tuổi mới lớn sẽ qua đi. Dĩ nhiên tư tưởng đó đã tạo nên mọi sự biếng nhác đối với giới trẻ.

M.D.— Đúng, và điều đó đủ làm cho những người trưởng thành chóng sao lãng cái sức mạnh, sự sống động của nội tâm một con người tự cảm thấy sự hiệu hữu của mình, tự cảm thấy có quyền được tôn trọng. Chỉ cần một cách nhìn nào đó hoặc cách nói nào đó với một thanh thiếu niên cũng đủ được em đó nbla lại bằng con mắt như muốn nói: « Này ông, ông cảm thấy, ông biết rằng tôi thực sự hiện hữu trên cõi đời này, phải không? »

J.D.— Giáo sư vừa nói tới sự thông đạt 2 chiều. Phải chăng giáo sư cũng đã chờ đợi nhiều ở học sinh?

M.D.— Đúng, tất cả những điều học sinh chú trọng đến đều là những điều cần học hỏi đối với tôi.

J.D.— Những điều mà đôi khi chắc hoàn toàn mới lạ đối với giáo sư?

M.D.— Phải, và điều đó rất thường xảy ra. Và nghề dạy học hấp dẫn ở chỗ đó. Và ông nên nhớ rằng việc thú nhận mù tịt về một vấn đề, việc nói trắng ngay ra: « Về điểm đó, các anh biết nhiều hơn thầy » đối với học sinh đã không làm giảm giá trị của ông thầy mà ngược lại sẽ tăng thêm giá trị và chắc chắn sẽ tạo được sự biết ơn và niềm tự tin nơi học sinh.

Những năm gần đây, khi một học sinh mới thao thao bất tuyệt về nhạc jazz hay nhạc phổ thông, chính tôi đã trở nên người học trò chăm chú nhất lớp. Tôi muốn tự đặt mình vào phối cảnh tâm lý của em học sinh đang say sưa trình bày, muốn cảm thông sự mê say của em. Tôi đã từng được nghe những em hiểu biết hơn tôi rất nhiều về điện ảnh, về khoa học giả tưởng (science-fiction, về tâm-đ- học. Các em đó đã tỏ ra biết ơn tôi không những vì tôi chăm chú nghe mà còn vì sự... mù tịt của tôi nữa.

J.D.— Giáo sư cũng đã đề cập tới sự thông đạt 2 chiều về phương diện quyền uy trong lớp học.

(Còn nữa)

rồi cây trái sẽ chín • võ hồng

(Tiếp theo trang 14)

— Chiến tranh tàn nhẫn quá.

— Nhân loại đã biết thế từ lâu. Nhưng người ta vẫn đánh nhau mỗi ngày một hăng hơn. Em có thể uống một tách sữa rồi đi nghỉ. Không phải nằm trong giường để ghét chiến tranh thì chiến tranh sẽ chấm dứt.

Lê quay sang tôi định nói gì đó thì bỗng tiếng còi vụt hú lên, kéo dài ra, vươn lên cao, vươn mãi lên rồi chấm dứt lừng lờ. Tiếng bánh xe lăn rền ở mãi đằng xa, rung chuyển lòng đất. Niềm vui như chuyển theo nhịp bánh xe lăn làm rộn ràng lòng tôi. Khuôn mặt Lê rạng rỡ. Nàng nói trong nụ cười :

— Nếu không có tiếng còi hú thì em đã giận anh. Anh tàn nhẫn...

— Anh không tàn nhẫn đâu. Anh cũng mong mỗi tiếng còi tàu như em vậy, hơn em nữa. Còn nói về chiến tranh thì anh cũng đã nói như em, nói trước em. Chúng ta giống nhau. Có điều anh đi trước em một bước, một bước dài.

Đèn giường tắt. Trong chần ăm chúng tôi đi dần vào giấc ngủ bằng những bước chập chờn.

Chợt tôi giật mình tỉnh giấc. Vì một hình ảnh hãi hùng nào trong cơn mơ hay vì một tiếng động mạnh? Canh tôi Lê cũng mở to mắt. Tôi sắp sửa đưa câu hỏi thì có tiếng hét to ở đầu đường «Mày giết tao đi. Ối trời ơi ! Nó giết tôi. Nó giết tôi. Ối trời ơi !» Giọng the thé của đàn bà.

Tôi xô chân vào dép, mở cửa đi ra hiên. Vài người đứng tụ họp trước một căn nhà ở xế cửa. Tôi đi men lằn ra đường và đến hỏi một người đứng cạnh :

— Chuyện gì thế ông ?

— Vợ chồng bác xe lửa cãi nhau.

— Ông này làm xe lửa ?

— Bác ấy làm tài xế.

— Thế thì mới vừa về đến nhà xong. Tàu Tháp Chàm mới về hồi mười một giờ hơn.

— Vâng, mới vừa về xong. Họ cãi nhau hàng ngày. Người vợ...

Liền lúc ấy một tiếng hét vang lên và trong khung cửa có ánh đèn dọi ra. Người vợ sấn sổ nhảy tới đập thùm thụp vào lưng người chồng. Tóc mũ bật tung lên. Người chồng cong lưng lại xoay trở để tránh đòn. Trông gã như một con gấu. Chợt gã chồm vòn đứng dậy :

— Mày im ! Mày mà...

— Mà sao ? Mà cái gì ?

Người vợ vỗ đét hai bàn tay vào nhau rồi chống nạnh rồi vung một tay ra, chia ngón trở chỉ vào mặt người chồng :

— Mày dụ dỗ tao. Tao làm. Tao tưởng về với mày thì sung sướng. Mày lừa dối tao. Lương mày là lương chết đói. Nếu tao biết thế này thì thà tao theo thằng Phước. Nó đẹp trai.

« Nó đẹp trai », có lẽ câu ấy đập vào mặt, vào mắt, vào tai, vào tâm não của gã. Chắc chắn là gã choáng váng, máu bốc rần rần lên thái dương, gã mất thăng bằng. Gã bước lù lù tới. Mọi người hồi hộp đợi chờ một tai nạn. Bàn tay như gấu đỏ sẽ móc cổ người đàn bà, những ngón tay kéo giật cái ống khi quần và cái ống thực quần ra đánh « sục » một cái như khi người ta móc cổ con gà. Đôi cánh tay đó bẻ vụn lại và cả bộ xương sườn của người đàn bà bẹp rúm. Nang không. Gã đứng dừng lại rồi gầm lên :

— Thằng Phước.. Tở mẹ mày.

Uất ức làm nghẹn cổ gã, gã không nói tiếp được. Giọng người đàn bà vẫn the thé :

— Mày giỏi làm gì tao đi. Lương mày là lương chết đói. Thà tao đi làm đi còn sướng cái thân hơn.

Gã đàn ông đưa mắt lừ lừ nhìn ra khung ánh sáng của cái cửa mở. Người đứng xem lẫn lộn với bóng tối, với màu đen của những thân cây thông, những bụi hoa quí, hoa hương mộc. Gã đứng ngẩn ngơ như đang suy nghĩ về một thái độ. Cái lưng gã nung núc thịt. Gã đi lùi lại phía cái tủ. Mọi con mắt đổ xô nhìn theo. Gã vói tay lên đầu tủ. Những trái tim đập hồi hộp. Tìm cái gì đó ? Một khẩu súng ? Một con dao găm ? Gã kiễng chân đứng quờ quạng.

Người vợ trở mắt nhìn theo cánh tay gã, miệng há tròn. Có lẽ mẹ cũng đang tò mò và hồi hộp như những khán giả đứng vây quanh.

Chợt đôi gót chân của gã hạ xuống. Gã rút cánh tay về và nơi bàn tay gã đang đưa không phải một cây súng mà là một cái mũ lưỡi trai. Dường như có một tiếng « ồ » khe khẽ phát ra từ đầu đó. Gã lặng lẽ chụp mũ lên đầu. Gã xoắn lưng quần, kéo cao lên rồi lù lù bước ra cửa. Những người hiếu kỳ đứng quá sát lối đi lật đặt tránh dạt ra. Tiếng chân gã nặng nề trên chiếc cầu ván bắc qua cái rãnh nhỏ vét ở sát đường.

Người vợ chỗ mắt nhìn theo rồi như chợt giật mình vì sự im lặng kéo dài của mẹ, mẹ trở lại to tiếng :

— Đờ khốn nạn. Mày có giỏi thì đi luôn. Tao thách mày đó. Hể còn về đây, tao vác chổi chà tao đập trên đầu mày. Đờ khốn nạn.

Rồi hạ thấp giọng phân trần với những khuôn mặt lấp ló ẩn nấp trong bóng tối :

— Tôi đâu có thương ? Quê mùa cục mịch. Tương tôi đâu phải tương lấy chồng lái đầu máy xe lửa. Dầu, nhớt, than, bụi dính đầy áo đầy đầu. Mà dụ dỗ tôi. Tôi làm...

Cái hàm của người đàn bà mòng, đôi con mắt liếc loang loáng, tôi không nghĩ rằng người đàn bà bị dụ dỗ. Có lẽ con gấu vừa đội mũ đi ra mới là kẻ bị dụ dỗ.

Thấy sân khấu chỉ còn một nhân vật độc thoại nên các bụi cây rung

riah, tiếng chân giẫm gãy « rắc » những cành cây khô và các khán giả lục đục ra về. Người đứng cạnh tôi cũng về một chân với tôi. Cả Lê nữa. Sương xuống lạnh vai làm tôi rùng mình và tôi bắt chuyện với ông ta :

— Ông lái đầu máy xe lửa ngó bộ hiền lành.

— Hiền như cục đất. Lớn tuổi hơn con mẹ nên con mẹ ăn hiếp. Ngày nào cũng đòi bỏ lão.

— Lớn hơn nhiều lắm ?

— Đầu vài chục tuổi. Nhưng lão còn mạnh gấp đôi con mẹ. Để đái vài lần thì con mẹ cọt rọt liền. Con mẹ đang trai gái với một anh Trung sĩ Truyền tin nên con mẹ mới sinh chuyện như vậy. Hễ lão lên tàu là con mẹ nhẩy qua nhà anh Trung sĩ. Thôi chào thầy cô về nghỉ, tôi rẽ qua ngã này.

Ảo tượng xây dựng xung quanh tiếng còi xe lửa Tháp Chàm tan nát, gãy vụn. Hạnh phúc không dễ có như trong trí tưởng tượng chủ quan của mình. Bàn tay Lê tìm nắm bàn tay tôi trong đêm.

— Anh.

— Gì em ?

— Người đàn bà tai ác quá.

— Vâng.

— Tội nghiệp cho người chồng.

— Vâng.

Tôi không muốn nói gì thêm. Đã quá đủ. Như cái màn đã hạ xuống, đã khép kín lại, xóa hẳn những cảnh đẹp để rợn rùng trên sân khấu.

Sau ngày đó tôi hay giữ im lặng, ngồi trầm ngâm hàng giờ suy nghĩ về trường hợp Hạnh phúc của mình. Có thể dễ đổ vỡ như trường hợp người lái đầu máy xe lửa ? Phương sẽ nói sao nếu nàng biết rằng hôm nay tôi đang khổ tâm cạnh một người đàn bà còn nhỏ hơn tuổi nàng nữa ? Tôi đã ngậm ngùi xa nàng cũng bởi một nguyên cớ thường ám ảnh tôi, đó là sự cách biệt quá lớn về tuổi giữa người đàn ông và người đàn bà. Thế hệ của tôi cân bằng về lý trí và tình cảm nên Phương không lay chuyển tôi được. Nhưng cuộc đời xâm nhập vào tôi không chỉ bằng máy thu thanh mà bằng mọi ngã. Chiến tranh bốc cháy làm cho con người sống vội sống cuồng, vạy cao trên đầu gối khiêu khích dục tính của người nhện, nhạc điên loạn rỗng những hồn ma quái ở góc phố này và ở góc phố kia. Xã hội bùng nổ thả hai tay. Ma túy chích vào mạch máu, vũ điệu sexy, lịch treo tường sexy, tuần báo sexy.. Cơ n lốc thời vùn vụt từ phía bên kia Thái bình dương, bên kia Đại Tây dương cuốn hút quay cuồng. Màu sơn của tươi mát trở lại, xanh nhợt xám nhạt thay cho xanh lá cây, xanh biển, huyết dụ. Màu ô tô, màu áo, màu giường tủ, màu gạch lát sàn nhà cũng vậy. Một cuộc hồi xuân rộng lớn làm ngậy ngất tâm hồn con người. Trong cơn say sưa điên loạn đó, cuộc đời sắp đặt cho tôi gặp Lê. Và tôi không cưỡng lại được.

Lê tôn trọng những hồi im lặng của tôi. Nàng ít nói, chỉ thỉnh thoảng hay cầm giữ bàn tay tôi giữa hai bàn tay của nàng. Chợ một hôm nàng bảo tôi :

— Anh còn nhớ chị Tuyền con bà Phúc Lai ở đường Lê Văn Duyệt ?

— Nhớ: Cô ta có cái nốt ruồi duyên ở cằm bên mặt.

— Lê nhưu đôi mày nhìn tôi. Có lẽ cái nốt ruồi ấy nhỏ quá ít người để ý.

— Anh biết mà. Cái cô đẹp đẹp ấy mà. Hay ngồi chiếc Aronde màu kem với ông chồng Trung úy Đại úy gì đó mà.

— Vâng, đúng. Cặp đó ly dị ba năm nay rồi. Chắc anh biết ?

— Sơ sơ thôi. Từ ngày bà Phúc Lai dọn về Saigon thì anh cũng ít được biết tin tức của cô ta. Có nghe nói anh Trung úy Đại úy gì đó bỏ cô ta để lấy vợ khác.

—... giàu hơn. Mấy năm sau này bà Phúc Lai buồn bán thua lỗ dẹp tiệm nên anh Mô chồng chị Tuyền bỏ chị luôn.

— Tình đời là thế,— tôi nói vẫn vợ.

— Nhưng bây giờ bà Phúc Lai buồn bán khá lại rồi. Bà mở tiệm gỗ to và thầu cho nhà binh.

— Càng hay. Muốn mau giàu thì phải làm nhà thầu, thầu xây cất, thầu cung cấp, thầu hốt rác. Buồn bán lắc nhắc lượm từng đồng là phương thức tiền công nghệ không còn hợp thời nữa:

Nói về phương thức làm ăn mới, hẳn nhiên không phải là chủ đề mà tôi và Lê muốn nhắm tới. Tôi biết cái đỉnh của câu chuyện phải là Tuyền, người đàn bà đẹp bị phụ tình đó. Đang giàu rồi sa sút rồi giàu lại, những cơn sóng gió đó ảnh hưởng như thế nào đối với chiếc thuyền giữa dòng là thân phận cô Tuyền, tôi chắc Lê muốn kể cho tôi nghe về chuyện đó. Tôi hỏi:

— Còn cô Tuyền ?

— Em ngẫu nhiên gặp chị hôm qua, ngoài phố, Chị ở Saigon lên đây nghỉ mát.

— Có chồng lại rồi ?

— Có lẽ. Em chưa kịp hỏi, Chị hẹn chiều nay lại chơi.

Buổi chiều Tuyền tới bằng taxi. Lê bắt đầu những câu xã giao thủ tục và hai người đàn bà tha hồ khen nhau. Khách thì khen chủ có cái phòng bày biện mỹ thuật, chủ khen lại khách độ rày béo ra. Khách khen thêm một phát là chỗ này yên tĩnh, chủ trả lễ là vòng ngọc trai đẹp ác. Vân vân. Hai người bắt nhau những mũi tên bằng vàng. Khi tôi ra chào Tuyền thì hai người đàn bà đang ở mực tâm tình.

— Chị đã nối tiếp với một người nào khác ?

— Cũng sắp sửa.

— Người ra thế nào vậy chị ?

Tuyền lưỡng lự trong khi trả lời :

— Em chắc anh chị sẽ ngạc nhiên nếu em nói tên người ấy. Nhưng mà chỗ anh chị là quen lớn coi như bà còn, em giấu làm gì..

Tuyền cúi mặt nói câu trả lời đó. Rồi nàng ngừng mặt nhìn tôi và nhìn sang Lê :

— Anh Hạo trước làm thư ký cho hiệu buôn của mẹ em.

— A, Anh Hạo.

Đó là cách Lê tiếp đón lời giải: Tôi im lặng đợi thêm một phần ứng hoặc một lời giải thích của Tuyền.

— Anh thấy ra sao?

Tôi lúng túng như người dự trò chơi lớn bị phạt bắt đứng giữa vòng tròn. Tôi quay hỏi lại:

— Chị đã cân nhắc kỹ rồi?

— Em cân nhắc dữ lắm. Anh Hạo không giàu, không có địa vị nhưng mà anh ấy yêu em chân thành từ trước, hồi em chưa lấy chồng, và sau này khi em ly dị. Em đã gặp nhiều người, nhiều người muốn yêu em, có người góa vợ, có người độc thân, có người hiện đầy đủ vợ con. Nhiều người giàu có nhà có xe, có đầy đủ tiện nghi, nhưng em không đủ lòng tin họ. Em tin Hạo hơn. Em muốn được sống yên lành, bên cạnh một người chân thực yêu mình. Hạnh phúc ở trên đời này, anh chị coi, rất đổi là mong manh. Không kể tiền bạc nay còn mai hết, đến ngay cái hình hài của mình nay mạnh mai đau, ra đường lỡ gặp một tai nạn là... Em sợ những người đàn ông chỉ yêu mình với điều kiện. Em tin chắc là Hạo yêu em không cần điều kiện. Hạo bảo em: Chừng nào Tuyền thấy có thể đồng ý thì Tuyền bảo Hạo. Hạo không thúc dục, Hạo có thể đợi năm năm nữa, mười năm nữa.

Tối đó, Lê khóc trên vai tôi.

— Em biết những ý nghĩ gì đã vò xé anh mấy ngày gần đây. May quá, chị Tuyền đến chơi đúng lúc và em nghĩ rằng chị Tuyền đã thay em mà trả lời anh những câu hỏi anh tự đặt ra. Em cũng nghĩ như chị Tuyền vậy. Hạnh phúc là cái gì còn sót lại sau khi ông Trời hay Thượng đế hay tạo hóa đã giành lấy hết. Mình không có quyền đặt điều kiện cho ông Trời. Em yêu anh bởi em cảm thấy được an ổn bên anh. Dẫu không thường nói ra nhưng em biết anh cũng đồng một quan niệm về cuộc đời như em. Không thể tin ở lời nói. Người ta thường nói dối, nói không kịp nghĩ và mâu thuẫn ngay khi nói. Em tin ở sự im lặng của anh. Anh không đòi hỏi gì ở em hết, chấp nhận những cái gì em mang đến cho anh và điều đó làm em an tâm. Em có thể lấy Cần. Nó vừa ở trường Cao đẳng Điện học ra. Em có thể lấy Du. Nó vừa tốt nghiệp Đại học khoa học. Nhưng em chọn anh.

Tôi cầm bàn tay Lê đặt lên môi.

— Em không muốn hỏi hớp, không muốn bị đặt điều kiện. Tưởng tượng rằng lúc nào em cũng có thể bị Cần hay Du đòi hỏi phải thế này hay thế khác, bắt em liếc nhìn xem họ đi làm về với khuôn mặt vui buồn mừng giận thế nào. Không, em không muốn cố gắng thái quá, cố gắng cả ngay trong những lĩnh vực không thuộc thẩm quyền của mình. Cần và Du chúng nó yêu em, chúng nó chịu đựng em, nhưng đồng thời chúng nó sẽ làm em mệt bởi những tham vọng chấp chổng. Cái cây có thể ngoi ra gặp ánh sáng bằng hai cách. Một là hùng hục đẩy những tảng đá ngăn chặn nó. Hai là tìm một kẽ lách tránh những tảng đá. Những tham vọng không dẫn tới an vui thật sự và ánh sáng chính là niềm an vui mà em vừa nói đó.

— Cám ơn em, — tôi nói.

Lời giải của Lê làm cho tôi an lòng. Mỗi người quan niệm cuộc đời mỗi cách và may cho tôi là có trường hợp của Tuyền tạo cho tôi thêm lòng tin. Tôi bảo Lê:

— Cám ơn em đã cho anh lòng tin. Để bắt đầu niềm tin mới, anh thấy công việc cần thiết thứ nhất là chúng ta nên dọn nhà, tìm thuê một ngôi nhà mới.

— Dọn nhà?

— Phải. Chúng ta tìm thuê ở mạn Lò gạch ở mạn Xuân-an.

— Em thiết nghĩ chúng ta có cần gì phải dọn nhà?

— Cần lắm. Mỗi đêm khuya nghe tiếng còi tàu...

Lê gật gật đầu, giơ tay ra hiệu bảo tôi im. Rồi nàng cầm bàn tay tôi ấp lên má:

— Em hiểu. Em hiểu rồi.

Phượng ơi, anh nghĩ đến em giờ này. Giá chúng ta gặp nhau chầm chậm đôi ba năm thì em đã giữ địa vị của Lê ở cạnh anh, giúp đỡ và thương mến anh như lòng em hằng mong ước. Thời gian đổi thay những quan niệm như ánh nắng làm chín cây trái trên cành. Em bây giờ hiện ở thị trấn nào, buồn vui sướng khổ như thế nào? Anh có lỗi với em hết sức. Anh muốn viết cho em những bức thư, những bức thư hối hận, những bức thư ghen ngạo, nhưng mà em ra đi bần bật không hề để lại một địa chỉ, một dấu vết của bước chân thai thú em đi. Anh chỉ còn biết cầu mong em sống an lành và nếu có khi nào tâm hồn em lãng đãng nhớ về những ngày cũ thì anh mong em sẵn lòng tha thứ cho anh.

đã phát hành khắp nơi

NGỰA CHÚNG

TRONG SÂN TRƯỜNG

truyện dài đẹp nhất của

DUYÊN ANH

TUỔI NGỌC XUẤT BẢN

SỐNG MỚI 30B PHẠM NGŨ LÃO TỔNG PHÁT HÀNH

trong nhật ký của Quỳnh

truyện dài ĐÌNH TIẾN LUYỆN

203

Cái bà giữ máy thật dễ thương, tôi bắt chuyện hỏi thăm bà, cái điện thoại này vắng lắm cơ, nhưng thỉnh thoảng cũng hết «giờ tông» mà không để ý. Thật lắm lắm, tôi bảo bà bán cho tôi trước một cái «giờ tông» và tôi bỏ sẵn trong chiếc ví bé tí của tôi, để trong cặp Viễn biết, chắc anh cười. Và anh thương tôi hơn.

thứ ba, 7-12

Cái lạnh của những ngày đầu tháng mười hai, sao mà nó thân ái quá nhỉ! Đi học trong tấm áo len, buổi sáng trời lạnh lạnh, tôi muốn được thư thả gặm khúc bánh mì hay bện bẻ dung dăng nắm tay nhau đi lại trong sân trường trong những giờ chơi đầu, giá kéo dài hơn được dăm mười phút nữa. Con Thanh áp hai bàn tay vào má tôi, lạnh quá mi ơi và nó ôm chầm lấy tôi. Dù lên một lớp, có kỳ thi cuối năm đề mà lo lắng, dù cả bọn chúng tôi có nhận thấy nhau người hơn một tí.

đình tiến luyện

204

Nhưng vẫn là những Thục, những Lệ, những Yên, những Thanh, chúng tôi vẫn hay đùa nghịch vậy. Trong lớp cả bọn ngồi xô lại với nhau ở một đầu ghế và chia nhau những gói đậu phộng da cá dòn trong ngăn bàn. Tham vừa vừa chứ, mắt phần ông, ông mách thầy bây giờ. Cho mách đấy, ông thầy này có con trai «bỏ» lắm con gái ạ. Học đâu? Học vườn trẻ đường Hiền Vương. BỐ KHỈ, ông ta có đăng báo tìm người làm đầu mà mà may ham.

Thành phố mới lạnh một tí, ấy thế mà thiên hạ diện áo len áo măng-tô rợp cả đường. Tôi nhớ tới Viễn, buổi trưa tan học chiếc áo len vắt trên cánh tay và tôi ngơ ngẩn ở cổng trường. Hôm nay trời lạnh chắc anh biết. Sao không đón em ở cổng trường. Hàng sao buồn chắc anh không biết. Em về nhớ anh, rồi cũng bỗng dưng...

Tôi xóa bỏ ý nghĩ là mình vừa ngơ ngẩn được vài câu thơ. Kỳ cục bởi vì nó chẳng có vần điệu chi cả. Anh biết chắc anh la cho xem. La em

205

không hờ Viễn. Quỳnh ngoan lắm mà, thỉnh thoảng mơ mộng một tí thôi.

Chủ nhật vừa rồi tôi và chị Hạnh lên quân trường thăm anh Uy vì cấm trại, sinh viên không được về phép. Dọc đường tôi được nghe chuyện của chị Hạnh, Quỳnh biết không, chị (ôi, sao nghe mà tưởng như thiên hạ đã... vợ chồng với nhau rồi) ngơ ngẩn lắm cơ, nhất là cái đạo mới nghe tin anh ấy đi lính, đang ăn cơm với cả nhà mà nghĩ tới anh ấy đi lính, tự nhiên chị khóc, cả nhà chả hiểu gì tưởng chị cần nhằm ớt cay. Kể cho ông ta nghe, ông ta la quá thề, làm gì mà phải lo sợ thế nhỉ, bộ tôi đã chết đâu. Chị Hạnh, tôi nhận thấy chị rất kín đáo trong mọi chuyện, ấy thế mà, chuyện ấy, sao thiếu hạ vẫn cứ thích... khoe. Tình yêu đấy à, nó thêm được kể lể, được tâm sự, được vuốt ve, được nhắc tới khi thiếu vắng nhau. Tôi khen cái gương, cái lược, cái kẹp tóc của chị đẹp quá. Ấy, của anh Uy cả. Màu áo chị cũng hay quá. anh Uy thích màu ấy đấy). Ông anh tôi, không ngờ ông ấy khéo đi sắm quà cho người yêu đến thế. Tưởng ra một ông con

206

traí lê la các tiệm mỹ phẩm để chọn cho con gái, chắc ngớ ngẩn, buồn cười và dễ thương lắm. Tha hồ cho chủ tiệm chém đất. Đừng trả giá nhé, để cho món quà đáng giá 1 đồng để trả thành 10 đồng. Ấy thế mới rợn rã cái túi tiền và, ấy thế món quà mới gói ghém nhiều yêu thương, vô phúc cho những người con gái nào cần quá còn mở miệng chê, có thấu... đoạn trường mà khổ chủ đã vất vả tính tới tính lui — tôi đang cười, và tôi không hiểu tại sao mà mình cứ làm như đã rành cả mọi chuyện, những chuyện mà đáng lẽ, tôi còn phải là cô bé ngớ ngẩn).

Tôi đã nói là tôi vẫn mong cho chuyện chị Hạnh và anh Uy thành chuyện của các ông cụ bà cụ nói với nhau. Hôm thu dọn phòng anh Uy, tôi tò mò mở ngăn kéo thấy tấm hình bà Hạnh chụp lồng khung da của anh Uy bỏ trong ấy và tôi lờ lờ ra đặt giữa bàn anh. Anh Uy ký vào đầu tôi một cái, con bé này đại dột vậy, mẹ la cho thì sao. Ở kia, sao lại là nhĩ, em sắp vác xuống để ở trên mặt tủ ngoài phòng khách đấy. Anh Uy vẫn muốn để sâu cái khung ảnh người yêu của anh trong

207

ngăn kéo ấy. Ai cũng có quyền áp ú chuyện mình, gìn giữ, nâng niu và có bồn phận phải lo sợ cho sự mất mát, tan vỡ có thể xảy ra. Anh Uy có lý do của anh.

Mọi chuyện, mọi chuyện cuối cùng cũng khiến tôi bắt nhớ tới Viễn.

thứ sáu 10-12

Tôi nhớ tới Viễn, anh mỗi ngày mỗi khác lạ. Viễn cao lớn đứng choán hết cả trái tim nhỏ bé của tôi. Có phải là tình yêu đang đến với tôi bằng hình ảnh một người con trai ấy. Tôi nghĩ, cho đến lúc nào tôi đứng vào chỗ của một người con gái, Viễn đứng vào chỗ của một người con trai, hai người yêu nhau, chẳng hạn như anh Uy và chị Hạnh, như những người yêu nhau khác, không biết có gì khác nhiều không, như bây giờ tôi đang nhớ tới anh.

Viễn bảo hôm nào đi phố chơi không, tôi ngại và im lặng không

208

đáp, tôi nghe rõ tiếng « o o » trong máy lúc ấy. Viễn bảo, thôi vậy. Rồi anh đặt máy xuống, tiếng « keng » nhẹ dội lại và tôi ngẩn ngơ cầm cái ống điện thoại lúc lâu. Suýt nữa thì tôi đã khóc ngay lúc gác máy. Nhưng về đến nhà, đóng cửa buồng lại, rồi tôi cũng khóc. Sao vậy anh, Viễn ơi... Tôi buồn quá. Những day dứt không thôi. Tôi mở trang sách ra mà tâm hồn cứ rơi đi đâu đâu. Mặc kệ anh đó, Viễn ơi...

Tôi đã khóc thật nhiều. Cũng là những giọt nước mắt vu vơ của hôm qua.

thứ tư, 15-12

Tình yêu. Có ba điều thôi thúc những người yêu nhau?

1 — Đòi hỏi sự có mặt của nhau.

2 — Muốn được chia sẻ những gì thuộc về nhau.

3 — Hướng về nhau, mong đợi được kết hợp với nhau.

(Trong một trang sách mà tôi tình cờ đọc trưa nay trước khi ngủ).

đình tiến luyện

209

thứ hai, 20-12

Gần tới Noel, cái không khí trong lớp tôi cũng bị ảnh hưởng một chút của đường phố. Nghỉ hai giờ sau bạn bè rủ nhau cả chục đứa đi rước đèn khắp các cửa tiệm để ngắm vài vóc và đủ thứ được bày ra lề đường. Thục rủ tôi nhưng tôi không đi. Buổi chiều chị Hạnh tới nhà kéo cả tôi và bé Thy đi. Chúng tôi mua được vài thứ mà khi mới mua xong cứ xuýt xoa là rẻ rồi cuối cùng mới biết là mua hớ đến vài trăm bạc. Bé Thy được chị Hạnh mua cho một con Bella tóc vàng, cô bé thích quá bỏ ăn cả bữa cơm chiều.

Hồi này các ông chú bà bác mời tôi chơi, các ngài bàn chuyện dựng vợ gả chồng um cả lên cho tôi khuya. Chiều nay tôi cũng mới gặp một đám cưới ở giữa đường. Thế là người ta gọi là mùa cưới.

Tôi vừa đứng trước gương và ước thử tấm vải áo hoa mà tôi mới chọn với chị Hạnh chiều nay. Mùa vải này, không biết

210

anh có thích không, Viễn nhỉ. Tôi mới tập nghĩ như vậy. Tại hôm trên đường đi Thủ Đức với chị nghe chị nói, rồi Quỳnh sẽ biết, đến cái thuở có một người đề mà nhớ đề mà thương mình sẽ có khối điều đề mà bận rộn, đi chọn vải cứ phải lưỡng lự, không biết người ta có thích, đôi giày này, mái tóc này, màu son này... rất cuộc rồi chẳng phải mình chọn cho mình nữa, mà là chọn đề sao cho một người vừa lòng.

thứ tư, 28-12

Rồi những ngày của tháng mười hai sắp qua đi. Qua đi một mùa Noel thân ái đầu đời của tôi. Tôi hồi hộp được chờ bước chân của Viễn tới, hồi hộp quá đi mất. Mấy lần tôi định ra cái phòng điện thoại ở đầu đường gọi cho anh, nhưng ngại ngùng. Những con số, tiếng chuông reo ở đầu dây đàng kia rồi tiếng giờ tống lộn vào máy lúc có người nhắc ống nghe lên. Không phải tiếng Viễn trả lời, tôi im lặng đặt máy xuống

211

và thật buồn bước ra ngoài đường. Anh không có mặt ở tòa soạn chiều nay, chắc anh bận giờ học ở trường. Hay anh đi đâu. Anh đi đâu nhỉ. Tôi trở về nhà lấy xe đã định đi ra thư viện. Nhưng là ngày hôm sau, tôi tới thư viện, không có anh trong những hàng sách buồn. Anh có thêm thương thêm nhớ tới gì con bé Quỳnh này không anh nhỉ. Tôi gạt bỏ ý nghĩ là tôi đã yêu anh. Em chưa yêu anh đâu. Nhớ anh một tí thì có. Lần Viễn đến cửa trường làm tôi cương quyết, tôi đã sợ anh giận. Anh noi, không đâu, định sang Nha Khảo Thí lo vai việc cho đứa cháu, gặp giờ tan học định treu Quỳnh một tí đó mà. Và mới đây tôi nghĩ là chắc anh giận tôi, bực mình về tôi khi anh bảo, hôm nào đi phố chơi không mà tôi không trả lời.

Chả sao cả Viễn ạ, nếu Quỳnh cũng có lý do của Quỳnh. Em vẫn còn bé dại lắm mà anh. Cho em đi từng bước, từng bước một. Những bước đầu chập chững làm sao em khỏi lo sợ được. Anh có biết, em khóc hoài mấy bữa nay. (Còn tiếp)

- MUỐN CUỐI NĂM CÓ TIỀN LỚN ĐI DU LỊCH THĂM QUÊ HƯƠNG YÊU DẤU VIỆT NAM ?
- MUỐN CUỐI NĂM CÓ TIỀN LỚN MUA XE GẮN MÁY ?
- MUỐN VÀI NĂM SAU CÓ TIỀN LỚN DU HỌC NGOẠI QUỐC ?

NGAY TỪ BÂY GIỜ, BẠN NGỌC HÃY ĐỀ DÀNH TIỀN NHỎ VÀO :

TRƯƠNG MỤC TIẾT KIỆM

của

**Kỹ Thương
Ngân Hàng**

- TIỀN LỜI TRƯƠNG MỤC TIẾT KIỆM TÍNH TỪNG NGÀY.
- TÌM SỰ BẢO ĐẢM CHO TƯƠNG LAI BẰNG CÁCH ĐỀ DÀNH TIỀN NHỎ VÀO TRƯƠNG MỤC TIẾT KIỆM CỦA KỸ THƯƠNG NGÂN HÀNG.

Chi nhánh Kỹ Thương Ngân Hàng

Công Trường Diên Hồng số 2 Phạm Ngũ Lão

S A I G O N

(Ga xe lửa Sài Gòn)

vừa khai trương ngày 26 - 10 - 71

**Các chi nhánh KỸ THƯƠNG NGÂN HÀNG tại
HUẾ, SÓC TRĂNG, CHỢ LỚN... ĐANG CHỜ
ĐÓN BẠN NGỌC BIẾT LO XA.**

KỸ-THƯƠNG NGÂN-HÀNG

COMMERCIAL INDUSTRIAL BANK

Công Ty Nặc Danh — Vốn 250.000.000, góp đủ

Trụ Sở 422 Trần Hưng Đạo — SAIGON

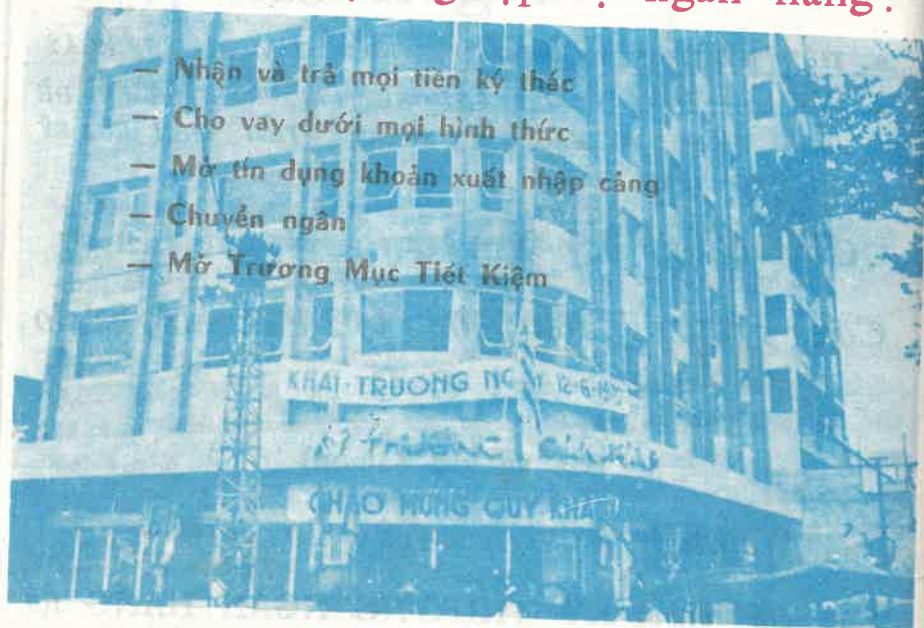
(Góc Nguyễn Biểu — Trần Hưng Đạo)

Điện thoại số : 98.495 — 98.496. QS : 60.078 61.421

Điện tín : INCOMBANK

Thực hiện mọi nghiệp vụ ngân hàng :

- Nhận và trả mọi tiền kỳ thác
- Cho vay dưới mọi hình thức
- Mở tín dụng khoản xuất nhập cảng
- Chuyển ngân
- Mở Truong Mục Tiết Kiệm

*Tiếp đón nông hộ
Phục vụ mau lẹ và kín đáo*